SERGHEI ESENIN
Ceaslovul satelor

Dacia

Serghei Esenin
CEASLOVUL SATELOR

SERGHEI ESENIN

CEASLOVUL SATELOR

POEZII 1911-1920

PRECEDATE DE AUTO BIOGRAFIA DE LA BERLIN

TRADUCERE DIN RUSEȘTE CU O PREFAȚĂ ȘI NOTE DE IOANICHIE OLTEANU

Editura Dacia
CLUJ-NAPOCA 1981

COPERTA ŞI ILUSTRAŢIILE DE
IOAN HORVAT BUGNARIU

PREFAȚĂ

Ceaslovul satelor *cuprinde o selecție din poezia lui Esenin mergînd de la începuturi pînă în 1920. În comparație cu mai vechile traduceri, volumul de față oferă cititorilor un florilegiu mai bogat, lucru rezultînd dealtfel și din ponderea numerică reprezentată de acele poezii care apar acum întîia oară în românește: peste două treimi din totalul titlurilor. Pentru a nu împovăra cartea peste măsură, selecția s-a făcut totuși între anumite limite. Dacă figurează aici bunăoară tot ceea ce a găsit de cuviință însuși poetul să includă în ediția definitivă din 1925 și, anterior, în primele sale șapte volume (cu unica excepție a poemului istoric* Marta Pîrcălăbeasa*), din îmbelșugata risipă lirică rămasă prin reviste, almanahuri și „sbornice" de tot felul, ca și din postumele aparținînd perioadei avute în vedere, am ales numai ceea ce am considerat demn de renumele autorului. Nemaivorbind de improvizațiile și compunerile ocazionale, nici de variante — unele de real interes, totuși —, am omis un număr relativ însemnat de poezii datînd din primii ani ai războiului și lipsite fie de o semnificație mai adîncă, fie de o clară amprentă personală, după cum din cele cîteva zeci de titluri cîte se cunosc din producția de ucenicie a anilor 1910—1913 — supraestimată o vreme — n-au fost reținute decît două piese.*

Renunțînd la structura inițială a volumelor și ciclurilor, am optat pentru dispunerea cronologică a poeziilor. În acest fel cititorul își poate face o imagine a modului cum a evoluat lirismul lui Esenin, de la faza asprului releveu etnografic și a cultivării unui ideal de euforic ascetism itinerant — nu lipsit de note mirene, chiar bizar convertit uneori în atracția purei delincvențe — prin paragina jubilînd de culoare a unei Rusii patriarhale, (Raduniţa, Albastru, Pruncul Isus), *trecînd prin cea a marilor construcții „cosmice" și vizionare, încurajate și hrănite*

de evenimentele revoluționare (Schimbarea la față, Ceaslovul satelor), pînă la cea a primelor deziluzii, a „huliganismului" și derutei, cînd poetul se vedea pe sine ca marginalizat împreună cu o lume sortită înfrîngerii, cu tot ceea ce este spontan, gratuit și organic (Armonică-n trei rînduri de bumbi, Spovedania unui huligan).

Spre deosebire de cele de pînă acum, ediția este însoțită de note care, în afară de faptul că oferă elementare lămuriri cu privire la numele și realitățile specifice întîlnite în text — nu rareori ocolite în traducerile mai vechi — își propun să și sugereze unele repere pentru mai exacta situare a poeziei lui Esenin în contextul de idei și climatul spiritual care au generat-o. Cît privește tabloul traducerilor anterioare, simplă sistematizare fără pretenții a unor date cunoscute în bună măsură, el se poate dovedi util cercetărilor care au în vedere difuziunea pe teren românesc a operei poetului rus.

Întrucît rigori de prozodie și diferențe de topică fac uneori dificilă identificarea originalului numai după primul vers, pentru a scuti de căutări zadarnice pe cei interesați, am întocmit un indice de incipituri și titluri — acolo unde acestea din urmă există — cu trimitere la pagina corespunzătoare din carte.

Traducerea a fost făcută după ediția în cinci volume apărută la Moscova în anii 1961—1962 (Serghei Esenin, Sobranie socinenii v peati tomah, GIHL). În cazul celor cîtorva poezii descoperite și publicate ulterior, s-au folosit alte surse, lesne de depistat. Unele sugestii în redactarea notelor au fost oferite de comentariile și glosele celei mai noi ediții de Opere: Serghei Esenin, Sobranie socinenii v șesti tomah, Moscova, „Hudojestvennaia literatura", 1977—1979, îngrijită de V. G. Bazanov ș.a., trimiterea făcîndu-se ori de cîte ori e depășit domeniul informației de lexicon. Tot de acolo au fost adoptate tacit ultimele rezultate și puncte de vedere în chestiunea datării, cu nuanțări și rezerve unde e cazul, motivate la locul cuvenit.

Ediția de față apare în condiții istorice diferite de cele existente la apariția traducerilor lui Zaharia Stancu și George Lesnea, al căror destin neobișnuit se cunoaște. Prin intermediul lor, înainte de a fi receptată ca un fapt de cultură situat undeva în exterior, poezia lui Esenin a fost aproape naturalizată și a exercitat o influență notabilă asupra sensibilității lirice a vremii. Fără a se putea vorbi de o „înrudire de temperamente etnice"

cum credea la un moment dat G. Călinescu, lucrurile s-au petrecut ca și cum poezia tradiționalistă română – fenomen deja epigonic la sfîrșitul deceniului patru, cînd părea a fi dominată de o tonalitate în general meditativ-elegiacă – ar fi resimțit lipsa unei componente mai viguroase și ar fi găsit o infuzie de vitalitate în debitul plebeian al poetului din Reazan, a cărui figură mai era și aureolată de lumina violentă a tragediei.

Aceasta se întîmpla în urmă cu aproape o jumătate de secol. Astăzi altele sînt împrejurările și în patria poetului, unde vituperata „eseninșcină" și deceniile de tăcere care i-au urmat sînt de mult rămase îndărăt, iar poetul Inoniei, *considerat fără crisparea ideologică din trecut, apare cu tot mai multă claritate ca unul din exponenții cei mai autentici ai geniului național rusesc. Cît privește poezia noastră, ea a evoluat în direcții altele decît cele ale spovedaniei lirice elementare, încît – dată fiind și distanța în timp – altul va fi desigur și destinul traducerii de față, care se înfățișează ca o prestație obișnuită în domeniul informației culturale și al schimbului de valori. Dacă totuși se poate stabili un raport între poezia lui Esenin și anumite orientări ale poeziei contemporane de la noi și de aiurea, acesta privește momentele de situare și a uneia și a celeilalte în miezul conflictului natură-cultură, cu implicațiile și circumstanțierile lui istorice din a căror oarbă lucrare a ieșit strivit omul Esenin și biruitor mesajul său de protest.*

Octombrie 1980

IOANICHIE OLTEANU

NOTĂ. Poezia lui Esenin din anii 1921–1925 va face obiectul unei alte cărți, aflate în pregătire, o a treia urmînd să cuprindă – tot selectiv – restul operei: poeme dramatice, articole și eseuri, corespondență.

CEASLOVUL SATELOR

Sînt fiu de țăran. M-am născut la 21 septembrie 1895 în gubernia Reazanskaia, județul Reazansk, plasa Kuzminskaia.

La vîrsta de doi ani, din cauză că tatăl meu era lipsit de mijloace și familia noastră numeroasă, am fost dat spre creștere bunicului meu dinspre mamă. Om destul de înstărit, bunicul avea trei feciori holtei alături de care mi-am petrecut aproape toată copilăria. Unchii mei erau niște flăcăii zvăpăiați și în stare de orice. Aveam trei ani și jumătate cînd m-au suit pe un cal neînșeuat, după care i-au dat drumul în galop. Îmi aduc aminte că mă pierdusem cu totul și că mă țineam foarte tare de coamă.

Apoi m-au învățat să înot. Unul dintre unchii mei (Sașa) m-a luat cu el într-o luntre, s-a desprins de țărm și mi-a făcut vînt în apă ca un cățel. Dădeam din mîini înspăimîntat și bicisnic, în timp ce el îmi striga: „Hei, mortăciune! Acum să te văd ce mai faci!" „Mortăciune" la el însemna un cuvînt de alintare. Mai tîrziu, pe la opt ani, altui unchi al meu îi țineam loc de cîine de vînătoare: traversam bălțile înot după rațele împușcate. Foarte bine învățasem să mă urc în copaci. Nici unul din copii nu se putea lua la întrecere cu mine. Am scăpat destui gospodari de ciorile care nu-i lăsau să-și doarmă somnul de amiază după ce se întorceau de la plug: le distrugeam cuiburile din mesteceni pentru o grivnă bucata. O dată am căzut, dar am avut mare noroc: m-am ales cu niște zgîrieturi pe față și pe burtă, și cu o oală de lapte spartă, pe care o duceam bunicului la coasă.

Veșnic plin de vînătăi, eram mare bătăuș și capul răutăților printre copii. Certat pentru poznele mele eram numai de bunica; bunicul mă încuraja el însuși la bătaie uneori și îi

spunea adesea bunicii: „Nu te atinge de el, proastă! Așa se face voinic".

Bunica mă iubea din tot sufletul și afecțiunea ei față de mine nu cunoștea margini. Sîmbăta mă spăla, îmi tăia unghiile și mă dădea cu petrol pe cap, pentru că nu era pieptene să-mi biruie părul cîrlionțat. E drept că nici petrolul nu ajuta mare lucru. Zbieram ca din gură de șarpe de fiecare dată și pînă astăzi ziua de sîmbătă îmi provoacă un soi de silă.

Dumineca mă trimiteau la liturghie și, ca să se încredințeze că merg, îmi dădeau patru copeici: două pentru prescură și două preotului pentru incizarea ei. Prescura o cumpăram, dar în locul preotului îi făceam eu trei semne cu briceagul, iar cele două copeici rămase le puneam la bătaie în cimitir, unde jucam arșice cu băieții.

Așa mi-am petrecut copilăria. Crescînd mare, ai mei țineau mult să mă facă învățător; de aceea m-au dat la o școală confesională cu internat, după absolvirea căreia, la vîrsta de șaisprezece ani, urma să intru la institutul pedagogic din Moscova. Din fericire, acest lucru nu s-a întîmplat. De metodică și didactică nici nu voiam să aud, așa de mult mi se urîse de ele.

Versuri am început să compun de timpuriu, de pe la nouă ani, dar exercițiul conștient al scrisului îl leg de vîrsta de 16–17 ani. Cîteva poezii din această perioadă au intrat în Raduniţa.

La vîrsta de optsprezece ani, mirat de faptul că nu mi se publicau versurile trimise la reviste, am picat pe nepusă masă la Petersburg. Am fost primit acolo cu mare amabilitate. L-am vizitat întîi pe Blok, apoi pe Gorodețki. Mă uitam la Blok și eram lac de transpirație: vedeam pentru prima oară un poet în viață. Gorodețki mi-a făcut cunoștință cu Kliuev, de existența căruia n-aveam habar pînă atunci. De Kliuev m-a legat, în ciuda unor radicale disensiuni, o mare prietenie care continuă să persiste și acum, cu toate că nu ne-am văzut de șase ani.

El stă acum la Vîtegra și-mi scrie că trăiește cu pîine amestecată cu pleavă și bea zeamă goală rugîndu-se lui Dumnezeu să-i dea o moarte de care să nu-i fie rușine.

În anii războiului și ai revoluției soarta m-a azvîrlit dintr-o parte în alta. Am străbătut Rusia în cruciș și-n curmeziș, de la Oceanul Înghețat de Nord la Marea Neagră și la Caspica, din Vest pînă spre China, Persia și India.

Etapa cea mai prielnică a vieții mele consider că a fost anul 1919. Temperatura locuințelor noastre nu depășea în iarna acelui an cinci grade sub zero. Nu era nici urmă de lemne de foc.

Din P.C.R. n-am făcut parte nici odată fiindcă mă consider a fi situat mult mai la stînga.

Autorul preferat: Gogol.

Am publicat următoarele volume de versuri: Raduniţa, Albastru, Schimbarea la faţă, Ceaslovul satelor, Armonică-n trei rînduri de bumbi, Spovedania unui huligan *şi* Pugaciov.

În prezent scriu o lucrare de mari proporţii întitulată Ţară de canalii.

În Rusia, cînd lipsea hîrtia, îmi publicam versurile împreună cu Kusikov şi Mariengof pe zidurile mănăstirii Strastnaia sau le recitam pur şi simplu pe bulevarde. Cei mai fervenţi admiratori ai noştri erau prostituatele şi borfaşii. Cu ei păstrăm în continuare relaţii amicale. Comuniştii nu ne iubesc dintr-o neînţelegere.

În încheiere, o adîncă plecăciune tuturor cititorilor mei şi un apel: puţină atenţie la inscripţia „Rugăm nu trageţi!"

Berlin, 14 mai 1922.

NOAPTEA

Rîul moţăie lin.
Dorm copacii şi tac.
N-auzi privighetori,
Nici cristeiul pe lac.

Noapte. Linişte. Somn.
Susur lin de izvor.
Luna varsă polei
De argint lucitor.

E de-argint apa-n rîu.
Izvoraşu-i de-argint.
Stepa s-a-nrourat
Şi-i vezi iarba lucind.

Noapte. Linişte. Somn.
Totul doarme uşor.
Luna varsă polei
De argint lucitor.

(1911–1912)

MESTEACĂNUL

Un fragil mesteacăn
La fereastra mea
A-mbrăcat argintul
Fulgilor de nea.

Crengile au toate
Un tiv alb, pufos,
Urculaş cu ciucuri
Atîrnînd în jos.

Şi stă drept mesteacănul
Picotind la gard.
În văpăi de aur
Fulgii parcă ard.

Ceru-n faptul zilei,
Dulce strălucind,
Crengile-i presară
Şi el cu argint.

(1913)

STRĂLUCESC PE URZICI

Strălucesc pe urzici
Stropi de rouă. E seară.
Eu mă reazăm de-o salcie
Pe drumul de țară.

Drept pe casă la noi
Cade luna bălaie.
Cîntă privighetori
Undeva, prin zăvoaie.

E cald ca la vatră,
În ierni tîrzii.
Mestecenii zvelți
Par înalte făclii.

Peste vale, departe,
Pe dunga hotarului,
Bate stins, ca prin somn
Tocălia pîndarului.

SĂLBATIC IARNA CÎNTĂ

Sălbatic iarna cîntă,
Iar pinii se frămînă-n
Bătrînele păduri.
Împovărați de gînduri,
Spre alte zări trec rînduri
De nori greoi și suri.

Viforniţa-n ogradă
O cergă de zăpadă
A-ntins, cum alta nu-i.
Iar vrăbiile-n restriște
S-au strîns la geam ca niște
Copii ai nimănui.

De frig și foame-afară
Aproape că-nghețară
Și stau zgulite ghem.
Iar vîntul capiu bate
Obloanele-atîrnate
Ce scîrțîie și gem.

Și păsările-ncearcă
Să-adoarmă-n timp ce parcă
Prăpădu-i mai grozav.
Și-n somn li se năzare
Un timp frumos, cu soare
Zîmbindu-le suav.

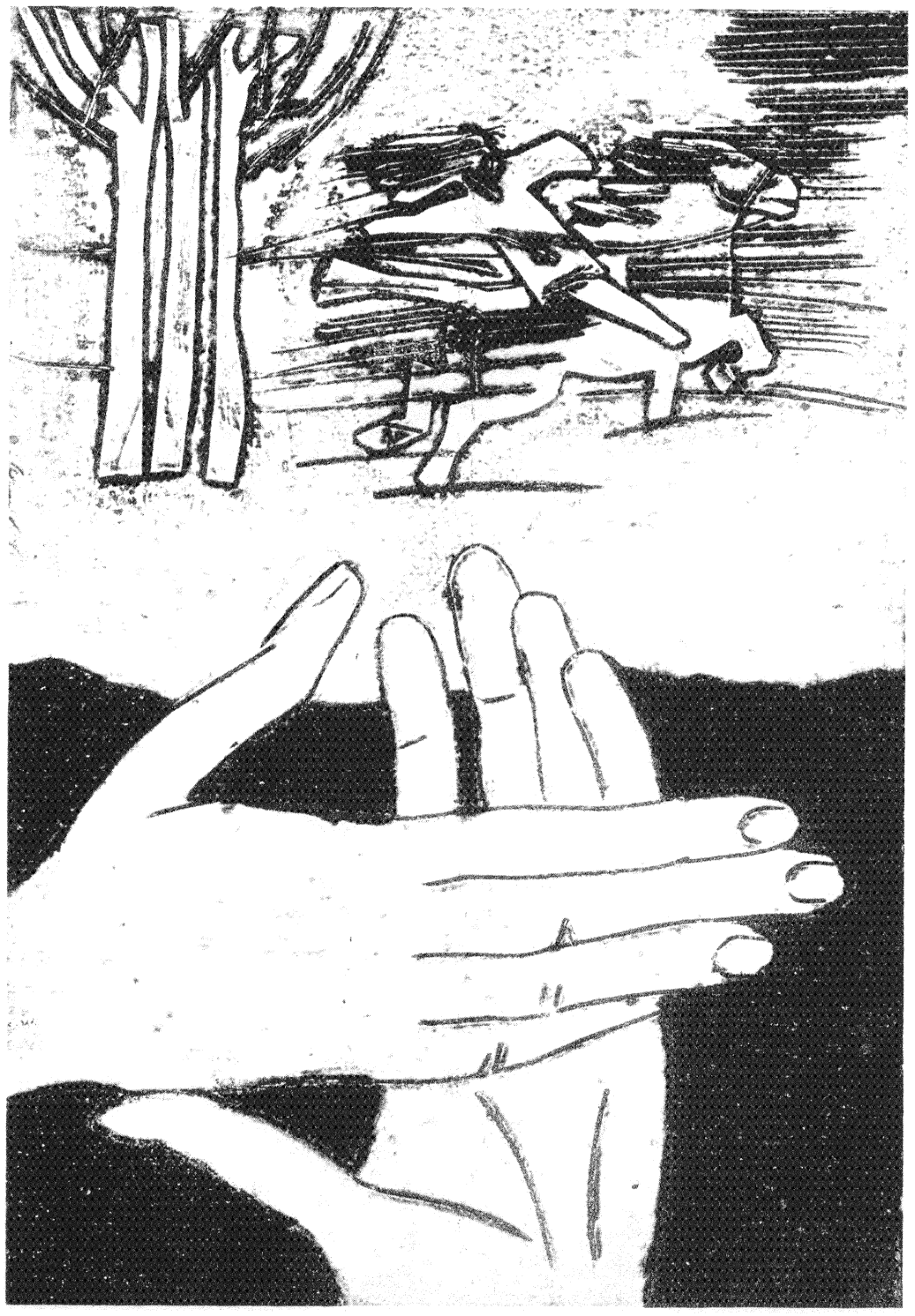

DUPĂ UN CÎNTEC

Din al mîinii căuș dădeai apă la cal,
Și mestecenii-n iaz tremurau după val.

Din fereastră priveam cum în vînt flutura
Pe umbroasele plete albastra basma.

Și în sclipătul apei să-ți rup aș fi vrut
De pe buzele moi un sălbatic sărut.

Dar stropindu-mă-n mers și viclean surîzînd,
Ai pornit în galop, din zăbale sunînd.

Vremea bate cu fir tot ce vara urzi . . .
Văd pe geam cum te duc la mormînt într-o zi.

Și aud printre bocete triste și-acum
Un ecou depărtat de copite pe drum.

SEARA PUNE HORBOTĂ ROȘIE PE LUNCI

Seara pune horbotă roșie pe lunci.
Scot în crîng cocoșii țipete prelungi.

Mierla plînge-n scorbură tînguios și lin.
Numai mie sufletul mi-e de vrajă plin.

Ai să vii pe marginea drumului bătrîn
Și vom sta pe maldăre proaspete de fîn.

Sub săruturi lacome te voi potopi,
Pe cel beat de dragoste nu-l mai poți opri.

Însăți sub alinturi vălu-ai să-ți desfoi,
Pînă-n zori petrece-vom singuri în zăvoi.

Plîngă deci cocoșii-n crîng din răsputeri,
E-o sfîrșeală dulce-n roșu-acestei seri.

ABURI LING ÎN TREACĂT

Aburi ling în treacăt
Mîlul somnoros.
Galbenul căpăstru
Lunii-i scapă jos.

Luntrea mea izbeşte
Ţărmul îndesat.
Peste gard, biserici:
Clăi de fîn roşcat.

Cheamă lung din baltă
Triste găinuşi:
Liturghia nopţii
Va începe-acuş.

Crîngul, pe paragini
Lasă ceaţă grea.
În ascuns ruga-mă-voi
Pentru soarta ta.

NINGE MĂLINUL CU FLOARE

Ninge mălinul cu floare,
Moina e rouă şi flori.
Firul de holdă-alegîndu-l,
Umblă pe delniţă ciori.

Iarba se-ndoaie şi pinii
Iz de răşină mi-aduc.
E primăvară pe luncă,
Ah, şi colind ca năuc.

Tainice veşti înveşmîntă
Totul în nimb nelumesc.
Cîntecu-mi spune de-o fată,
Numai la ea mă gîndesc.

Ninge-ţi, mălinule, floarea,
Păsări, cîntaţi mai cu jind.
Fug şi mă clatin pe cîmpuri,
Spumă de flori risipind.

CALICII

Drumăreau cucernicii calici pe sate,
Pe la porți beau cvas primit pomană,
La biserici, sub bătrînele lăcate,
Se-nchinau la Domnul din icoană.

O tăiau apoi de-a dreptul pe suhaturi,
Glăsuind cîntări și aghioase.
Ajungeau din urmă gloabe cu tărhaturi,
Îngînați de gîște gălăgioase.

Șontorogi treceau pe lîngă ciurzi de vite,
Molfăind vorbirea lor gîngavă:
„Cu verigi de fier pe umeri potrivite,
Unui Dumnezeu i-aducem slavă".

Scociorîndu-și străițile, scoteau în pripă
Coji să dea la vaci, păstrate-anume.
Și-auzeau pe ciurdărei cum țipă:
„Vin comedianții! Haide, lume!"

MI-AM CIOPLIT O LUNTRE-N CRÎNG

Mi-am cioplit o luntre-n crîng,
Unde creşte muşeţelul,
Şi-am scăpat din ea inelul
Mîndrei mele, în adînc.

Rău e, ca o soacră rea,
Dorul cînd te pedepseşte.
Mi-a furat inelu-un peşte
Şi cu el dragostea mea.

Nu l-am mai găsit. Pe drum,
Rîu-şi bătea joc de mine:
„Mîndrei tale-i merge bine,
Altu-o strînge-n braţe-acum".

Nu mai merg la joc, nici gînd:
O să rîdă lumea toată.
Cu vîltoarea spumegată
Cununa-mă-voi curînd.

MÎNDRĂ MAI ERA TANIUȘA, NU-I GĂSEAI PERECHE-N SAT

Mîndră mai era Taniușa, nu-i găseai pereche-n sat,
Albu-i sarafan la poale cu fir roșu era dat.
Seara ea sărea pîrleazul către-o moină uneori,
Cu luceafărul de-a mija luna se juca prin nori.

Și-ntr-o seară către Tania grăi falnicul fecior:
„Fericirea mea, cu bine, eu cu alta mă însor"
Fata s-a făcut ca ceara, ca de frig s-a-nfiorat,
Cu cosița despletită ca un șarpe-nfuriat.

„Ah, voinic cu ochi albaștri, nu fi, nu fi necăjit,
Am venit să-ți dau de știre: eu cu altul mă mărit".
Nu e toaca de utrenii, ci strigări de vornicei,
În căruțe trec nuntașii, scot potcoavele scîntei.

Nu-i jelit de cuci în crînguri, ci-i bocire de sfîrșit:
Tania are-un semn în tîmplă, unde ghioaga a lovit.
Fruntea albă i-o-ncunună stropi de sînge închegat.
Mîndră mai era Taniușa, nu-i găseai pereche-n sat.

ZMEURIU BURDUF, ARMONICĂ

Zmeuriu burduf, armonică, hai, cîntă şi-i dă ghes.
Mîndră, ieşi, te-aşteaptă-n pajişte voinicul tău ales.

Albăstriţe-mi ard în inimă şi-o peruzea de foc.
De albaştrii ochi, armonică, să-mi cînţi şi de noroc.

Bate-amurgu-n pînza lacului un fir învăpăiat,
Ori năframa ta cu ciucurii pe deal mi-a fluturat?

Zmeuriu burduf, armonică, hai, cîntă şi-i dă ghes,
Să asculte mîndra cîntecul voinicului ales.

MAICA LA CUPALNIȚĂ

Maica la Cupalniță tăia condru-n două,
Desculță, sumeasă, prin noapte și rouă.

Spini loviți de farmece o-nțepau la sînge
Și-a-nceput sărmana prin aglici a plînge.

Dar simți c-o spintecă junghiuri mai haine
Și cu chin și gemete mă născu pe mine.

Luluit pe iarbă-n vers de primăvară,
Zorii-n curcubeul bolții mă-nfășară.

Și-am crescut, nepot al nopții lăudate.
Mi-a menit amurgul piază bună-n toate.

Dar eu viața n-o-nțeleg dată de-a pomenele
Și-mi aleg prin luptă ochii și sprîncenele.

Mă topesc ca fulgul gingaș în azururi.
Dîră-n soarta maștеră voi lăsa de-a pururi.

SEARĂ, FUM. PE MEȘTER-GRINDĂ

Seară, fum. Pe meșter-grindă mîța doarme.
Cineva se roagă: „Mîntuie-ne, Doamne!"

Zarea-i de văpaie, ceața-n jur se strînge.
Spînzură-n fereastră o perdea de sînge.

Pe deasupra șurii funigeii zboară.
Undeva se-aude-un șoarece-n cămară . . .

Pe-un tăpșan secara strînsă e săcastre.
Brazi proptesc cu suliți cerurile noastre.

Lin cădelnițează crîngul plin de rouă . . .
Dorm în suflet moaște vechi și-o pace nouă.

MICOLA

1

Cu opincile de scoarță,
Cușmă-avînd un nor bălai,
Printre sate și cătune
Trece bunul Micolai.

Traista-i spînzură pe spate,
Prinsă-ntr-un toiag sărman,
Dar el cîntă cu glas molcom
Psalmii de la Iordan.

Suferință, scîrbă, patimi
Îndărăt se șterg și pier,
Și ca zorii cei de ziuă
Mari cupole ard pe cer.

Moțăie un rînd de sălcii
Supărate și surori,
Și le-atîrnă-n jos mătănii,
Crengile cu mîțișori.

De pe fruntea lui Micola
Stropi de mir picură rar.
„Hei, pădure jucăușă,
Ocrotește-l pe drumar".

2

Împrejur pădurea-i mare,
Brazi, mesteceni tinerei,
Iar prin iarba-nrourată
Joacă roiuri de scîntei.

Umbra unui nor despică
Dealul verde-n două părți . . .
Și Micola-și moaie fața-n
Spuma albă de pe bălți.

Un mesteacăn zvelt își lasă
O crenguță mai în jos
Și se șterge cuviosul
Cu acel ștergar pufos.

Apoi merge iar pe sate
Și pustii nemărginiri:
„Călător din altă lume,
Eu mă duc spre mănăstiri".

Fum de smirnă-i pe secară,
Abur vînăt pe fînaț.
„M-oi ruga de sănătatea
Pravoslavnicilor frați".

3

Și tot merge lin pe drumuri,
Unde e chemat la greu.
Dumnezeu cu nori în barbă
Ține sfat cu el mereu.

Şi din jîlţ grăieşte Domnul,
Prin fereastra de la rai:
„Bate ţara cea rusească,
Smerit roabe Micolai.

Ocroteşte-acol' pe slabul,
Pe muncit şi pătimaş.
Roagă-te de biruinţă
Şi de bietul lor sălaş".

Merge deci prin făgădaie,
Predicînd către norod:
„Fraţilor, eu viu cu pace,
De-ncercări să vă slobod.

La drum drept au să vă mîie
Traista şi toiagul meu.
Strîngeţi, ca-n hambar secara,
Mila de la Dumnezeu".

4

Toamna dete foc pădurii,
Totu-i ars de para ei.
Cheamă fiarele Micola
Şi le dă din poală mei.

„Păsăruici, vă las cu bine,
Fiare, în ascunzători!
A trimis spre fata-iarnă
Voinic-codru peţitori.

Toate-au loc de mas pe lume,
Numai crapă-te, pămînt!
Şerb din veac al celor sfinte,
Eu mă-ndrept spre Domnul sfînt".

Albă, marmora răsună
Spre grădinile cereşti.
Merii-acolo-s grei de stele,
Ori de chipuri îngereşti.

Luminos, Mîntuitorul
Şade-n jilţul lui din rai.
„Roagă-l să ne aibă-n pază,
Cuvioase Micolai".

5

Cînd se crapă-n rai de ziuă,
Maica sfîntă, din pridvor,
Zvîrle spice de secară
La porumbii strînşi ciopor.

„Ciuguliţi voi, blînde păsări,
Spicu-i viaţa-n zbor focos".
Mai frumos ca sîngiorgelul,
Sfinte, roadele miros.

Brazii parcă-s lăcrămioare
Mărgelate pînă sus.
Pe-arături ninsoarea nopţii
Aşternut de in a pus.

Cu cămeşile sumese,
les plugarii pe vîlcea
Şi-i închină lui Micola
Semănatul lor pe nea.

Şi cum vara cad în iarbă
Toporîştile la prînz,
Spice fîşiie-n zăpadă,
Sub mestecenii plăpînzi.

(1914)

Sania. Tăcere. Pace.
Doar zăpada scîrțiind
Și-un botei de ciori buimace,
Năpustindu-se pe grind.

Ca sub cușmă năzdrăvană,
Codrul moțăie, pierdut,
Pinul negru din poiană
În glugi moale stă-nvăscut.

Ca un moș bătrîn se-ndoaie,
Potopit parcă de tot,
Iar în vîrf o ghionoaie
Bate cînd și cînd un ciot.

Bun e calul, lumea-i largă,
Neaua cade tot mereu.
Nu va conteni să meargă
Pînă-n zare drumul meu.

(1914)

DANGĂT PASCAL

Auie pe cîmpuri
Clopot toropit.
Soarelui, pămîntul
Dulce i-a zîmbit.

Dangătele suie
Către cer senin
Şi-şi trimit ecoul
Prin păduri de pin.

Piere ştearsă luna
Dincolo de rîu,
Peste valul sprinten,
Slobozit din frîu.

Valea se trezeşte,
A dormit destul.
Undeva, departe,
Moare sunetul.

(1914)

BUNĂ DIMINEAȚA

Stelele-ațipesc pe bolta lină,
Luciul topliților se-nfioară,
Zorii-mproașcă vadul cu lumină,
Mreaja bolții-i rumenă de pară.

Somnoroși, mestecenii se miră,
Cînd își văd cosițele-ncurcate.
Mîțișorii-n aer și-i deșiră
Peste-argintul ierbii-nrourate.

Iar urzicilor, pe sub ostrețe,
Numai în sidef le joacă fața
Cînd, șăgalnice, ne dau binețe:
„Bună dimineața!"

(1914)

AU PORNIT PRIN TRESTII ŞUŞOTE DE VÎNT

Au pornit prin trestii şuşote de vînt.
Stă pe mal o fată mîndră suspinînd.

Volbura cununii ei de la Semic
A-nghiţit-o valul, n-a rămas nimic.

Măritişul primăvara-i cu nevoi
Semne rele din pădure-i dă Lesnoi.

Pe mesteceni coaja roasă e de tot.
Din ogradă şoareci răi pe fată-o scot.

Caii fornăie ca-n ziua cea de apoi –
Ah, nu vrea cosiţă neagră Domovoi.

Parcă fumegă-a tămîie brazii-n crîng.
Clopoţeii vîntului se-aud cum plîng.

Supărată umblă fata jos pe mal.
Alb sovon îi ţese spuma unui val.

(1914)

ZORII DE RUSALII

Zorii de Rusalii, şoaptă şi tropare.
Albă, prin mesteceni, muzicală boare.

Se trezeşte satul proaspăt pe pămînt.
Beată-i primăvara-n dangăte de vînt.

Panglici la ferestre pe tulpini se strîng.
Azi, la liturghie, flori, am să vă plîng.

Umpleţi crîngul, păsări, vă voi îngîna,
Prohodiţi cu mine tinereţea mea.

Zorii de Rusalii, şoaptă şi tropare.
Albă, prin mesteceni, muzicală boare.

(1914)

PORNI-VOI SCHIMNIC BLÎND PRIN LUME

Porni-voi schimic blînd prin lume,
Pribeag cu păr bălai și des
Spre-acei mesteceni care-și varsă
Din trunchiuri laptele pe șes.

Vreau să măsor întreg pămîntul,
Mînat prin lanuri de secări
De visul dragostei de-aproape,
De-o stea ce-mi pîlpîie în zări.

În zori, cînd scutură de roadă
Răcoarea cerul uriaș,
Cosașii cîntă pentru mine,
Strîngîndu-și fînul pe imaș.

Privind prin garduri de mesteacăn,
Îmi spun: ferice de pribeag,
Care-a știut să-și pună vieții
Podoabă traistă și toiag.

De prea smeritul în răsfățuri,
Dușmani și prieteni neavînd.
Îl vei vedea bătînd mătănii
La toate clăile pe rînd.

(1914)

ŞI SE LUĂ CEL-SFÎNT PE ŢARĂ-N ISPITIRE

Si se luă Cel-sfînt pe ţară-n ispitire:
Mai ştiu oare pămîntenii de iubire?
Moşu sta pe-o buturugă răsturnată,
Morfolea-n gingii o pancovă uscată.

Şi zărindu-l moşu cum intra-n ogradă
Rezemîndu-se-n toiag, mai-mai să cadă,
Zise-n sine-şi: ,,I-o fi foame,-ori ce pămîntul,
Că te uiţi la el şi parcă-l bate vîntul".

Prea scîrbit de cîte-a tot văzut pe lume,
Domnul nu se mai gîndea la vreo minune.
Moşu-atuncea-ntinse dania săracă:
,,Na şi roade, să mai prinzi un strop de vlagă".

(1914)

NU-I VÎNT CE BÎNTUIE-N DUMBRAVĂ

Nu-i vînt ce bîntuie-n dumbravă,
Nu-s foi de aur în zăvoi:
Un nevăzut copac din slavă
Prelinge psalmi stelari pe noi.

Văd cum pe nori pufoşi, de vată,
În azuriul ei veşmînt,
Păşeşte maica preacurată
In braţe cu fiuţul sfînt.

Ea-l duce lumii spre-a fi iară
Pe cruce pus, cum a mai fost:
„Te du, copile, gol pe ţară
Şi tufa deie-ţi adăpost".

De-atunci mă uit la tot zdrenţosul,
Dorind să aflu din vreun semn:
Nu-i unsul Domnului, Cristosul,
Purtîndu-şi cîrja lui de lemn?

Şi poate printre brazii prieteni
Voi trece fără-a şti de fel
Că filfiie heruvi prin cetini
Şi-n iarbă flămînzeşte el.

(1914)

ÎN CASĂ

Miros de plăcinte puhave.
Lîngă prag e-un șteand de cvas.
Șvabii pe cotruța netedă-n
Scobitura lor s-au tras.

Pe ușiță e funingine,
Vatra-i sperlă și scîntei;
Sălărița stă pe laviță,
Cu găoci de ouă, trei.

Mama-n zdroaba ei cu oalele,
De mijloc parcă s-a frînt.
Mîța molcomiș se-apropie
De șiștarul de pămînt.

Galițe stîrnite cîrîie
Pe tînjăli în șoprul scund,
Iar cocoșii de pe arie
Ca din strană le răspund.

Și în tinda ce se năruie,
Cățelandrii-i vezi cum sar
Și speriați de-atîtea durăte,
Se ascund în grebănar.

(1914)

SEARA-I LIMPEDE ŞI MIÉRIE

Seara-i limpede şi miérie.
Pe-un drumeag întortocheat
Trec recruţii cu armonica,
Ceată veselă prin sat.

Si îşi cîntă-n versuri mîndrele,
Zilele ce trec grăbit:
„Bun rămas, pădure tainică,
Pace bună, sat iubit."

Şi cu seara care-alunecă
Se-ntărîtă mai cu foc.
„Ne-au mîncat destul amarurile,
Azi e vremea şi de joc".

Răsfirînd în aer pletele,
Bat pămîntul pătimaşi.
Zurăie mărgele fetele,
Ispitindu-i pe imaş.

Şi se duc voinicii satului
Peste arie cu toţi.
Dar copilele şăgalnice
Mai ajunge-le de poţi!

Li se văd parcă năfrămile
Pe coline fluturînd.
Peste feţele bătrînilor
O lumină trece blînd.

Rariştea de rîs se zgîlţîie
Şi trec hohotele ei
Peste ţipete de bufniţe,
Peste ierburi, coji de tei.

Pe-o cărare lăturalnică,
Zgîriaţi de rugi şi scai,
Zic recruţii cu armonica
Despre-o vreme de guleai.

(1914)

HEI, TU, RUSIE STRĂBUNĂ

Hei, tu, Rusie străbună . . .
Izbe-n strai de aur pur . . .
Nu vezi margine și capăt —
Ochiul soarbe doar azur.

Pelerin, mi-arunc privirea
Pe întinsul cîmpenesc.
Lîngă gardurile joase
Veșted plopii tăi foșnesc.

Amiroase-a măr și-a miere
Blîndul tău Mîntuitor.
Vîntul chiote de horă
Încîlcește prin mohor.

Am să-alerg prin nesfîrșirea
Holdelor de orz și mei:
Rîsul fetelor mă cheamă
Ca un clinchet de cercei.

Sfinții toți din rai să strige:
„Lasă Rusia și hai!" —
„Dați-mi țara mea, voi spune,
Nu-mi trebuie mie rai".

(1914)

VATRĂ SCUMPĂ

Vatră scumpă! Te visez
Cu tot soarele-n dulbine.
Pierde-m-aş printre livezi,
Prin paragini şi rovine.

O căpiţă din hotar
Prescureá şi-a pus drept glugă.
Lungi mătănii mişcă rar
Sălcii aplecate-a rugă.

Mlaştina cădeşte lin,
Fumu-n slavă şi-l trimite.
Pentru nu-ştiu-cine ţin
Taine-n piept nedesluşite.

Pregătit de toate sînt,
Sufletul nimic nu-ntreabă.
Am venit pe-acest pămînt
Ca să-l las cît mai degrabă.

(1914)

SÎNT CIURDAR

Sînt ciurdar; curţile mele
Sînt răzoarele cu zbruşi
Şi păşunea pe muncele
Unde ţipă sităruşi.

Norii pe sub cerul darnic
Crîngu-n horbotă-l cuprind.
Toropit sub un comarnic,
Aud brazii şopotind.

Plopii-nrouraţi pe vale
Seara pîlpîie verzui.
Sînt ciurdar şi-n iarba moale
Am palat cum altul nu-i.

Vacile-n poveşti cu mine
Dau din cap pe limba lor,
Iar dumbrăvile vecine
Tot mă-mbie pe mohor.

Cu-o superbă nepăsare,
Dorm pe butură de pin.
Mă cuminec la izvoare,
Răsăritului mă-nchin.

(1914)

SE MAI ZVÎNTĂ DIN NOROAIE

Se mai zvîntă din noroaie.
Putrezesc bureţii stînd.
Vîntul joacă pe pîraie,
Măgăruţ roşcat şi blînd.

Iz de sălcii şi răşină.
Ceru-i dilatat şi calm.
Nişte vrăbii pe-o tulpină
Slovenesc încet un psalm.

Frunze vechi — ori bani de-aramă -
Zac sub tufe: şanţu-i plin.
Cine-n ţundra lui de scamă
Călăreşte pe asin?

Păru-i ca fuiorul, moale,
Dar senin la faţă nu-i.
I se-apleacă pinii-n cale
Şi „Osana!"-i cîntă lui.

(1914)

VINE RADUNIȚA DOMNULUI

Vine Raduniţa Domnului –
Văd că are viaţa rost.
Şanţului mă-nchin şi drumului,
Aflu-n iarbă adăpost.

Prin mărgele de mesteceni,
Printre brazi înalţi şi pini,
Pe Isus că-l văd îmi pare,
Cu coroana lui de spini.

Ca-n împărăţia slavei,
El îmi face semn să viu
Prin dumbrăvi încinse-n flăcări
De brocart liliachiu.

Ca o limbă de văpaie,
Duhul Domnului, blajin,
Mi-a umplut de har poteca,
Vaierul mi-l stinge lin.

Foc îmi pîlpîie-n privire,
Vise pure-n piept încui.
De la naştere-n tulpanul
Maicii Preciste crezui.

(1914)

PELERINE SPRE SFINTE LĂCAȘURI

Pelerine spre sfinte lăcașuri,
Trec femei prin pelin și cotori,
Dînd cu cîrjele-n mers din făgașuri
Scai și rugi de măceși foșnitori.

Pașii lor se smucesc prin neghină,
Cai nechează departe pe lunci.
Ele-aud cum le cheamă să vină,
Din clopotniță dangăte lungi.

La sosire, bătrînele-ncete
Își bat praful în haine depus,
Iar monahii se uită la fete
Gînditori din chilia de sus.

La intrare stă scris, să se vadă:
„Eu voi da alinare la toți".
Între timp, cîini stîrniți prin livadă
Prind să latre grozav, ca la hoți.

Roata soarelui scapătă-n zare.
Dintr-un crîng vine-o pleazną de zvon . .
Pe sub sălcii cu crengile rare,
Pelerinele merg la canon.

(1914)

VATRĂ-A MEA-N PARAGINĂ

Vatră-a mea-n paragină,
Meleag părăsit.
Iarbă-n tînga coaselor.
Crîng pustiu și schit.

Cinci de toate, izbele
S-au proptit de gard.
Streșinile seara
Spumegă și ard.

Sub stiharul paielor,
Căpriori perechi.
Stropi de soare gîdilă
Mucegaiul vechi.

Bat cu-aripa-n geamuri
Ciorile pe rînd
Și-un mălin își flutură
Mînecile-n vînt.

Dar nu-i tot acest cuprins
Doar un basm amar,
Spus de fișcă seara
Tristului drumar?

(1914)

CUM DE SECETĂ NU DĂ OVĂZUL

Cum de secetă nu dă ovăzul
Și secara-i pîrlită pe lan,
Ies cu praporii-n țarină fete
Prin cotorii din celălalt an.

Poporănii stau ciotcă-n poiană,
Tăinuind grămădite nevoi.
Un diac jigărit dă pornirea:
„Miluiește-ne, Doamne, pre noi".

Se deschide o poartă cerească.
Diecelul o tragănă greu:
„Și rugămu-ne iară și iară
Să dea ploaie spre noi Dumnezeu".

Zvîrle preotul apă spre păsări
Și le-ating cîteva picături.
Țărci cobesc, flecărețe cumetre,
Către-aceste ciudate făpturi.

Peste branițe fîlfîie-amurgul.
Fără grabă trec norii bălai.
Furișat printre sălcii, pîriul
Gîngurește-o fărîmă de grai.

Cu căciulile-n mînă, mujicii
Se închină, oftează și-și zic:
„În zadar a legat ea, secara,
Fără ploaie s-alege nimic".

Un curar de văpaie încinge
Ca pe-un cal nourașul din zări.
Iar prin rariști aleargă copiii:
„Hai, ploiță, la noi pe secări!"

(1914)

N-a umplut zăpada subțire
Stepa Donului de foșnire.
Sub o rîpă, de sat departe,
Mama de fecior se desparte.

„Mergi cu bine, pruncule mare,
A venit vremea, nu-i scăpare.
Donul nostru se prăpădește,
Moscova-l ține strîns în clește!"

Nu valuri se zbat fugărite,
Murgul dă sub plop din copite.
Și-n lumina-nserării, moale,
Us așa-i zice mamei sale:

„Lasă bocetul, maică dragă,
Cu domnul te du și te roagă.
Am să scol tot Donun-n picioare
Și-ai să-l vezi pe țar pus în fiare".

Nu lovește apa priporul,
Ci-și ia din carîmb Us cosorul,
Retează mustață corbeană
Și bubuie glas în poiană:

„Hei, măicuța mea, porumbiță,
Pune-mi-le sus pe poliță,
La icoană să le ții, mamă,
Dangăt zică-le, de aramă!"

Și pieri cu-n chiot prin neguri,
Colb stîrnit urca de pe măguri.
Mamă-sa-și zvînta lacrimile:
„Hei, voinicul meu, hei, copile!"

*

La Kaluga, pe-o muche roasă,
Us ia gelița de mireasă.
Sub molid întins, neaua-l ninge,
Nunta-i mare, cheful se-ncinge.

Domni în jurul lui dau tîrcoale,
Daurite-n mîni țin pocale.
„Nu-ți fie, Us, cu supărare
Bea cu noi un strop de-ncercare!

Vezi ce roșu e, ca rubinul,
Doar din pieptul tău stors-am vinul.
Pe mireasa ta uite-o beată:
Vifornița cea albă-n pleată!"

Tace Us, urlă numai vîntul.
Pot să-i dea acum tot pămîntul —
El la alt pămînt năzuiește,
Alt cer peste el se bolțește . . .

*

Așteptîndu-și fiul, văduva sărmană
Zi și noapte șade dusă la icoană.
A trecut și-a doua vară tot pustie,
Stepa-i ninsă iară, el nici gînd să vie.

Slabă, se ridică, merge la fereastră . . .
„Nu ești tu, potecă, singura sihastră!"
Bate vîntu-n dungă, Donul se frămîntă.
„Să mă-ntorc mai bine la icoana sfîntă . . ."

Șade și se uită cu smerire mare . . .
„Prunc cu ochii limpezi, cui îi semeni oare? . . ."
Cade pe mustață lacrima de mamă.
„Fiul meu, dar tu ești pruncul sfînt din ramă!"

Mai fericită nu-i nimeni ca ea.
Prinde să cînte și-un pieptene-și ia.
Fața i-i aspră, dar cată cu drag.
Merge și stă o clipită pe prag.

Seara geroasă-i ca lupul cel sur.
Cheamă găinile, puii-mprejur:
„Pui-puișori, cocoșel drăgăstos! . . ."
N-a lăsat micul ei piaptăn de os.

Iar s-a sculat și, de lume mai sus,
Piaptănă blînd pe băiatul Isus.

(1914)

CE-AR MAI FI VIAŢA FĂRĂ SĂ TE CÎNT

Ce-ar mai fi viaţa fără să te cînt,
Neagră arătură, scump muncit pămînt?

Trec pe iezătura bălţii şi tresar:
Asfinţitu-mi umple sufletul de har.

Sure coviltire stau pe mal ciopor,
Vîntul serii suflă trestia uşor.

Pirostrii sărace, foc abia mijind
Moţăie-ntre vreascuri luna de argint.

Stau cosaşii-n preajmă proiectaţi în gol.
Un bătrîn deşiră vorbele domol.

Undeva departe, pe un ostrov jos
Tragănă pescarii cîntec somnoros.

Lunca pare-acuma că-i de cositor . . .
Cîntec trist, rusească patimă şi dor.

(1914)

MLAŞTINI VECHI ŞI SMÎRCURI

Mlaştini vechi şi smîrcuri,
Cer albastru, pur.
Foi de aur sună-n
Cetina din jur.

Ţinga! — piţigoiul
Şi-a găsit sălaş.
Brazi umbroşi visează
Larmă de cosaşi.

Trece-un şir de care
Scîrţiind spre sat —
Roţile-amiroase-a
Lemn de tei uscat.

Sălciile-ascultă
Şuierul de vînt...
Lumea mea uitată,
Vechiul meu pămînt!...

(1914)

1

Sat pierdut prin viroage sălbatice,
În desișuri de crîng astupat.
Împrejur, de pe măguri și padine,
Vezi doar cerul albastru, curat.

Seri de iarnă cu urletul lupilor
Prin zăpodii cu bură și zai.
Prin ogrăzi, pe sub streșini de staule,
Se frămîntă și fornăie caí.

Dintre ramuri, ca ochii de bufniță,
Luminițe prin viscol tresar.
Și pîndesc, arătări păduratice,
Noduroșii butuci de stejar.

Ne-a speriat o pocită vedenie.
Din burdufuri ies vidme și draci.
În amurguri geroase, prin negură,
Țurțuri spînzură lungi în copaci.

2

Ci-mi ești dragă, blajina mea patrie!
Dar de ce, n-aș putea să ghicesc.
Fericirea ta scurtă se cheltuie
Primăvara-ntr-un vers cîmpenesc.

Îmi plac serile tale-n vreo staniște
De cosași, sub țințari delirînd,
Cu flăcăii cîntînd din armonică
Și cu fete la focuri jucînd.

Ca jăratecu-n arcul sprîncenelor
Le ard ochii de coacăze moi.
Maică Rusie, scumpa mea patrie,
Dulce tihnă pe-un braț de trifoi.

3

Ciori de smoală de-o vreme tot cîrîie,
Grea restriște cobind ăstor părți.
Vîntu-i capiu și umflă pădurile,
Giulgiul spumei tresare pe bălți.

Cupa cerului spartă-i de tunete,
Cadru-ncins e de zdrențe de nori.
Policandrele bolții se clatină,
Bobi de aur scăpînd uneori.

Vătășeii bat largile ulițe:
E poruncă de mers la război.
Plîng femeile, sfîrtecă liniștea
Vaier jalnic și fără ostoi.

Și s-a strîns plugărimea cea pașnică,
Fără lacrimi și vîlvă, nici gînd —
Își umplură cu pancove tăștile
Și-ntr-un car le-ndesară pe rînd.

Să-i petreacă pe drum pînă-n țarină,
Toți ai lor se-adunaseră roi . . .
Iată unde-s voinicii tăi, Rusie,
Unde-i reazimul tău la nevoi.

4

Sat tînjind lîngă dorul nevestelor,
Fără știri de la dușii lui scumpi.
Ce fac ei pe sub zodii potrivnice?
N-au căzut sub furtuna de plumbi?

Parcă-i fum de tămîie prin branițte.
Parcă-s oase lovite de vînt.
Pînă cînd se-ndurară și-ajunseră
Vești dorite, drum lung străbătînd.

Le scriseseră soții, logodnicii —
Slove greu migălite, cu dor.
Ele-apucă-nsetate răvașele
Și dau fuga pe-un colț de răzor.

O-nconjoară pe Luțea: citește-ne!
Și un nod li se pune-n gîtlej
Cînd i-aud pe cei dragi povestindu-le
De isprăvile lor de viteji.

5

Ce frumoasă ești, trista mea țarină!
Tot hotarul acesta mi-e drag.
Port în inimă casele șubrede,
Cu-așteptări de măicuțe în prag.

În genunchi cad în fața opincilor,
Pace vouă, plug, coasă, topor!
Văd războiu-n privirea nevestelor
Și știu tot ce se-ntîmplă cu-ai lor.

Împăcat sînt cu toate măruntele,
M-aș vrea tufă pierdută-n hotar.
Vreau să sper și să cred cu femeile
Și-aprind seara un sfeșnic stelar.

Azi pricep cît de tari sînt în cugete:
Nu le sperie tunet tunînd.
După plug, cu bătrînele cîntece,
N-au nici moartea, nici temnița-n gînd.

Ele cred în stîngacele litere
Și acolo, la poală de crîng,
Ca la cei dintîi stropi după secetă,
Ele rîd fericite și plîng.

Și-aruncîndu-și în zare privirile,
După chin, și-așteptări, și nevoi,
Parcă văd printr-o pînză de negură
Roi de harnici cosași în zăvoi.

Blîndă Rusie, vatră de baștină,
Doar pe tine te cînt și iubesc.
Fericirea ta scurtă se cheltuie
Primăvara-ntr-un vers cîmpenesc.

(1914)

MĂLINUL

Mălinu-a dat în floare
Ca-n fiecare mai,
Cu crengile uşoare
Deschise-n evantai.

Ca mierea, cleiul pică
Broboane de pe trunchi,
Iar iarba încă mică-i
Sclipeşte sub genunchi.

Pe-alăturea îşi mînă
Un pîrîiaş zglobiu,
Prin iarbă şi ţărînă
Şuvoiul argintiu.

Mălinu-i plin de floare,
Cu crengile-atîrnînd,
Şi frunzele la soare
Şi le-ncălzeşte blînd.

Pîrîul unda-şi mînă,
Zvîrlindu-i stropi din mers
Şi tainic îi îngînă
Un firicel de vers.

(1914)

LEBĂDA

Răsărea deasupra crîngului,
Din adîncul nopții, soarele
Și-i luceau pe boltă razele
Ca un curcubeu de purpură.

Pinii groși, cu crăci puternice,
Păreau toți încinși de flacără,
Iar pe mreje le de cetină
Se-așternuse-un văl ca aurul.

Roua ca mărgăritarele
Scînteia în para focului,
Iar pe-argintul pur al lacului,
Trestii șușoteau plecîndu-se.

În același timp cu soarele,
Pură ca lumina zorilor,
Albă ca zăpada cîmpului,
Răsări din tufe lebăda.

După ea, mișcînd lăbuțele,
Venea cîrdul lung al puilor
Și-ncepu smaraldul lacului
În inele mari să tremure.

Tot de-acolo, dintr-o margine,
Venea firul apei, repede,
Şi tăia întreagă-ntinderea,
Chiar prin mijloc, ca o panglică.

Şi plutea pe ape lebăda,
Pe lărgimea-aceea slobodă,
Spre-un ungher ferit al ţărmului,
Năpădit de iarbă tînără.

Pe mătasea verde-a malului,
Crinii-şi înclinau corolele,
Alintînd cu tandre murmure
Pîrîiaşele sfielnice.

Şi-ncepu să-şi cheme lebăda
Ceata veselă a puilor,
Să colinde-n voie pajiştea
Şi să guste iarba cîmpului.

Şi porniră puii lebedei
Să ciupească iarba fragedă,
Şi săreau prin aer picurii
Cei de rouă, mici ca perlele.

Azurii şi feciorelnice,
Străluceau în preajmă florile,
Răspîndind miresme proaspete
Şi zîmbind spre-albastrul cerului.

Puii-n voia lor pe pajişte,
Rătăceau prin iarba tînără
Şi-i veghea măicuţa straşnică,
Fără-a-nchide ochii-o clipă doar.

Cum zărea că vine uliul,
Ori vreun şarpe furişîndu-se,
Gîgîia puternic lebăda
Şi-aduna tot cîrdul puilor.

Ei i se-ascundeau sub aripă,
Sub materna, buna aripă,
Pînă ce trecea primejdia,
Apoi iar porneau pe pajişte.

Doar un singur lucru n-a văzut
Ochiul fără greş al lebedei:
Un nor negru ca funinginea
Ce-ascundea în dosu-i vulturul.

Întinzînd în vînt aripile,
Marea pasăre prădalnică
Mătura din ochi cu fulgere
Netezimea largă-a şesului.

El zări un şarpe mai întîi,
Cum ieşea dintr-o paraginâ
Şi, oprit apoi pe-o butură,
Sta covrig să-l ardă soarele.

Marea zburătoare lacomă
Vru să cadă ca o grindină,
Dar văzînd ce-l paşte, şarpele
Iute-alunecă-ntr-o gaură.

Lopătînd din aripi, vulturul
Răşchiră prin aer ghearele
Şi-aşteptînd o altă victimă,
Înlemni pe coama vîntului.

Dar de sus, privirea ageră
Și-o purta pe largul stepelor
Pînă cînd zări-ntr-o pajiște,
Chiar pe țărm, pe alba lebădă.

C-o bătaie grea de aripă,
Spulberă desimea norului
Și porni, punct negru, vulturul
Spre pămînt, viclean rotindu-se.

În această vreme, lebăda
Se uita-n oglinda netedă
Și văzu-n adîncul limpede
Aripi negre ca tăciunele.

Tresări cu spaimă lebăda,
Puii și-i chemă din pajiște
Și-ntr-o clipă toți se strînseră
Ghem sub aripile vajnice.

Vîjîind năpraznic, vulturul
Ca săgeata se-aruncă pe țărm
Și-și înfipse lacom ghearele
Drept în gîtul lung al lebedei.

Albă ca zăpada, lebăda
Larg își desfăcu aripile
Și, la marginea puterilor,
Dete brînci în apă puilor.

Ei luară drumul lacului,
Către tufele de papură,
Iar din ochii buni ai lebedei
Lacrimi picurau pe pajiște.

Vulturu-ncepu să-i sfîrtece
Trupul ei plăpînd cu ghearele
Şi zburau prin aer penele
Ca ninsoarea-n toate părţile.

Lacul nu-nceta să tremure,
Un fior trecea prin trestie,
Iar micuţii pui de lebădă
Printre tufe verzi se-ascunseră.

(1914–1915?)

CRĂIASA

Noapte-n prag. Şi aer tare.
Cîlţi de neguri prin podbeal.
Alb, la gradul vechi răsare
Sarafanul tău pe deal.

Prinşi de muzica stelară,
Amuţiră plopii drepţi.
Ştiu, crăiasă: astă seară
Craiul tînăr ţi-l aştepţi.

Secere cu vîrfuri două
Lin alunecă prin slăvi.
Tropot ameţit de rouă
Vine-acum dinspre dumbrăvi.

E-un voinic smolit la piele,
Drept în şeaua-i, care-o să-ţi
Dea şi-arate toate cele
Prin visatele cetăţi.

Aer tare. Noapte deasă.
Ce-auzi? Fornăit de cal.
Ah, mai stai, mai stai, crăiasă,
La zăplazul de pe deal!

(1914–1915?)

BABELE

Niște babe-și țin sub fereastră soborul.
Liniștea-i dumicată de foanfa lor răguşeală.
De pe-un butuc mărgelatele muște-și iau zborul
Și-n pădurea unui pieptar dau toate năvală.
Babele par spre-o cernită dumbravă să cate,
Unde pîlpîie feștilele unor fulgere rare.
Își sumet poalele sucnelor învrîstate
Și clipesc din roasele gene a-ngîndurare.
„Se-ntoarce de ploaie, sînt de părere, vorbă nu-ncape,
Cerul e fumegos cum nu i-i felul să fie
Și azi dimineață se vedea pe
Blide ceva ca o mîzgă acrie,
Iar laptele nu degeaba s-a sărbezit în șiștare
Și doniți în pivniță, mai-mai să se strice,
Și puicile cîrîie altfel prin coticare,
Gîndești că abia mai răsuflă bietele pe gîrlice".
Bătrînele mai pomenesc și de sfîntul
Care-și mînă caii prin înalta tărie,
În timp ce prin văzduhul aburos vîntul
Aduce izul reavăn al ploii ce va să vie.

(1915)

DIN ŞTIOBUL CU DOHOD DE LÎNGĂ TINDĂ

Din ştiobul cu dohod de lîngă tindă
les printre doage şerpi subţiri şi moi.
Găinile sar lacome să-i prindă
Şi-şi şterg de smoală ciocurile prin gunoi.
Căruţei strohot aspru-i umple leasa
Şi ca pe labe s-a lăsat pe osii, greu.
Atent şi grav, de parcă-ar bate coasa,
Bunicu-ndreaptă-un cui în fercheteu.
O scroafă cu purcei pe la poiată
Tot dă tîrcoale troacei de lături.
Pe troscoţel o curcă-mborzoşată
Îşi ciugule păduchii de pe la-ncheieturi.
Din deal se năruie spre stanişte o turmă
De oi ce plîng în jalnicul lor grai.
Păstorii vin cu bicele din urmă
Şi strigăte de „brrr" şi „haida-hai"!

(1915)

CHINOVAR PE BOLTĂ-AȘTERNE

Chinovar pe boltă-așterne
Nu știu cine cu-un penel.
Între arborii poienii
Plînge-a rîde-un clopoțel.

Văile-s întunecate,
Mușchiu-i poleit, ca nou.
Peste garduri și pătule
Luna scoate-un corn de bou.

Dinspre crîng răsare-o troică.
A ajuns în sat acum
Și-o ia drept spre larma horei,
Durgălind grozav pe drum.

Fetele privesc șăgalnic
La frumosul din iliș,
Păru-i zboară de sub cușma
Potrivită curmeziș.

Ca rubașca rozalie
Arde-amurgul cîmpenesc.
Tengherele, clopoțeii
Încă tot mai flecăresc.

(1915)

SĂRAC PELERIN

Sărac pelerin,
Ca lăstunul de cîmp
Pe Domnul îl laud
Şi cu stelele cînt.

Pe tipsii de mătase
Cad frunzele plopilor mei.
Auziţi, auziţi
Susurul mlaştinei.

Cu şoarecii-n pajişte,
La umbra de pin,
Pîraiele cîntă
Un rai aprilin.

Sărac pelerin,
Mă rog de senin,
Lîngă drumul uitat,
În iarbă cad lin,

La dulce hodină,
În rouă răpus.
O candelă-mi pîlpîie-n
Piept: lui Isus.

(1915)

GLIE-A MEA FĂRĂ DE VLAGĂ

Glie-a mea fără de vlagă,
Ţarini veştede la chip.
Numai crînguri şi pîrloagă
Şi o limbă de nisip . . .

Stă biserica uitată
Şi-şi împlîntă crucea sus.
Cucul n-ai să-l vezi vreodată
De pe-aceste locuri dus.

Primăvara, cînd se-ncarcă
De puhoaie-acest meleag,
O sudoare sacră parcă
Scaldă traistă şi toiag.

Ochi tînjind spre nu ştiu unde.
Feţe arse de pămînt.
Lin, făptura se pătrunde
De-o-ntristare-a Celui-sfînt.

(1915)

CUNUNI DOAR ȚIE ÎȚI OFER

Cununi doar ție îți ofer
Și drumul tău prin flori alunecă.
O, Rusie, blajin ungher,
Ești crezul meu, iubirea unică.
În spațiu cînd te desfășori,
Tu ești departele și-aproapele.
Mi-e rudă tînga de cocori,
A mea-i cărarea ce-o ling apele.
Pe bălți stau nuferii la rînd,
Mă cheamă papura la denie,
Și-aud pe tufe picurînd
Stropi de răcoare și sfințenie.
Alunge-ți vînturi pămîntești
Pe șesuri negura, cu scîncete,
Tu toată fum de smirnă ești,
A magilor rostind descîntece.

(1915)

CA PĂSĂRILE CĂLĂTOARE

Ca păsările călătoare,
Veşti sumbre-au ajuns pe la noi.
Patria, maică cernită,
Îşi tînguie fiii cu psalmul de-apoi.

Stropi de sînge umplură ceaslovul.
Cuvîntul pe file e greu.
Tu eşti gata să mori, dar în moarte
Vei fi vie mereu.

Am să rup, după slujba-ngînată,
Din prescurile de comînd.
Pentru ultima ta răsuflare
Ruga-mă-voi lăcrămînd.

Iar tu, în stihar de lumină,
Acolo-n raiul slăvit,
Pocăită, cucernic închină-te
Tu, care nu m-ai iubit.

(1915)

Triste sălcii parcă vor să-alinte
Pe cei duși din lumea pământească.
Stă coliva-n blide pe morminte,
Păsările ca să-i pomenească.

Din orez iau vamă țărci poznașe.
Strîng în străiți calicii, pe-apucate
Și se cîntă mame și nănașe,
Se bocesc neveste și cumnate.

Peste pietre s-a-ncîlcit hățișul
De hamei cleios, cu zeci de fire.
Preotul adună mărunțișul
Negrelor copeici de pomenire.

Pelerinele dau zor mutește,
Nici un spart de slujbă să le scape,
Și diacu-ngînă: „Pomenește,
Doamne, pe cucernicele roabe",

(1915)

MOȘU

Moi și puhave ca pîsla,
Baligi vechi în bătătură.
Lacom roi de muște bate
Brusturii de după șură.

Aplecat de spate, moșu
Aria o face lună.
Pleavă, coade, golgotine,
Dă cu grebla și le-adună.

Încruntat, din rădăcină
Brusturul bătrîn îl taie,
Răzuind c-o sapă șanțul
Rupt pe margine de ploaie.

Hîrburi ard pe jos. Pe moșu
Luciu zmalț parcă-l îmbracă
Și în barba ruginie
Stropi voioși de-soare-i joacă.

(1915)

GĂTEALA MIRESEI

Roşu-mi va sclipi la gît ghiordanul,
Voi tivi cu-albastru sarafanul.
Spuneţi armonistului să vină-n casă:
Sora voastră, fetelor, vă lasă.

Mult mă teme aprigul meu mire,
Să nu scap în lături vreo privire.
O să-mi cînt ca pasărea orfană nenorocul,
Voi să-ncingeţi mai cu sete jocul.

Eu vă las, codanelor surate,
Vai de sufletul miresei supărate.
Mirele m-a duce-n casa mare,
De pe-acuma tremur de-o-ntrebare.

Mi-e ruşine, mi-e şi greu şi mi-e şi frică:
Cît un purice mi-e inima de mică.
De cumnată iar mă-ncearcă teama —
Tot mai bine-i singură la mama.

(1915)

BRÎU CA DE FLACĂRĂ, ALB CHEPENEAG

Brîu ca de flacără, alb chepeneag,
Rup din grădină o floare de mac.
Satul răsună de larmă şi joc:
Ea e acolo şi cîntă cu foc.

Ieri îmi striga alergînd în cerdac:
„Poţi fi frumos că eu tot nu te plac.
Vîntul pălitu-ţi-a părul gălbui;
Altuia piaptănul meu îl dădui".

Ştiu eu de ce nu mă place deloc:
Cel mai cuminte-s la chefuri şi joc.
Eu stăteam trist lîngă triştii pereţi,
Ceilalţi cîntau nebunatici şi beţi.

Bine de el, că el nu-i ruşinos,
Barba-i sălta pe-acel gît mlădios.
El o-nvîrtea fără pic de răgaz,
Rîsul ei plin mă pleznea în obraz.

Brîu ca de flacără, alb chepeneag,
Rup din grădină o floare de mac.
Inima-mi arde ca roşul boboc:
Ea e, dar altuia-i cîntă cu foc.

(1915)

NU S-A STINS CREDINȚA NOASTRĂ

Nu s-a stins credința noastră,
Psalmii pentru noi sînt sfinți.
Maslul soarelui se varsă
Pe colinele cuminți.

Eu cred, patrie, știu bine
Ce pas lin și ager ai
Și că nu numai poteca
Schimniciei duce-n rai.

Toate căile ți-s bune,
Numai una-i cu nevoi:
Ferecată-n plînsul celor
Ce-au zărit pămînturi noi.

Stîlpii din altare-acolo
Sub palate fost-au puși,
Sub palate-cazemate
Unde zornăie cătuși.

Nu mă căuta-ntru Domnul,
Nici într-ale lumii nu-s.
Pe-acea cale mă voi pierde,
Răzvrătit și nesupus.

(1915)

NORII FÎLFÎIE-O HORBOTĂ RARĂ

Norii fîlfîie-o horbotă rară.
Abur proaspăt prin crîng a rămas.
Vin pe-un șleau desfundat de la gară
Și mai e, și mai e pîn'acas.

E tăcere și calm în pădure.
Văd o cușmă de ceață pe-un fag
Și mă bîntuie gînduri obscure . . .
Dezolant ești, ținutul meu drag.

Printre larițe, mute fecioare,
Căruțașul începe-a-ngîna:
„Pe un prici am să mor, la-nchisoare,
Nu știu cine și cum m-a-ngropa".

(1915)

COVRIGEI PE GARD SE-NȘIRĂ

Covrigei pe gard se-nșiră,
Aerul e copt și greu.
Șipci de raze-mprejmuiră,
Geluite, cerul meu.

Buturugi, barăci și brîie,
Călușei în zbor focos.
E-o-ndîrjire și-o beție
Care culcă iarba jos.

Trap și larmă precupeață.
Iz de fagure: să-l bei.
Volbura pe loc te-nhață,
Dacă nu știi cum s-o iei.

Voci de cofărițe cheamă
La negreală de rogoz.
Nu cunosc acea năframă
Verde peste două cozi?

Geme pajiștea cu brazii
De-o ardoare fără frîu.
Zi-mi s-aud cum Stenka Razin
Și-a-necat domnița-n rîu.

Tu-ți pierzi, Rusie, prin țară,
Roșurile de pe straie?
Nu munci din cale-afară
Ochiul beat de cîte ai.

(1915)

UNDE GALBENA URZICĂ SARE

Unde galbena urzică sare
Peste gardul scund,
Triste, printre sălcii foşnitoare
Izbele s-ascund.

Iar pe cîmp, lăsînd în urmă satul,
Taie stepă, lan
Şi desimi palustre greu umblatul
Drum siberian.

Rusia se-mpotmolea-ntr-o mare
De mordvini şi fini.
Drumu-acela-l bat legaţi în fiare
Jalnici peregrini.

Ucigaşi sau hoţi de meserie,
Merg trudiţi şi rupţi.
Tristele priviri parcă mă-mbie,
Şi obrajii supţi.

Bucuria poate naşte crimă.
Ei în fond sînt puri
Dar, crispate, cît venin exprimă
Vinetele guri!

Eu dezmierd de mult liniştitorul
Gînd că-s bun şi drept.
Dar la toamnă poate-mplînt cosorul
Şi eu cuiva-n piept.

Şi pe-acelaşi drum prăfos pe care
Bate vînt ciinesc,
Cu grumazu-n ştreang au să mă care,
Jalea s-o-ndrăgesc.

Şi cînd, dezmorţindu-mă o clipă,
Voi surîde şters,
Ploi piezişe linge-vor în pripă
Drumul cît l-am mers.

(1915)

VACA

Slabă-i şi dinţii-i căzură.
Anii-s pe coarne gravaţi.
Da-n ea ciurdarul cu ură
Cînd o mîna pe fînaţ.

Nu-i place larma, frămîntul.
Şoarecii rod la stănog.
Nemîngîiată-i la gîndul
Micului ei pintenog.

N-au vrut să-l lase la vacă.
N-a avut parte de el.
Pielea-i stătea pe o cracă,
Linsă de vînt uşurel.

Soartă la fel i-i lăsată:
Cînd vor da holdele-n pîrg,
Dusă de streang, o să bată
Ultimul drum către tîrg.

Jalnic mugind o să-ndure
Moartea, cu coarnele-n jos . . .
Vaca visează pădure
Şi un islaz fabulos.

(1915)

STAVA

Ziua-şi pierde pe coaste-auriul pospai:
Îi suflă cu nările stava de cai.

De pe coame se scutură-n vînătul lac
Un nor de catran fumegos şi opac.

Spre apa tăcută boturi întind
Şi luna le pune căpestre de-argint.

Îşi văd chipul şi fornăie, dau din picior.
Astupa-vor lumina cu coamele lor.

*

Li se pare că-aud primăvara-n zăvoi
Şi li-i dor de întîiul, al muştelor roi.

Către seară, pe luncile vechi,
Caii dau din picioare, pleznesc din urechi.

Tot mai rar auzi tropotul lor de copite:
S-a-necat în văzduh, s-a-ncîlcit prin răchite.

Numai stele prin valuri încă mai clipocesc
Sub funinginea grosului roi muscăresc.

*

A scăpătat. Şi e liniște-n jur.
Cornul stăvarului cîntă subțire și pur.

Cu frunțile-n vînt, caii-ascultă în seara albastră
Ce le zice doar lor ciufulita măiastră.

Și ecoul pe guri șfichiuindu-i subțire,
Ii poartă spre tainice văi și ceaire.

Iubindu-ți și ziua, și noaptea cea grea,
Ți-am scris acest cîntec, patrie-a mea.

(1915)

CÎNTECUL CĂȚELEI

Cînd se rupea ziua de noapte,
În ocol, pe ogrinji uscați,
Cățeaua a fătat șapte
Căței roșcați.

Îi dezmierda iubitoare,
Lingîndu-i în timp ce sugeau.
Fulgi de ninsoare
De caldul burții ei se topeau.

Iar mai spre seară,
Cînd se culca păsăretul buimac,
A venit ursuz omul de-afară
Și i-a băgat pe toți șapte-n sac.

Alergînd după ei prin troiene,
Gîfîia prin omătu-ndesat . . .
Și mult după-aceea, multă vreme,
Oglinda apei a tot tremurat.

Apoi, cînd se-ntorcea zdrobită,
Să-și lingă sudoarea lîngă culcuș,
I se păru că luna pe casă ivită
E unul din cățeluși.

Privea ceru-n neştire,
Scheunînd amar,
În timp ce luna subţire
Se pitea după-o culme-n hotar.

Umilă, smerită, parcă datoare,
Cînd unul, altul o mai lovea,
Aştri blînzi, licăreau prin ninsoare
Ochii ei de căţea.

(1915)

PRAGUL BOLȚII DE CERNEALĂ

Pragul bolții de cerneală
Pîcle roșii-l scriu cu jar.
Vin, paragină rurală,
La vecernia ta iar.

Port o grea povară-n mînă,
Dar în ochi albastrul viu.
Toți, măicuța mea țărînă,
Sîntem rude bune, știu.

Cale lungă ne desparte
Sub aripile cerești,
Dar un psalm solar din carte
E destul să ne citești —

Și-o să trecem prin hîrtoape
Spre propteaua dreptei cruci,
Buzele să ni se-adape
Cu predanie și rugi.

(1915)

CÎNTECUL LUI EVPATIE COLOVRAT

Pe zăvoaiele Ulîbușului
Norii-și leagănă vintirele.
Fîșca a-nceput să fumege
Sub cutremurul copitelor.

Hei, nu-s peștii care zgîlțiie
Prostovoalele și vîrșele,
Ci e iureșul tătarilor
Pe cîmpiile Zaráiskului.

La năvala lor prădalnică
Nu se aștepta Reazánia,
Ci-și trecea sub cortul cerului
Noaptea-ntunecată, pașnică.

Nu e bot de lup căscîndu-se,
Nici urechi de buhă borzoșă,
Ci-i Batú suind Ciurílkovul.
Și privind pe stepa slobodă.

Se-ntrebau mirate stelele
Și se tot gîndeau cu gîndurile:
Ce așteaptă încă Rusia,
Nu aude zvonul armelor?

Și-i strigară lunii stelele:
„Hei, tu mială bălă-ciungără,
Ce tot bați tu iarba cerului
Și-mpungi norii cu cornițele?

Ia îndreaptă-ți jarul ochilor
Spre cîmpiile Reazániei,
Către miezu-nvălmășelilor,
Ce e zarva-aceea tulbure?"

Și privi lunița ciungără
Și ierbuța-n loc s-o rumege,
O scuipă, scuipîndu-și sîngele
Pe pămînt, de spaimă groaznică.

Vai, sînt roșii curmăturile,
Copleșite gem pășunile,
Aprigii tătari benchetuie,
Sînge beau cu polonicele.

Însuși hanul șade-n fruntea lor,
Se ridică-n scări și molfăie
Un hartan de iapă tînără
Și îi curg pe barbă balele.

El vorbește, parcă hămăie:
„N-ar fi oare timpul, fraților,
Să pornim în goana cailor,
Să dăm iama prin Moscóvia?"

*

Din Olşáni în Şviva leneşă
Umblă versuri cu Evpatie.
Le auzi la masa domnilor
Şi la vetrele clăcaşilor.

Dar nici unul dintre cîntece
Nu-i cuvintele să-şi drămuie
Cînd îi laudă isprăvile
Şi-i ridică-n slăvi dîrzenia.

Îi cădeau pe umeri pletele
Şi-n carîmb avea Evpatie,
Lîngă fluierul piciorului,
Cuţitaşul cu prăselele.

Potcovar cu mînă meşteră,
El dădea pe gît ulcelele
Şi lua cu două degete
Fierul înroşit în cujniţă.

Îi gemeau, în fruntea secerii,
De strînsuri de an hambarele.
Suspinau de doru-i mîndrele,
Lacrimi rîu ştergînd cu mîneca.

Dar nu-i prea păsa voinicului
De grîuări, de smiorcăielnice,
El iubea pe una singură:
Dulcea ţarină-a Reazániei.

*

Vai, nu-s buhele ce buhăie,
Ci-n Colómna plîng femeile
Căci tătarii le duc oamenii
Prinşi la jug cu ştreanguri ţepene.

Pogănicii-asudă, fluieră,
Mînă robii cu harapnice
Şi înseamnă lungul drumului
Nu cu stîlpi de lemn, ci cu capete.

Şi boierii-atunci se strînseră,
Îşi loviră-n sfat cuvintele,
Cum ar face ca să-l clatine
Pe vrăjmaş din buna Rusie.

Întocmiră carte limpede
Şi-olăcar cu ea trimiseră:
„Fugi şi-adu la sfatul domnilor
Pe vestit voinic Evpatie".

*

Vai, nu-i zbruş rostogolindu-se
La chemarea bosconiţelor, —
Zboară crainicul spre Pílevo,
Alergînd în goana calului.

Pe cîmpiile Reazániei
Luna piaptănă mestecenii,
Luminînd tot firul drumului,
Din Olşáni în Şviva leneşă.

Și ajunge la Evpatie
Și-i arată carte limpede:
„Hei, voinice și flăcăule,
Scapă Rusia de pacoste!"

*

La Palaga-i fruntea miedului
Și de lume geme rateșul.
Sarafane-n geamuri spînzură,
Roșii, roșii cum e zmeura.

Strînși acolo sînt toți prietenii
Drag voinicului Evpatie,
Înecîndu-și supărările
În rachiu și bragă proaspătă.

Și le zise lor Evpatie:
„Hei, voi prieteni buni, fărtaților,
Mai lăsați rachiul focului,
El topește vlaga rusului.

El e minții spre pierzanie,
Pe viteji ca holda-i seceră.
Vor veni spre voi neprietenii,
Ca pe hoaspe-o să vă spulbere!"

*

Nu ies pe Colómna zorile,
Nu e foc de-a lungul drumului,
Ci sar vulturii-drujinicii
Drept spre hoardele tătarilor.

Batu-han o clipă şovăie:
Ce se-ntîmplă zarea cîmpului?
S-a sculat oştirea morţilor
Ca să intre-n lupta crîncenă?

El ştia că prin Reazánia
Băutura culcă oamenii, –
Nu-i de ei asprimea luptelor
Ci hodina pe vreo miriște.

Sare hanul spre Evpatie,
De pe buze-i cură balele.
Lui Evpati-n loc de sabie,
O făclie-n mînă-i pîlpîie.

Nu cădeau în crîng mestecenii
Sub tăişele securilor,
Ci cădeau oştenii, vulturii,
Frînţi de spadele tătarilor.

Zice Batu-han, sălbaticul:
„Hei, turbaţilor şi zvăpăiaţilor,
Vreau din ţeasta năzdrăvanului
Să-mi ciopliţi o cupă falnică."

Bea şi nu prea hanul, cugetă,
Îşi aruncă-n jur privirile:
„Niște garduri vechi să rezeme –
Asta poate vlaga ruşilor".

(1915–1916?)

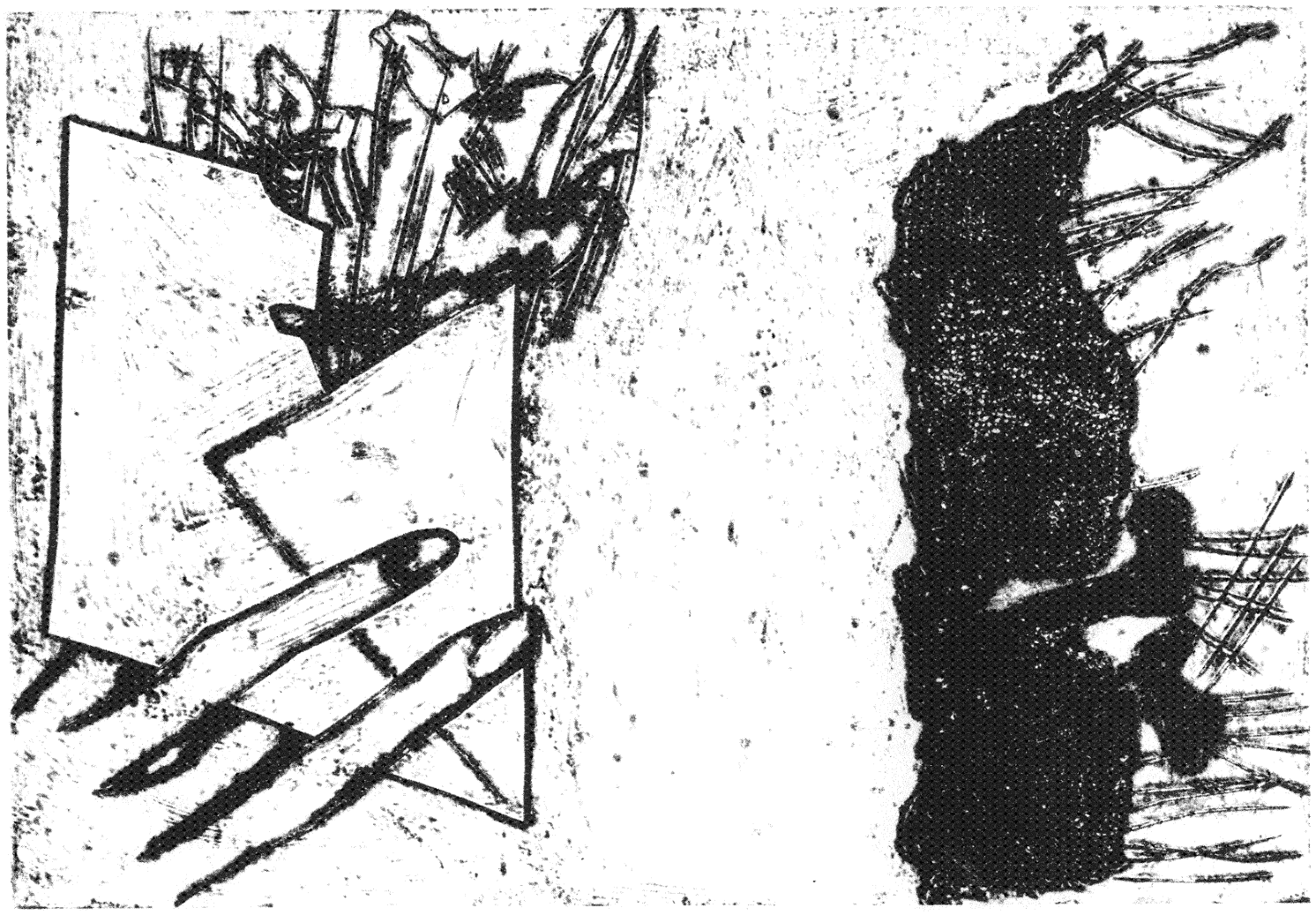

SEARA FUNINGINE

Seara funingine-n
Geamuri a pus.
Tortul se-nfăşură
Moale pe fus.

Joacă opaiţul,
Umbrele sar.
Bate-n fereastră
Vechi pălimar.

Puntea se ghemuie
Neagră de zid.
Mama-şi adoarme
Pruncul trezit.

Susură glasul
Aromitor:
„Liu-liu cu mama,
Dormi, puişor".

(1915)

LUNA ÎŞI ASCUNDE DUPĂ ŞURĂ

Luna îşi ascunde după şură
Chipul ei de soarele focos.
Din văzduh o-nfiorare pură
Se răsfrînge-n luncile de jos.

Zorii-s ca miresele-n privire,
Adumbriţi de rouă prin zăvoi.
Primăvara c-un toiag subţire
Şi-n opinci ajuns-a pîn' la noi.

Lungi şi muzicali cercei agaţă
În mesteceni scăpaţi de-ngheţ
Şi să joace-a prins de dimineaţă -
Fluture prin pomii violeţi.

(1916)

ȚIPĂ LA BUHĂ PRIN CODRU LESNOI

Țipă la buhă prin codru Lesnoi.
Gîzele fug și se-ascund printre foi.
Uhu!

Sare ursoaica din somn — a visat:
Puii ei nu-s, vînătorul i-a luat.
Uhu!

Geme și-amar se frămîntă pe loc;
— Puii mei, haideți, veniți în bîrlog.
Uhu!

Lung, printre crengi un ecou străbătu:
Tu ești chematul, răspunde, ești tu!
Uhu!

(1916)

FOCURI PESTE RÎU S-APRIND

Focuri peste rîu s-aprind,
Arde cetina pocnind.
Sînziană, sînziană,
Arde cetina pocnind.

Strîmbă-lemne-i supărat
Primăvara că-a zburat,
Sînziană, sînziană,
Primăvara că-a zburat.

La noi pînă lîngă prag
Joacă fetele cu drag.
Sînziană, sînziană,
Joacă fetele cu drag.

Supere-se cine-o vrea,
Noi cu jocul şi voia.
Sînziană, sînziană,
Noi cu jocul şi voia.

(1916)

LA ÎMBLĂTIT

Moşu s-a apucat
Să-mblătească de zor,
Pe vecin l-a chemat
Ca să-i dea ajutor.

Pe spinări le lucea
Val de spice-aurii
Şi-ncepură să dea
Pe-ntrecut la-mblăcii.

După-un rînd de bătăi,
Snopul trebuie-ntors.
„Hai, vecine, dă-i, dă-i,
La colacul de orz".

Şi grăunţele sar
Ca scăpate din hăţ:
Pîine nouă-n hambar,
Băuturi la ospăţ.

Că-aşa-i rîndul lăsat,
Truda gliei e grea.
Dacă spicu-i bogat,
Bere tare vei bea.

(1916)

VULPEA

Lui A. M. Remizov

Șontîc-șontîc a venit pîn'la vizuină
Cu piciorul zrobit și-a căzut acolo grămadă.
O biruie somnul și are o horbotă fină
De sînge-n jurul botului culcat în zăpadă.

Mai aude pocnetul și i-a rămas în nări un miros
De fum acru iar în ochi pădurea cu smîrcuri în clătinare.
Izbucnise dintre tufișuri un vînt lățos,
Cu grindina lui de alice zuruitoare.

Ca o ghionoaie, pîcla tot filfiie prin
Seara moțoacă de apă, năclăită și roșcovană.
Capul cu grijă și-l ridică puțin
Și limba-i rămîne învîrtoșată pe rană.

Coada galbenă-n viscol ca o flacără i-a căzut.
Are pe buze-un gust de morcov putred și sare.
Miroase-a chiciură și-a pîrlitură de lut,
Iar din botul rînjit picură sîngele, nu prea tare.

(1916)

MI S-A URÎT LA VATRA MEA

Mi s-a urît la vatra mea,
Tînjind prin hrișcă și secară.
Natalul prag îl voi lăsa
Și-am să pornesc tîlhar prin țară.

Pe-amiaza bălă de pe lac,
În vreo colibă neștiută,
Un prieten lama de tureac
C-un ochi la mine-o să-și ascută.

Cînd soarele pe drumul strîmt
Va-ntinde-o pînză ca de ceară,
Aceea-al cărei nume-l cînt
O să mă dea pe ușă-afară.

Și-acasă iar am să revin
Și flăcări noi vor linge zgura.
Și-ntr-un crepuscul de venin
Am să mă spînzur cu centura.

Plecîndu-şi fruntea pînă jos,
Avea-voi sălciile-aproape.
Şi cîinii au să latre gros
Cînd nelăut au să mă-ngroape.

Şi luna-şi va vedea de drum,
Scăpîndu-şi vîsla din înalturi,
Iar Rusia, ca pîn' acum,
Juca-va-n lacrimi pe la la garduri.

(1916)

DEASUPRA UNEI SIHLE DESE

Deasupra unei sihle dese,
În nemișcare și mister,
Mieluță bălă, luna iese
Să pască iarba de pe cer.

Cu cornul furișat prin bercuri,
Ea-mpunge tăul cristalin,
Iar apa-nfiorată-n cercuri
Și țărmu-l clatină puțin.

Pe-ntinsul cotropit de verde,
Mălinu-ncins de vîlvătăi
Tămîia lîncedă și-a pierde
Pe măguri, dincolo de văi.

O, stepa mea cu fișcă deasă,
Tu cu oblimea ta ne furi,
Dar și pe tine te apasă
Tristeți de smîrc și sărături.

Și tu-n cernita-ți liturghie,
De cine-i bun și rău uitînd,
Visezi o boltă rozalie
Și norii de-un albastru blînd.

Dar cînd dă noaptea ți se pare
Că vezi — și tremuri, și te zbați -
Siberia cu-obezi și fiare,
Uralii crunți și gheboșați.

(1916)

NU MAI DAU PRIN LOBODĂ TÎRCOALE

Nu mai dau prin lobodă tîrcoale,
Nu mai caut urmele de ieri.
Cu ovăsul părului tău moale,
Dat a fost din visul meu să pieri.

Proaspătă ca fraga timpurie,
Adorabilă, erai pe rînd
Înserarea mea trandafirie,
Splendidă ninsoare luminînd.

Ochii tăi păliră, se trecură.
Tandrul nume-i stins de săptămîni.
Doar eşarfa mai păstrează pură
Mierea candidelor tale mîni.

Cînd pe casă asfinţitul pare
Mîţ spălîndu-se pe botişor,
Prin lacuştrii faguri trece-o boare
Şi de tine-mi susură uşor.

Că-a fost vis ființa ta mlădie
Spună-mi seara vînătă-nadins:
Cine te-a gîndit, părelnicie,
Buzele de-o taină și-a atins.

Nu mai dau prin lobodă tîrcoale,
Nu mai caut urmele de ieri.
Cu ovăsul părului tău moale,
Dat a fost din visul meu să pieri.

(1916)

DIN NOU LA PRAGUL MEU NATAL

Din nou la pragul meu natal,
Meleaguri tandre, gînditoare!
Cu mîna, semne de pe deal
Îmi face palida-nserare.

Zburlită, ziua ce s-a dus
Își trage pletele spre casă,
Și, dezolat, acest apus
Mă copleșește și mă-apasă.

Peste cupolele perechi
Penumbra serii cade moale.
Dar voi, prietenii mei vechi,
Nu-mi mai ieșiți voioși în cale!

Pieriți sînt anii mei de joc,
Și voi plecarăți cu cocorii.
Doar apa clocotește-n scoc
Ca mai demult în dosul morii.

Și-adesea-n pîcla serii, cînd
Prin pipirig foșnește luna,
Mă rog de lutul fumegînd
Pentru cei duși pe totdeuna.

(1916)

DE VEDENII PRIN POIANĂ

De vedenii prin poiană
Luna mrejele-şi încarcă.
Măgdălina din icoană
A zîmbit a rîde parcă.

Supărarea cui se-arată?
Ce trufie se revoltă?
Seara ochii şi-i dilată,
Luna şovăie pe boltă.

Viforul pornit în pripă
Zvîrle picuri de sudoare.
Ştima codrilor cu-n ţipăt
Vîntului în cîrcă-i sare.

Moartea briciul şi-l ascute.
Măgdălina plînge-aproape.
Crede rugii mele mute,
Tu, ce umbli pe hîrtoape.

(1916)

CERŞETORUL DIN TINDA BISERICII

I-s ochii brusture pălit.
Cîţiva bănuţi strînge-ntr-o mînă.
A fost cîndva ciurdar vestit,
Acuma anii-abia şi-i mînă.
Iar baba care-şi şterge-n colţ
O geană la icoana veche
A fost, la anii ei involţi,
Iubirea lui fără pereche.
Răboju-i năpădit de fum.
Trecutu-n luncă nu mai zburdă.
Doar cîrja-l mai slujeşte-acum,
Cu care da cîndva la ciurdă.
Ea pare-a nu mai şti ce drag
I-a fost cu fluiera-i vrăjită.
Dar pune, cînd ajunge-n prag,
Copeica-n palma necăjită.
El n-o priveşte-n ochi, ştiind
Că rana veche-atît aşteaptă,
Ci-şi face-o cruce, pomenind
Pe roaba Domnului, în şoaptă.

(1916)

Curmături şi gorgane de ceară,
O potecă-ntre sate le-a spart.
Vetre joase-nviind pe sub seară
Şi urzici îmbrîncite-ntr-un gard.

Către zori, o ţărînă-azurie
Pe cupole-o ghiceşti lunecînd,
Iar prin ierburi, stîrnindu-le-adie
O lacustră suflare de vînt.

Verdea-ntindere dacă mi-e dragă,
Nu cu cîntecul m-a cucerit —
Cu-o tristeţe-a migrării mă leagă
Pe vecie cărarea la schit.

Tu pe ea mergi cînd ziua se-nclină
Şi amurgu-i căzut pe uluci,
Să te-nchini, biata mea pelerină
Dragostei şi bătrînelor cruci.

Împăcate ţi-s inima, gîndul.
Sorbi ectenia pîn'la sfîrşit.
Să te rogi lui Cristos, implorîndu-l
Pentru sufletul meu rătăcit.

(1916)

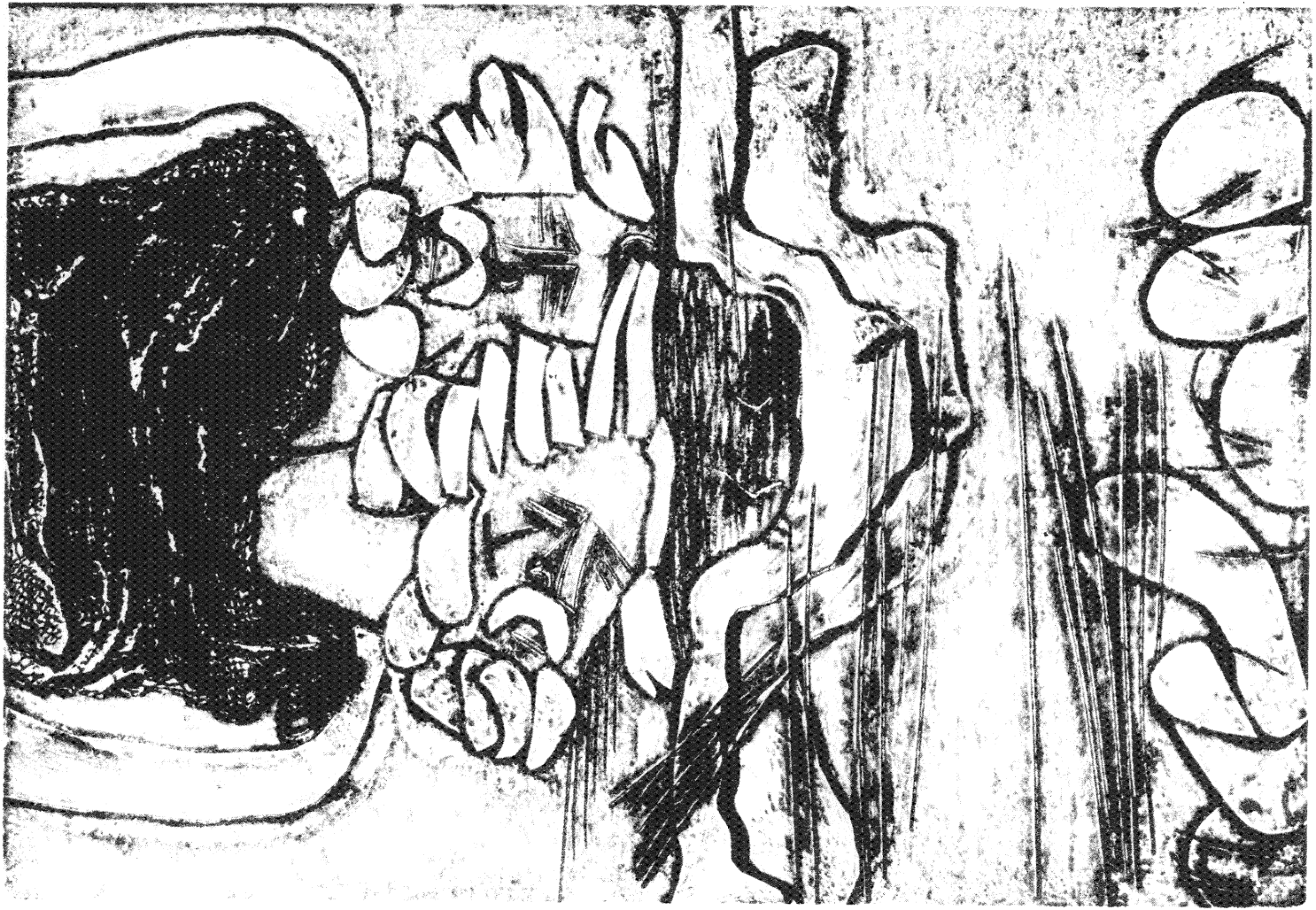

LUNA A LUAT ÎN COARNE NORII

Luna a luat în coarne norii
Și se scaldă-n pulberea de sus.
Astă noapte-au tot țipat cocorii,
Nimeni nu va ști ce-aveau de spus.
Astă noapte, strecurată-n taină,
Ea veni prin trestie la rîu,
Dînd cu mîna-i albă de pe haină
Pletele ce-i ajungeau la brîu.
Căutînd spre valul sprinten, stete
Jos, mîhnită-acum și-a nimănui.
Ofilea-n privire margarete,
Cum se sting pe baltă flăcărui.
Către ziuă-n ceața-nvolburată
A pierit cu luntrea și s-a dus . . .
Luna-i făcea semne cîteodată,
Din albastra pulbere de sus.

(1916)

E-O PRIMĂVARĂ FĂRĂ-AVÎNTURI

E-o primăvară fără-avînturi.
Pe țărm nisipu-i galben stins.
Obrazul tău pîrlit de vînturi
Un puf de hrișcă parcă-a prins.

Pierduți în loboda cu ciucuri,
La vadul staniștii de boi,
Jurarăm printre-atîtea lucruri
Că pe vecie vom fi doi.

Tămîia beznei, seara joasă
Înșurubîndu-se pe foc.
Prin crîng te-am dus apoi spre casă
Și-am mai rămas mult timp pe loc.

Nu mai puteam, ca-ntr-o somnie,
Nicicum privirea să-mi desfac
De căciulița brumărie
Făcîndu-mi semne din cerdac.

(1916)

PE PLOAIE LUTUL MAI MUSTEȘTE

De ploaie lutul mai mustește –
Pe moină-s numai bălți verzui,
Iar loboda se ofilește
Pe-un cîmp uitat și-al nimănui.

Bat ulița pe tina moale,
La ceasul toamnei suferind
Și-n cîți bărbați îmi ies în cale
Doar chipul tău vreau să-l surprind.

Priviri mereu mai sibiline
Pe arătura gri-ți petreci.
Norocul nostru-ți aparține
Și prietenia mea pe veci.

Și dacă-odată voia sorții
Va umple ochii tăi cu vînt,
Îți jur că-n urma ta și-a morții
Porni-voi, umbră pe pămînt.

(1916)

ÎNTR-O BISERICĂ DE FOI

Într-o biserică de foi,
Cu prapuri verzi de bogdaproste,
Azi pun comînd cu préscuri moi
La dragostele mele foste.

Tu nezărită te supui
Şi baţi mătănii cuvioase.
Un heruvim cu-aripa lui
Adie geana de mătase.

Senină-n tot acest tumult,
Tu-n legea ta rămîi, femeie.
Basmaua roz, ca mai demult,
Aceleaşi mîni bronzate-o-ncheie.

Şi-acelaşi ne-mblînzit oftat
Mlădiii umeri ţi-i apasă
După cel dus şi-nstrăinat,
De-o mare despărţit de casă.

Şi-asupră-ţi parcă tot mai greu
Atîrnă-acel odinioară.
În ruga ta m-aş vrea şi eu,
Străin în propria mea ţară!

(1916)

ILUZIA

1

Sălciile veștede presară
Aur vechi pe brazii foșnitori.
Iată-mă-s pe țărmul meu de ceară,
Unde apa tremură-n vîltori.
Două luni împrăștiate-n cercuri
Pun pe valuri fumul lor gălbui.
Între luciul apei și-ntre bercuri
Plînge un bîtlan al nimănui.
Inima aude o chemare
În aceste gemete de jos.
Tu mă-aștepți, prietenă, îmi pare,
Să tînjim pe țărmul somnoros.
N-am mai fost pe-aicea de-o vecie
Și-am văzut iubiri și despărțiri.
Dar și-acum prin ceața cenușie
Știu profilul mîinilor subțiri.

2

Tînăr firav, cu porniri blajine,
Care sărutam porumbii-n cioc, —
Am iubit, iluzie, în tine,
Pasul dulce, sprintenul mijloc.
Colindam prin sate și orașe,
După tine veșnic, pe cărări.
Tu, zburdalnică și pătimașă,
Mă-mbiai adesea prin secări.

Strecurat odată-n mănăstire,
Mă-ndreptam spre pacea din altar:
Soarele, scăldîndu-se-n neştire,
Mi-aruncase roşul lui stihar.
Stam ca un călugăr în văpaie
Cînd de liniște simții că mă sufoc . .
Erai tu cu-ntunecate straie,
Lîngă geam oprindu-te pe loc.

3

Din pridvor, prin fumul de tămîie
Coborai, sub clopotul bătînd.
Mîna mea putea să nu-ți mîngîie
Rotunjimea umărului blînd?
Aş fi vrut să-ți spun de toate cîte
De copil într-una m-au lovit,
Cînd în focul bălții mohorîte,
Fumega drumeagul liniştit.
Tu priveai prin ierbile mărunte
Tîrîtoarea negură-n vîlcea . . .
Eu zăream pe veşteda ta frunte
O şuviță ce se descîlcea . . .
Şi-mi părea, prin noaptea plutitoare,
Că-ntre bălți cu valul tremurînd,
Ştirbă, gura ta morfolitoare
Îmi rodea speranțele pe rînd.

4

Frigul nu-mi încinse multă vreme
Sufletul, cu aripile-i reci.
Alte doruri prins-au să mă cheme
Şi plecai pe alte maluri deci.
Rana mea din suflet nu mai este,
A rămas doar scrum din jegărai.

Dar ieșind din ceață fără veste,
Mi-ai lucit frumoasă cum erai.
Și-ai șoptit, ușor ferindu-ți fața:
„Tînără-s, privește, dragul meu.
Te speria cu mine-odată viața,
Dar eu sînt ca aerul, mereu".
Inima aude o chemare
În aceste plînsete de jos.
Tu mă-aștepți, prietenă, îmi pare,
Să tînjim pe țărmul somnoros.

(1916)

PÎCLĂ-N ZARE, NORI PE GÎRLE

Pîclă-n zare, nori pe gîrle:
Luna-n dinți îi dărăcește.
Asfințitul roșu-azvîrle
Rociul lui cîlțos la pește.

Vîntul a-nceput să bată
Prin răchita din zăpodii.
Îngerește, seara-i beată
De lumina altor zodii.

Somnu-mprăștie-n odaie
Pilde cu miros de pască.
Dulce-i sania cu paie
De-o sudoare țărănească.

Chipul cui l-ascund copacii,
Amintind de mușchi și fragă? . .
Răsuflării blînde-a vaci',
Prietene, sfios te roagă.

Iunie 1916

TOAMNA

Iapă murgă, toamna-şi ţeasălă-ntr-o doară
Pe un dîmb cu jnepeni coama ei uşoară.

Şi din mers potcoavele-şi aruncă
Sunetul albastru peste rîu şi luncă.

A pornit şi vîntul nevăzut acum,
Frunza o striveşte-n zbruşii de pe drum

Şi-n scoruş sărută, schimnic cuvios,
Roşii stropi de sînge-ai Domnului Cristos.

(1916?)

CERU-I MÎNJIT CU SMÎNTÎNĂ

Ceru-i mînjit cu smîntînă.
Luna-i un bulgăr de caş.
Nu spre-ale gurii mă mînă
Sufletul meu pătimaş.

Vrea el, dar alte merinde,
Nu de-mbucat şi de ros:
Pure, suave, zvoninde
Ca un destin luminos.

Foame de altceva sapă
Sufletul meu de pripas.
Ah, şi-au să-mi pună pe groapă
Munţi de colivă şi cvas.

9 iulie 1916

CĂRUȚA DURGĂLE SUBȚIRE

Căruța durgăle subțire,
Fug văi și dealuri înapoi.
Aceleași cruci de pomenire
Și paraclisuri vechi și noi.

Aceleași veștede ovese,
Tînjind cu galbenul lor șters.
Și spre clopotnițele dese
Se-nchină dreapta mea din mers.

O, Rusie de-azur și fragă,
Cu cerul prăbușit în iaz,
Lacustra jale-a ta mi-e dragă
Pîn' la durere și extaz.

Nemăsurată-n suferință,
Tu stai pe-un țărm nepămîntesc.
Să nu cred mi-e cu neputință,
În steaua ta, să n-o slăvesc.

Rămînă-mi lanțul ce mă leagă,
Cînd, ceas al tainei, va să vii
Și bubui-va stepa-ntreagă
De ruga blîndei colilii.

(1916)

SE-AȘTERNE IAR DE-A LUNGUL VĂII

Se-așterne iar de-a lungul văii
Același purpriu năvod
Și-ncep să cînte zurgălăii
Senini de Nijni-Novgorod.

De sub basmaua creponată
Un chip angelic îmi arăți,
Cînd coada roșie de fată
O lași să filfîie-a răsfăț.

Și gînju-ți pare, ca-ntr-o glumă,
Că saltă și coboară-n laț, —
Subțirea mînecă de spumă
N-o să ți-o sufle de pe braț.

În visuri cineva mă-mbie
Și-nalță-n șesul zmeuriu
Un foișor de taină — ție,
Iar pentru mine-un schit pustiu.

Acolo ceru-o să-și ridice
Mai limpezi aștrii și mai puri.
Eu fi-voi fratele novice,
Tu desfrînata din scripturi.

Și știu că-n liniștea-ncordată,
Pierduți vom lîncezi mereu:
Eu bîjbîind prin ceața mată,
Iar tu oftînd de dorul meu.

Dar n-au să rupă legămîntul
Nici dulci săruturi, nici cuvînt:
Privirea ce-a văzut pămîntul
E moartă după alt pămînt.

(1916)

ALBASTRU

E-un ger sticlos şi-albastrul pe văi se-aşterne moale
Şi tactul de copite-l simţi limpede-n urechi,
Iar veştedele ierburi mutește-ndeasă-n poale
Arama spulberată din sălciile vechi.

Un fir de ceaţă iese tîriș de sub răzoare,
Prin muşchi se-mpleticește ca o curea de frîu,
Iar seara gheboșată se spală pe picioare
În clipocitul apei subțiri dintr-un pîrîu.

*

E frig şi-n clarul toamnei nădejdea se răsfaţă
Şi lin mă duce calul ca soarta prin amurg,
Şi haina fluturată din cînd în cînd mi-o-nhaţă
De-o margine cu buza lui jílavă de murg.

Nedesluşite urme spre alte zări mă-mbie,
Dar nu m-aşteaptă lupta, nici pacea-n drumul meu.
O talpă-a zilei încă mai licăre-aurie
Şi anii-ngroaşă teancul isprăvilor mereu.

*

Rugina ca o pînză de pulbere se-așează
Pe dîlmele pleșuve și pe nisipul rar,
Și-n țipăt de stăncuțe crepusculul dansează,
Făcînd din cornul lunii un bucium de ciurdar.

O boare stinsă-adie și satele răzlețe
Le leagănă un abur de lapte-aromitor,
Și Rusia adoarme-n zglobia ei tristețe,
Cu pumnii-nfipți în lutul gălbui dintr-un răzor.

*

Un loc de mas mă-mbie și e prin preajmă-o casă,
Cu izul șters de galben mărar în jurul ei,
Cu straturile sure de varză rușinoasă,
Pe care cornul lunii le-mbibă cu ulei.

Mă trag la cald, spre-aroma de pîine-aburitoare
Și rod un castravete în gînd și mă răsfăț,
În timp ce bolta scoate din grajdul ei din zare
Pe neteda pășune un nor ținut de hăț.

*

Sălaș nocturn, grădină știută de dulceață,
Pînă-n rărunchi simt tihna ta bună lunecînd.
Prin somn, bălana coapsă de văduvă iubește
Turtește-un braț de paie-mblătite de curînd.

Mijește vag și ziua vopsește pe părcamuri
Icoanele c-un galben de șvab, murdar și pal,
Dar ploaia tot mai toacă la tulburile geamuri
Și-și picură măruntă troparul matinal.

*

Și iar îmi iese-n cale albastrul pe cîmpie
Și soarele-n băltoace se leagănă topit,
Dar nu mai sînt aceleași durere, bucurie
Și altul este graiul de limba mea lipit.

Privirea prinde-o pîclă ca tremurul pe gîrle,
Fără zăbale, calul mă duce-abia, abia,
Și-un vînt din poala hainei c-un braț pîrlit azvîrle
Un ultim roi de frunze căzute-n urma mea.

(1916)

TOT MAI SCĂZUTĂ-I ZIUA – ȘI IATĂ CĂ S-A DUS

Tot mai scăzută-i ziua – și iată că s-a dus.
Eu iar sînt gata de plecare.
C-un deget alb, ușor mișcat în sus,
Sugrum al tainei vremii pîrîu în revărsare.

E un șuvoi albatru destinul meu și-ndur
Vacarmu-acestei fierberi de spume reci și rele,
Cît fierul unei mute robii înscrie dur
O cută-n plus la colțul gurii mele.

Pe zi ce trece mai străin îmi sînt
Și mie, și acelui ce-n mila lui mă ține.
Undeva-n cîmp pe-o dungă de pămînt,
Și propria mea umbră am smuls-o de pe mine.

Ea dezbrăcată a pornit la drum,
Cu forma umerilor mei, firește,
Și nu mai știu pe unde-o fi acum
Și de a cui țărînă se lipește.

Și poate că-aplecată spre celălalt ales,
Ea mi-a uitat cu totul, fără regret, figura,
Și cînd scrutează ceața părelnică din șes,
I-s modelate altfel și buzele, și gura.

Şi totuşi ea trăieşte în ritmul din trecut,
Ce n-a-ncetat pe dealuri şi văi să se preumble.
Cu buze vinete sărut
Tiparul gol al fostei mele umbre.

(1916)

PRUNCUL ISUS

Sfînta născătoare
Pițigoi, cocoare
În biserică-adună.

„Beți și desfătați-vă,
Pentru toți rugați-vă
Cu noi împreună!"

Și se roagă toate
Pentru vini, păcate —
A noastră povară.

Iar pruncul cel sfînt
Stă și mîncă blînd
Cașă de secară.

Sfătos cum i-i soiul,
Vine pițigoiul
Și îi spune:

„De-atîtea-nchinare
Mijlocul mă doare,
Doamne, bune".

Prinde și cocorul grai:
„Dă-ne hrană dacă ne-ai
Făcut, băiete!"

Pruncul sfînt îndată
Casa o-mpărți și toată
Lor le-o dete.

În casă-nstelată,
Precestuța cată
La cer, smerită.

Iar micul cocon
Șade pe polmon
Și cere pită.

Sfînta născătoare
Pițigoi, cocoare
Strigă și le zice:

„Păsări, din tot locul
Aduceți cu ciocul
Grăunțe și spice!"

Pițigoi, cocoare
Zăbovesc, se pare,
Așteptînd să ploaie.

Iar în casă stînd
Maica prunc flămînd
Nu-l mai ostoaie.

Iese-atunci degrabă
În hotar şi-ntreabă
Preacurata, buna.

Dar pe cîmp doar vîntul
Colinda pămîntul
Galopînd într-una.

Dumnezeu-cocon
Plînge pe polmon
La portiţă.

Plînge, lăcrămează
Şi-atunci vine-o barză
Dalbă-n peniţă.

Cu ciocul ei mare
Pe prunc mi-l luare
Barza prietenă.

Şi domnul în padină
În cuibuţ se leagănă,
Sus, pe-o cetină.

Întoarsă-n ogradă,
Maica ce să vadă?
Pruncul nu mai este.

Îşi ia traista-n spate
Şi merge pe sate
Căutînd vreo veste.

Merge ea și-ndură,
Pe ploaie, pe bură,
Multă cale.

Și-l vede pe-o cetină,
Lîngă barza prietenă,
Legănat agale.

Sfînta născătoare
Pițigoi, cocoare
Cheamă și le spune:

„Veșnic, din tot locul,
Boabe multe ciocul
Vostru s-adune.

Barza ca omătul,
Ce-mi leagănă fătul
În crîngul verii,

S-aducă-n portițe
Copii, copilițe
Cu ochii miérii".

(1916)

CU CAPUL GOL, CU-O TRAISTĂ-N SPATE

Cu capul gol, cu-o traistă-n spate,
Pe frunte miruit de stropi,
Colind prin crînguri lăudate,
Sub line foşnete de plopi.

O sfoară mijlocul mi-nfaşă,
Mîi printre vitele ce pasc
Şi port o zdreanţă de cămaşă,
Iar călăuză am un vreasc.

Voios la gîndul că-s în viaţă,
Cînt raiu-n versuri prin păduri
Şi merindarea mea răsfaţă
Gîndacii cu firimituri.

Cum drumul meu prin brusturi ţine,
Văd balta de-un albastru şters
Şi-şi freacă ţurţurii de mine
Mestecenii blajini, din mers.

Apoi, pe-o miezuină sură,
Ascult cucernic şi pătruns
Cum zice buha din Scriptură,
Iar păsările dau răspuns.

(1916)

SEARA FUMEGĂ STINSĂ ŞI VAGĂ

Seara fumegă stinsă şi vagă.
Gardul moţăie-n pîclele moi.
Nu fi tristă, căsuţa mea dragă,
Că-am rămas iarăşi singuri cu noi.

Luna-şi scutură coarnele-n paie
De-azuriul pospai sideral.
N-am ieşit s-o petrec din odaie
Pîn' la mutele clăi de sub deal.

Anii, ştiu, îşi vor spune cuvîntul.
Tot ce-i foc alina-se-va deci.
Pentru altu-şi păstrează ea gîndul
Nestricat, ca şi buzele reci.

Să cerşesc, să mă zbat? Niciodată.
Cel puternic nu cade-aşa jos.
Dar zolită va fi şi-aruncată
Într-o zi, ca un ham de prisos.

Facă-şi jocul deci anii ce zboară.
Viscoli-va grozav şi prelung.
Ea veni-va din nou pe la ţară
Şi intra-va de mînă c-un prunc.

Blană, șal într-un cui o să-și pună.
Și în fața cuptorului plin,
De copilu-i, suav o să-mi spună
Că-ar aduce cu mine puțin.

(1916)

DRUMUL E PUS PE GÎNDURI DE ROȘIA-NSERARE

Drumul e pus pe gînduri de roșia-nserare,
Scorușul decît zarea incertă-i mai pîslos,
Iar casa rupe-un codru de tihnă-n maxilare
Și s-a pornit băbește pe morfolit și ros.

Cu seara, frigul toamnei mîngăietor și tandru
Se furișează-n curtea-mbuibată de ovăz,
În timp ce din fereastră un spelb de copilandru
Pîndește-ncăierarea stăncuțelor pe prăzi.

Cuptorul roz azvîrle-o funingine de paie
Pe horn, și-o vezi cum bate-n verzui pe șură, sus.
Lipsește nu știu cine și-un vînt pe după claie
Tot povestește-n șoaptă de cel pierit și dus.

Frunza stelată cine și iarba-ntraurită
Le va strivi prin crînguri bătute la noroc?
Un vaiet lung prin ramuri tărăgănat ezită
Și pupă-o flocăită de buhă drept în cioc.

Fum des, și-i somn și pace-n pătulul scund de bîrne.
Drumul întinde-o albă cordea printre copaci.
Și-oftează niște paie ce par demult să-atîrne
În boturile unor meditative vaci.

(1916)

VÎNĂT E CERUL, CĂPESTRELE NOI

Vînat e cerul, căpestrele noi,
Marginea stepei aleargă-napoi.
Sate de zmeură, dîre de fum,
Ciori prăbuşindu-şi ospăţul pe drum.

Iar văd ruptura ştiută de deal,
Trunchiuri de sălcii o umplu şi meal.
Pal e ovăsul, şi viespile — cred —
Ele-mi evocă aroma de mied.

Ţară-a mea! Vatră de ruşi şi mordvinţi,
Tot cu parabola ceţii-ntre dinţi!
Fîlfîie îngeri pe sus şi-auzim
Cruci pe morminte jelind anonim.

Mulţi te visară, icoană şi dor,
Ocnele gem de suspinele lor.
Îi obsedează, puternici şi răi,
Gustul de fragă al sînilor tăi.

Dar izbăvirea tu nu o vei da
Celui ce uită de temniţa ta . . .
Larmă-n dumbrăvi, adevărul în cer:
Dulce zvonire pe-un scrîşnet de fier.

(1916)

DUPĂ-ACEI PRIETENI VESELI

După-acei prieteni veseli,
După luncile-argintate,
Ca un porumbel tînjește
Blînda mea singurătate.

Amintirea vrea cu pliscul
Fulgi și pîrtii să le-nhațe.
Lacu-i sanie ce soapă
Glas întîrziat de rațe.

Umbra cetinii spre geamuri
Și-a-ntins leneș o aripă.
Pîrîiașul mic și firav
Picîie și el din pipă.

Ziua dulce-nchină moinei
Aburirea ei difuză.
Aud mirosul de iarbă
Al femeilor pe buză.

Pace vouă, tei și crînguri,
Fum al litiei, de miere!
Cel ce blînd acceptă totul
De la voi nimic nu cere.

(1916)

ADIO, LUNCI NATALE

Adio, lunci natale,
Pîrîu cu susur clar!
Sînt rupți pe boltă norii
De córmanul solar.

Lasă-mă trist, splendoare
A zilei de pe cîmp.
Eu n-am să mai port altul
Cuțitul la carîmb.

N-o să mai dorm alături
De burta unui cal,
Pădurea va fi mută
De freamăt muzical.

De-acum va fi furtună
Și-nfrîngeri am să-ndur,
Ca tainice zăvoare
Să bubuie-n azur.

(1916)

ROȘU-I SORBUL SUBȚIRE

Roșu-i sorbul subțire,
Lacu-i vînăt și mut.
Frîiele, de mîhnire,
Luna și le-a pierdut.

Din pădure vin iară
Lebedele pe rînd,
Moaște sfinte și ceară
Pe aripi aducînd.

O, meleag de lumină,
Și plugar, și ostaș,
Tu, ca Volga-n bîlină,
Fruntea-n țărnă o lași.

Ți-a venit izbăvirea —
A vestit-o Cel-sfînt.
Lebedele privirea
Ți-o dezmiardă cîntînd.

Jertfa zilei ce moare
Azi te-a răscumpărat.
Pîrguita ninsoare
Are míros curat.

Mugurii se desfoaie
Mai umflaţi şi mai grei . .
Pomeni-te-oi pe ploaie
Eu, Esenin Serghei.

(1916)

INVIZIBIL ȚI-E GLASUL, CA FUMU-N ODAIE

Invizibil ți-e glasul, ca fumu-n odaie.
În smerenia rugii genunchiul se-ndoaie.

Prin divine ovese-mi găsesc nutreminte,
Ajutor de nădejde și prieten cuminte.

Minereuri solare-ncolți-vor pe lume.
Adevărul etern n-are față și nume.

O clepsidră e visul, ce anii-i citește.
Mîna ta mai strecoară nisip printre dește.

Dau cuvintele-n pîrgă pe-o tainică glie,
Unde gîndul se-nfășură prin colilie.

În crăpatele mîini ridicate spre zare,
Line dangăte pun temelii de altare.

Bucurie dă floarea ta ruptă-n livadă,
Urma pașilor scrisă pe-ntîia zăpadă.

Dar mai mîndră e pulberea-n blîndă risipă
Decît pleoapa căzînd la un foșnet de-aripă.

(1916)

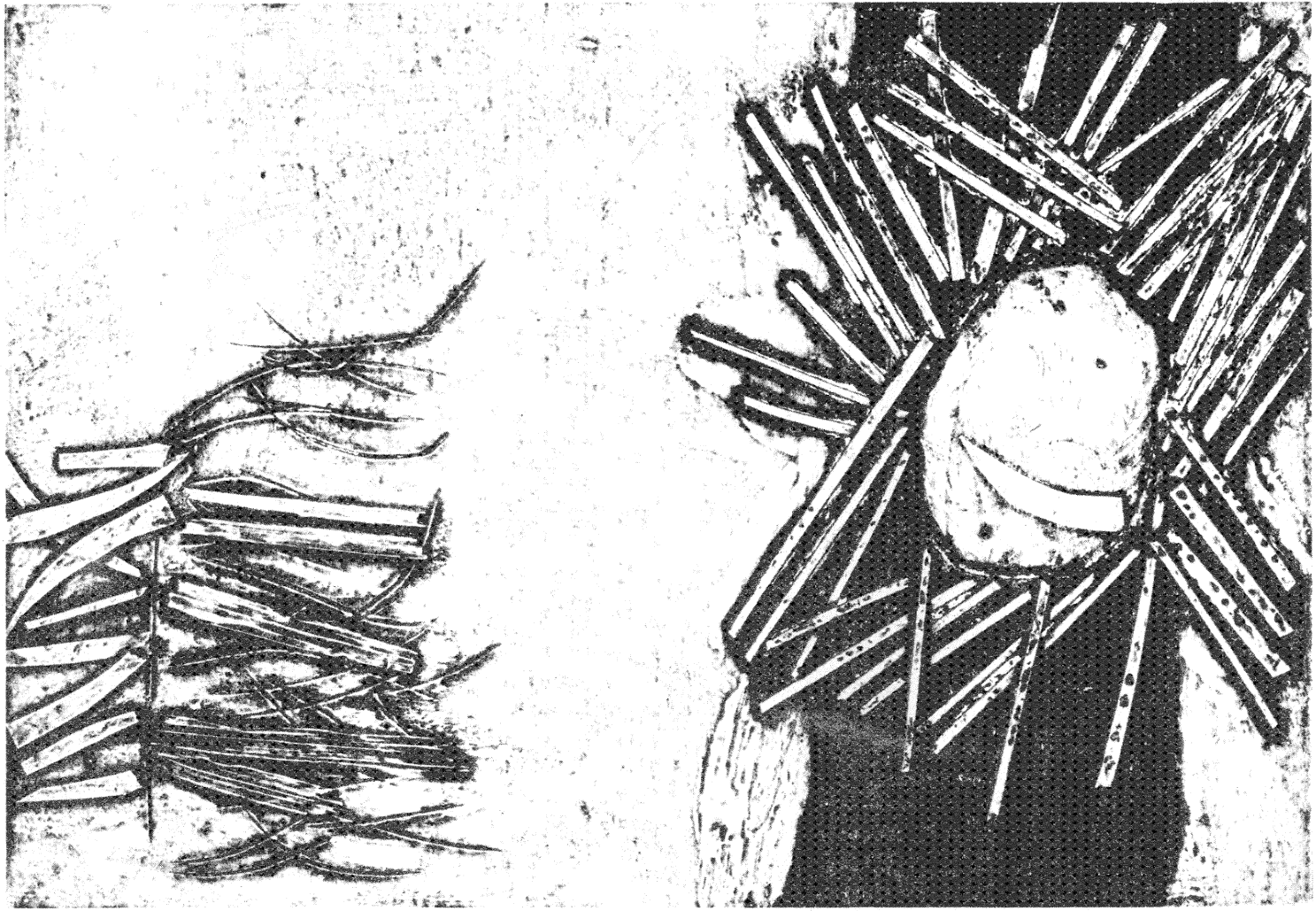

ARĂTURI TRANSCENDENTALE

Arături transcendentale
Sub o zare-a tainei sînt.
Eu pe dealurile tale
Doar în trecere-s, pămînt.

Mari sînt codrii pe nelume.
Aripi fîlfîie pe sus.
Anii tăi o să-i afume
Aştrii-n goană spre apus.

Nu sărutul tău mă-mbie,
Nu sîntem legaţi nicicum.
Rînduitu-mi-s-a mie
Spre răsare-soare drum.

Dat mi-a fost din veac se pare
Bezna-n zbor să o despic.
Şi la ceasul de plecare
N-am să las nicicui nimic.

Cel mult, din stelare crînguri,
Unde dorm mocnit furtuni,
Voi aprinde peste-adîncuri
Ochii mei ca două luni.

(1916)

NORII STAU SĂ FETE

Norii stau să fete
Şi nechează lung.
Aripi roşii, bete
Pîn' la mine-ajung.

Ca un uger ceru-i,
Aştrii-s ţîţe moi.
Numele lui, Ierui,
Umflă burţi de oi.

Mîine dimineaţă —
Cu-ndîrjire cred —
Va zvîcni din ceaţă
Noul Nazaret.

Nou Crăciun dumbrava
Va vesti pe cîmp,
Soarele lătra-va,
Cîine roş pe dîmb.

Dar va fi tăgadă,
Vaier şi prăpăd,
Nu vor vrea să creadă
Ochii care văd.

Pământu-o să-și caște
Botul lui de fum . . .
Din apus s-or naște
Zilele de-acum.

Sprintene-au să fugă
Spre un alt canon,
Unde-nalță rugă
Noul Simion.

(1916)

NU E FRIGUL

Nu e frigul care-nconjură poiata
Și nici norul.
Face pîine de secară Preacurata,
Ca să-și bucure feciorul.

Dă prin maslu-ntîi făina și-ntr-amiază
O frămîntă.
Coace pîine-apoi și-n iesle o așează
Maica sfîntă.

Pruncul gîngure voios pînă ce somnul
Îl înmoaie.
Și-auria pîine-o scapă domnul
Jos în paie.

Și se duce pîinea tot de-a dura pe portiță
În neștire.
Pruncul varsă lacrimi și sughiță
De mîhnire.

Mumă-sa îl ia în brațe și-l dă huța
Să-l îmbune:
„Taci cu mama, lebăduța mea,
Minune.

Că toți oamenii din lumea mare-s
Prunci ca tine
Și-un țipău de jucărie la oricare-i
Prinde bine.

Tot trăind prin umbra codrilor li-i frică,
N-au zi bună.
Las' să fie-al lor țipăul și să-i zică
Lună".

(1916)

CLOPOȚEL CU-ARGINT PE LIMBĂ

Clopoțel cu-argint pe limbă,
Cînți, ori somnul meu te plimbă?
Ceru-mi pune din icoană
Roz pe fiecare geană.

Chiar de nu-s eu copilandrul
Luluit de îngeri tandru,
Blînd în visul meu dau muguri
Mari păduri din alte cruguri.

Nu vreau plînsul și mormîntul.
Taina n-o-ncape cuvîntul.
Cum aș face eu, mă-nvață,
Somnul să dureze-o viață.

(1917)

DANS ŞI PLÎNS AL PLOILOR ÎN DUNGĂ

Dans şi plîns al ploilor în dungă:
Totul e-ndărăt.
Hai, Serghei Esenin, îţi ajungă –
Nici să nu te văd.

Sînt sătul de cîte aripi sfinte
Mii prin univers:
N-ai să-ţi scoli tu morţii din morminte
C-un crîmpei de vers!

Inima acestor vremuri bate-n
Asprul tău cuvînt.
Visul tău în cărţi trăi-va poate,
Nu pe-un fir de vînt.

Cineva se va opri-ntr-o doară
Cam la tot ce-ai spus,
O să-i placă roşia ta seară –
Tu vei fi în plus.

Ea pe Blok şi Briusov o să-i mişte,
Cîţiva s-or trezi.
Dar la fel, din zare-o să se işte
Fiecare zi.

Cîntecul tău munţii n-o să-i mute,
Frunza n-a da semn . . .
Buzele pe veci ţi-or fi bătute
Cu piroane-n lemn.

Şi-a spălat Pilat pentru toţi anii
Mîinile-ntre vămi.
Eli, Eli, lama sabahtani,
Dezlegare dă-mi.

(1917)

LUNA DISPĂRUTĂ

Un nor și-a zvîrlit coada pe sus
Ca un șoarece colosal.
Luna s-a spart ca un ou
și s-a dus
După-o muche de deal.

În zori
soarele-o căuta prin bălțile de pe cîmp,
Dar luna
ia-o de unde nu-i . . .
O striga de pe-un dîmb,
Dar luna — nu-i și nu-i.

Prinse de veste pe țărm un pescar —
Un hîtru de moș
care-și puse-n gînd
Să-i joace-un renghi
și să-nhațe măcar
Chipul lui în apă răsfrînt.

Zis și făcut.
Îl prinse și-l legă fedeleș,
Îndesat sub genunchi ca un sac.
Pleoapele i le cusu fără greș
C-o rază de aur
trecută prin ac.

Cu fața-n sus,
soarele-ntr-una ofta:
„Grea viață, ehei!"
Deodată
simțind că-i gîdilă pleoapa ceva,
Crăpă un ochi:
luna era la locul ei.

Ca o veveriță-n crengi, voia bună-i juca-n
Priviri . . .
Dar toate-i ieșiră pe dos:
Legătura plezni
și soarele de pe tăpșan
De-a berbeleacul se duse
pînă-n lunca de jos.

Ce spaimă pe el . . .
Iar moșul se prăpădea
De rîs — parcă era tunet tunînd.
Lumina-nserării pe buze-i trecea
Ca fîlfîitul unui porumbel
albastru și blînd.

(1917)

SPRE-O CALDĂ LUMINĂ

Spre-o caldă lumină, spre vechiul meu prag
Mă cheamă oftatul tău molcom şi vag.

Acolo bunicii-şi aşteaptă-n pridvor
Nepotul zburdalnic de care li-i dor.

Azi ca un mestecăn e, zvelt şi voinic,
Cu părul ca mierea-mpîrgatului spic.

Dar tu, cel cu-azuru-n priviri adunat,
Tu ştii că viaţa hoinar l-a visat.

Doar Precista blîndă veghind în ungher,
Prin piclă-i trimite-o fărîmă de cer.

Cum tainic surîde, bunicii-şi zăresc
Nepotul la sînul ei nepămîntesc.

(1917)

TÎRNAȚUL, OGRADA CU ULMUL CEL ROȘU

Tîrnațul, ograda cu ulmul cel roșu le știu,
Și luna pe streașină, ghem auriu.

Și văd pe fereastră o față bătută de vînt:
E-un moș, pe sub cerul noros colindînd.

Pîrlita lui dreaptă împrăștie stele
Printre arbori tăcuți, peste gliile grele.

În țarini azvîrle grăunțe de gînd,
Cerește sunînd, în adîncuri căzînd.

Țin minte, țin minte cînd timpul da semn,
Cu ciocul bătînd în butucii de lemn.

Prin holde umblam și credeam că aud
Un vuiet de ape prin verdele crud.

Și stînd sub vreun brad, pe sub gardul de nori,
Vîlcele de aur visam uneori.

Și veste-mi venea din hotar la urechi,
De-o naștere-n holda cuvintelor vechi.

(1917?)

TOVARĂȘUL

Era fiul unui muncitor de rînd
Și povestea lui cuprinde fapte puține.
Numai părul ca noaptea era de el
Și privirile albastre, blajine.

Tatăl lui trudea din zori pînă seara
Pentru mai nimica;
El însă n-avea de lucru
Și-i țineau de urît Cristos și pisica.

Pisica era bătrînă și surdă,
N-auzea nici șoareci, nici mușțele barem,
Iar Cristos ședea-n brațele maicii sale
Și privea din icoană porumbeii din porumbare.

Așa o ducea Martin și nimeni nu-i avea grija.
Zilele se scurgeau ca ploaia pe streșini; cu aceeași tristețe.
Cel mult cîteodată, după prînzul sărac,
Tatăl lui încerca Marsilieza să-l învețe.

„Ai să crești mare, zicea, și-o să-ți dai seama
De ce ducem o viață atît de chinuită!..."
Și lîngă pîinea cea de toate zilele,
Cuțitul știrb parcă vibra surd o clipită.

Dar iată că-ntr-o
Bună zi
Gemene vînturi
Porniră-a vui;

Ca flacăra țîșnind
În sus,
S-a ridicat poporul
Rus . . .

Urlă furtuni,
Talazuri sar.
În ceață ard
Ochi ca de jar.

Urcuș abrupt,
Leș peste leș.
Teama și-a rupt
Colții ei deși.

Doar zbor și-avînt
Și huiet crunt!
Izvoare căzînd
Într-un bot fără fund . .

Și-a fost cuiva să-i bată
Cel de pe urmă ceas . . .
Dar oastea urii toată
Nu l-a clintit c-un pas!

Căzînd, el ca-nainte
E tot netemător
Și-o mînă pală-ntinde
Nădejdii-n viitor.

El n-a trăit zadarnic
În simplitatea lui;
Dar visul frînt în luptă
De-un soi cu-al vostru nu-i . .

Martin sări deodată:
Nu, nu i s-a părut.
Era un ultim geamăt
Al tatălui căzut.

Înlăcrimat, cu-o umbră
De negură pe chip,
I-mbrăţişă cadavrul
Şi-ngenuche-n nisip.

Apoi cu mîna-şi şterse
De lacrimi ochii grei,
Se-ntoarse la icoană
Şi stete-n faţa ei.

„Isuse-al meu, sînt singur.
Mă vezi? Auzi ce-ţi spun?
Martin te strigă, eu sînt,
Tovarăşul tău bun!

Tata e mort în luptă,
Orbeşte l-au răpus.
Auzi? E el, ne cheamă,
O, bunul meu Isus.

Ne cheamă unde ruşii
Se bat, surpînd cetăţi,
În numele frăţiei
Şi-al sacrei libertăţi! . . ."

Blînd ascultînd cuvîntul
Din suflet izvorît,
Isus descinse-n lume
Cu pasul hotărît.

Și merg umăr la umăr,
Prin beznă-abia mai văd! . . .
Și liniștea-și zbîrlește
Penajul a prăpăd.

Doar visul sparge-o zare
Către-un destin plenar.
Și-i mîngîie pe pleoape
Un vînt de februar.

Dar brusc lătrară arme.
Văpăi țîșniră-n sus.
Și secerat de gloanțe
Căzu pruncul Isus.

Ascultați:
Înviere nu va mai fi!
În mormînt i-au pogorît trupul:
El odihnește
Pe Cîmpul
Lui Marte.

Iar acolo
Unde i-a rămas maica,
Unde el nu va mai merge
În veci,
Bătrîna pisică
Stă la fereastra mică
Și prinde luna cu laba . . .

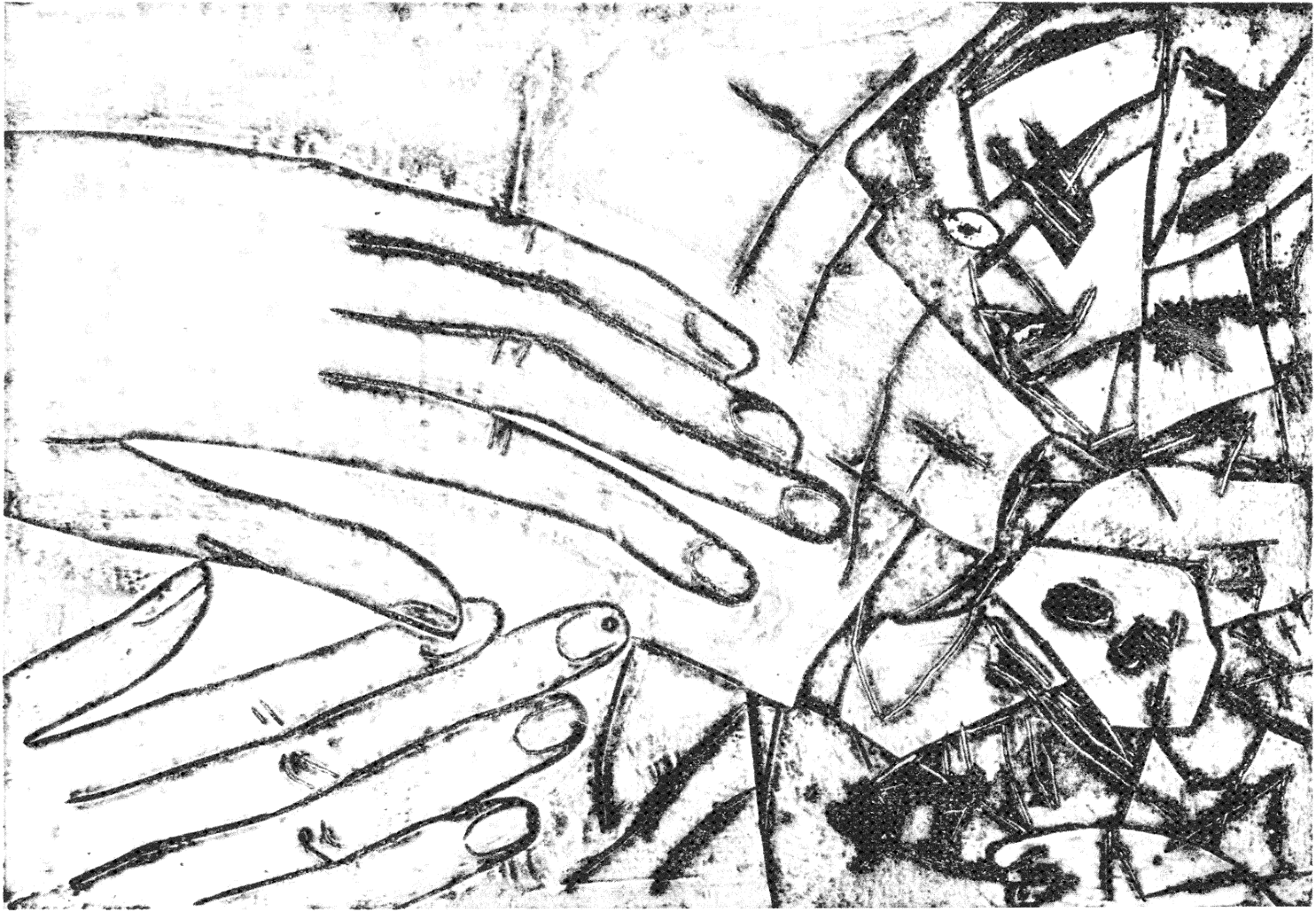

Martin se tîrăşte pe jos:
„Şoimii mei scumpi, şoimilor,
V-au prins,
Robi sînteţi!"
Glasul lui e stins, tot mai stins.
Cineva-l apasă-nadins.
Arde ca focul.

Dar intră de-afară,
Cînd mai slab,
Cînd înteţindu-se
Iară,
Un cuvînt
De fier:
„Repuuublicaa!"

Petrograd
Martie 1917

Bucurați-vă!
Pământul e-acum
O nouă cristelniță!
S-au făcut scrum
Albastrele vifore,
Iar șarpelui i-a căzut
Limba.

O, Patrie-a mea,
Rusească țarină,
Și voi, copiii ei,
Care-ați împlîntat
În parii gardului
Luna și soarele —
Lăudați pre Domnul!

În ieslele mujicilor
S-a născut o flacără
Întru pacea lumii!
Un nou Nazaret
Se va arăta vouă.
Păstorii-au și-nceput
Să-i cînte slava.
Pe dealuri se crapă de ziuă . .

Piei, dihanie engleză,
Lăbărțată peste mări!
Nordica minune-a noastră
N-au s-o vadă fiii tăi!

Nu vei contempla Taborul,
Vei fi surdă la cuvînt!
Orbi sînt ochii tăi ca norul,
Buzele ți-s de pămînt.

În zadar muști ca nebună
Bezna groasă: e destul.
N-ai să-l lași pe Crist să spună
Adevăru-ntr-un pătul!

Luați aminte
Voi, cei cufundați în somn:
Steaua Răsăritului
Arde pe cer!
Și n-o va stinge Irod
Cu sîngele pruncilor...

„Joacă, joacă, Salomee!"
Picioarele tale sînt sprintene foarte.
Sărută buzele moarte:
Ceasul răsplății e-aproape!
Iată: s-a sculat Ioan
Schingiuitul,
Își culege de jos
Capul retezat de trunchi
Și gura lui

Din nou hohotește,
Din nou amenință
Sodoma:
„Luați aminte!"

Unde sînteți, oameni, semeni?
Dați un semn de bine!
Nu, viteaz mînjit de sînge,
Nu te vreau pe tine.

Nu-ți doresc izbînda-n luptă,
Nu vreau bir și pradă!
Nu sîntem noi meri și vișini,
Toți într-o livadă?

Toți sîntem ciorchini ai verii,
Geamănă recoltă:
Pîn' la moarte-o să ne-ajungă
Soarele pe boltă!

Cineva-nțelept și tainic
Cu har sfînt adapă
Pe cei vii și dă hodină
Morților din groapă.

Cineva de sus ne-nvață
Noimă și măsură.
Dragoste-i aducem lumii,
Crez în loc de ură!

Petrograd
Aprilie 1917

CÎT FARMEC ÎN LINA ZĂBAVĂ PRIN SAT

Cît farmec în lina zăbavă prin sat,
Cînd tîngui extatic un timp spulberat,
Cînd tîmpla ţi-e ninsă de cel dintîi puf
Şi soarta ti-o-nvinui c-un dulce năduf.

Nici gîndul la prieteni, nici dor de femei
Nu pîrguie-n miezul rostirilor ei,
Doar visul, asemeni credinţei de clar,
Că buza ţi-atinge-o lumină de har.

Vezi seara pe-ovese palustre căzînd,
Puşti ageri şi spelbi îţi sorb orice cuvînt.
Tu-ţi scuturi sprînceana de fum şi pospai
Şi-o taină pogoară-n şoptitul tău grai.

În prag cu o blîndă smerire te-nchini
Icoanelor serii, potecii cu spini
Şi-n crîngul pălit şi pe mirişti înveţi
Litania dusei pe veci tinereţi.

Spre tot ce mai ţin căpriorii de lemn
Un zvon inefabil de aripi dă semn,
Cînd trainic în fîşca păşunilor simţi
Durînd adevărul rămas din părinţi.

(1917)

OTCEAR

1

Norii-s bălți, iar luna
Un gînsac de foc.
Rusia bezmetică
Dă năvală-n joc.

Valea prinde-a fierbe,
Codrii vechi tresar.
Te salut, mujicule,
Noul meu Otcear!

Pace-aduc și dragoste
Apele-albăstrui.
Rău pe lumea asta-n
Libertate nu-i.

Cîntă, cheamă, cere
Țărmul neatins:
Stelele-au căpăstrul
Bine-n ceruri prins!

Seara n-o să-și scape
Cofa de scîntei:
Umerii ei zdraveni
Par a fi de stei.

2

Călare pe lună,
Sub norosul copac,
Februarie-vifor,
Urli-n mine buimac.

Cetatea o scarmănă
Cereştile fiice mărunt.
Te-a-ntărit în credinţă
Focarul cărunt.

El ţi-a dat lance
Şi crunt iatagan,
Pasul ţi-l face
De voinic năzdrăvan.

Răsăritul e-un lup
Ce rînjeşte pe cer;
Tu rău-l alungi
C-un semn starover.

Întinde-vei mîna
Spre botul ei şui
Şi hrană pe galbena
Limbă-o să-i pui.

Curcubeul cuvîntă,
Dar fiara o simţi:
Uşi diamantine,
Stelare velinţi.

3

Taumaturgule!
Tu cel cu pometii laţi şi cu buzele roşii,
Cel care iei în mîinile tale bătucite
Pruncul plăpînd, –
Leagănă-mi sufletul
Pe degetele picioarelor tale!

Sînt fiul tău
Şi-am crescut ca o salcie
Pe şanţul drumului.
Am învăţat să privesc în tine
Ca într-un lac.
Tu eşti inefabil şi înţelept.

Pe părul tău cărunt
Cunosc că a nins
Pe zăpodii
Şi ţarini.
În ochii tăi senini
Preamăresc
Vara
Roşie.

4

Ah, rai primăverin!
Zbucium torenţial!
Dor i-i luntrii de val.
Liniştea cîntă lin.

Cu volhovnicul zvon,
Cu Busláev urlînd
Se bulbucă pe rînd
Volga, Caspica, Don.

Doar Uralul urît
Stă rînjit şi molcum.
Solovkí-i toarnă fum
De tămîie pe gît.

Tu chemi îmbietor
Pe tot omul la prînz
Şi la piept ţi s-a strîns
Lumea arsă de dor.

Har mirelnic şi sfînt,
Ceru-ţi cîntă-n cuvînt
Şi pe umeri, arzînd,
Duci un glob de pămînt!..

5

Aruncă-l pe boltă,
Pe-un stîlp de hotar!
Acolo-i o holdă
De aur lunar.

Acolo nu-i sete
Să cînte-n tulpini,
Doar clarele cete-n
Ecou de lumini.

Şi-i zvon de lăută
Prin crîng răcoros,
Iar Iuda-l sărută
Din nou pe Cristos.

Dar nu-i a vînzare
Sărutul cinstit,
Şi ocna cu fiare
E drum către schit.

Iar timpul, bun crainic,
Ştiut din părinţi,
Adună la praznic
Ruseştile ginţi.

Şi-ţi cîntă vîrtutea
Semeaţă pe corzi
Şi dă cep la butea
Cu bere de orz.

Konstantinovo
19–20 iunie 1917

NU DE FRIG SCORUŞUL MIC A TREMURAT

Nu de frig scoruşul mic a tremurat,
Marea-ntinsă nu de vînt s-a tulburat.

Ninge darnic pe pămîntul cel sărman,
Iar bunicu-n vis se vede la Iordan.

Vede văi cu bălţi şi codri-n cele părţi,
Poduri sprintene-aruncate peste bălţi.

Stă pe ţărm un prunc bălai cum alţii nu-s,
Al lui Iosif e băiatul, e Isus.

Cu glas blînd el cheamă-ntr-una, de cu zori,
Pe răţuşte şi pe micii peştişori:

„Veniţi voi, făpturi zglobii, la nutremînt
Şi să-mi daţi înţelepciune pe pămînt".

Şi acolo-ntre răstoace şi-un ponor
Lin s-aude susurînd vorbirea lor.

Un peştiuţ stropind cu apă-n jur, pic-pic,
Zice-aşa pe limba lui de peşte mic:

„Hei, băiete, drag pruncuțule Cristos,
Toți venit-am și-nchinămu-ne frumos.

Mergi și predică prin codri și pustii;
Taina noastră înălța-se-va-n tării".

(1917)

Cu glasul meu
Preamări-te-voi pe tine,
Doamne.
(Din OCTOIH)

1

O, patrie, grozavă-i
Ora spre care-nclini!
Nimic mai demn de slavă
Ca ochii tăi bovini.

Ție și pîclei dese,
Oilor din hotar,
Vă-aduc dintre ovese
Un snop de soare-n dar.

Crăciun și Todoruse
Păzească-te-ntre sfinți
Și stîmpere-ți apuse-
le veghi și suferinți.

Clintim c-un umăr bolta,
Bezna c-o mînă doar,
Binevestind recolta
Cu ploi de grîu stelar.

O, Rusie, cîmpie
Și vînt, o prag al meu!
Pe șura aurie
Clocește-un tunet greu.

De ros dăm văii moaşte,
Furtunilor grîu nou,
Şi mintea noastră paşte-n
Azur precum un bou.

Şi nu cunoaştem laţul
Să-azvîrle-acel pietroi
Care să-atingă braţul
Divin de peste noi.

2

„Fecioară
Marie! –
Un glas în tării –
Revarsă-ţi belşugul
De plete pe glii.

Obrazul ni-l spală
C-un pumn de pămînt.
Pe munţi vin corăbii
Umflate de vînt.

Ne vin adormiţii
Şi vecii-n alai.
Vai celui nerod,
Cîrtitorului vai!

Dar celui ce cheamă
Din beznă, căit,
Deschide-i-vom poarta
Cu semn tăinuit.

Ci tu, ce-ai văzut
O clipită doar, piei!
Zdrobi-se-vor orbii
Sub norii cei grei".

3

O, Doamne, Doamne,
Tu eşti cel care legeni
Pământul prin somn?
Părul nostru luceşte
De pulberea constelaţiilor.

Freamătă cedrul bolţii
Prin pîraie şi negură
Şi-n valea plîngerii-i cad
Fructele vorbelor.

Ele spun în cînteaul lor
De zilele altor pămînturi şi ape,
Unde stăteau atîrnate pe crengi
Şi le muşca luna cu botul.

Şi şoptesc de arborii
Unor codri deşi,
Prin care dansează goală
Ploaia cu genunchii de aur.

4

Osana! Vers pe măguri
Şi cîntece de rai.
Tu eşti în raiu-acela,
Sat vechi al meu, aşa-i?

Sub crengi mamvrichiene
Stă moşul meu sfătos
Şi stele-i curg din şubă
Ca mazărea pe jos.

Şi şapca lui cea bună
De miţ bătrîn o văd
Ca pe-ngheţata lună
Pe-o dîlmă de omăt.

Şi-i strig de pe-o colină:
„O, tatăl nostru, heeei!..."
Dar cedrii dorm în pace
Cu crengile sub ei.

Nu-mi poate-ajunge vocea
La ţărmul lui de rai...
Şi totuşi, sună holda
Ori neaua creşte-n pai:

„Ridică-te, priveşte!
E-un ceas cum n-a mai fost.
Cel ce viiază ştie
Sorocul pe de rost.

Din bucine de pară
Chema-va Dumnezeu
Şi-un nor şi-a-nfige colţii-n
Buricul galacteu.

Şi pîntecul genunii
Scuipa-va-n brazde fum...
Dar stelele spre arcă
Afla-vor dreptul drum".

(1917)

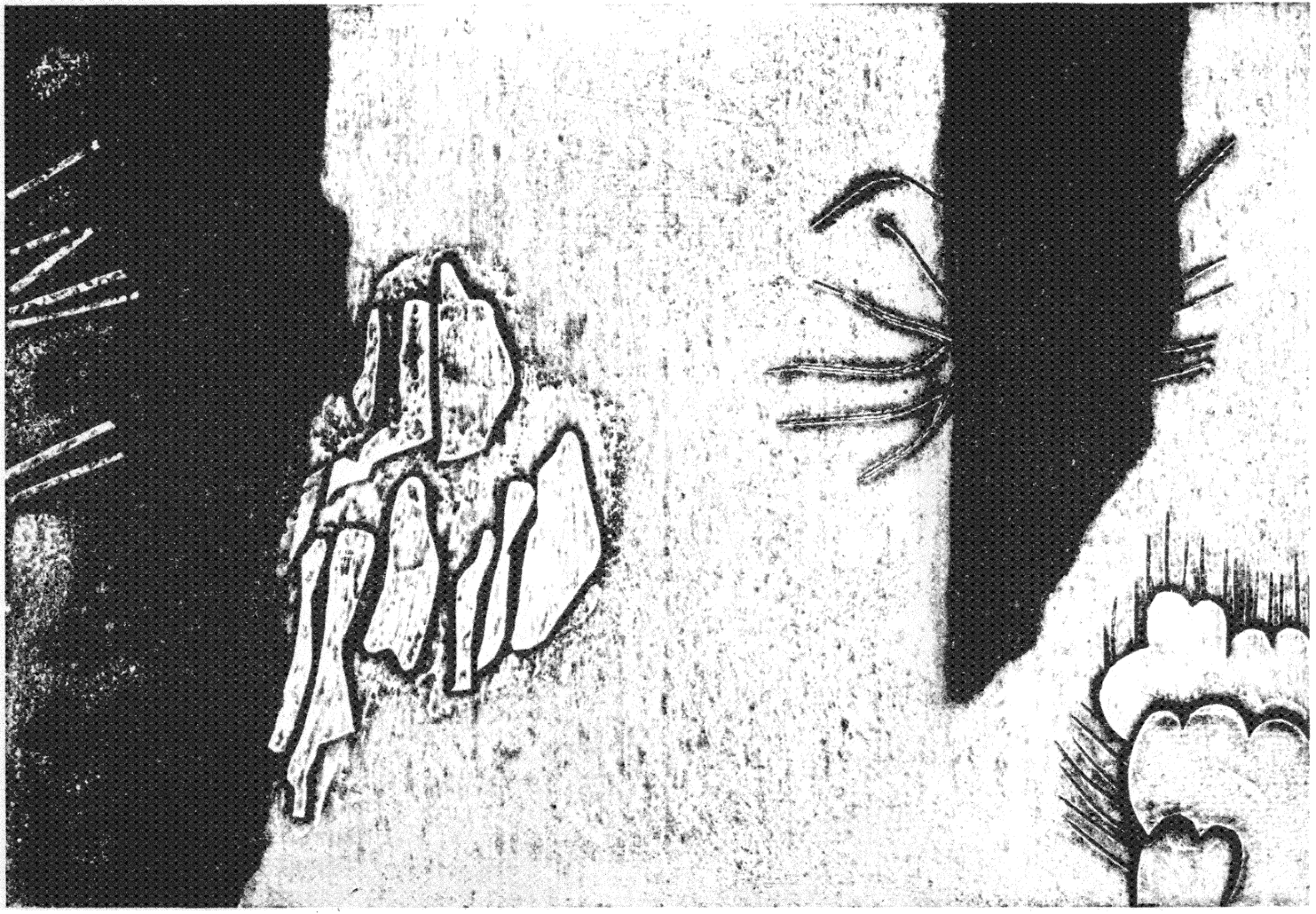

UITE-N ŢARINI ŞI PE BOLTĂ

Uite-n ţarini şi pe boltă:
Raiuri gemene, perechi.
Iarăşi, grele de recoltă,
Miriştile mele vechi.

Iarăşi, albe pe-un coclaur,
Nelipsitele cirezi.
Şi pîraiele de aur
Pe sub măgurile verzi.

Cred că, pentru cît îndură,
Pe truditul de plugar,
Cineva c-o mînă pură
Varsă lapte sfînt şi har.

Adormirea Maicii Domnului 1917

NU-N ZADAR A FOST FURTUNĂ

Nu-n zadar a fost furtună,
Nu-n zadar suflat-a vînt.
Nu-ştiu-cine-a vrut să-mi pună
În priviri un astru blînd.

Cineva-mi ridică-o geană,
Lin, spre ceea ce tînjim:
Un tărîm de neprihană,
De miracol şi sublim.

Teamă altul n-o să-mi fie
De-acel roi de stele mut.
Fascinat sînt de vecie
Ca de vatra mea de lut.

Totu-acolo e candoare,
Transparenţă şi extaz.
Seara scutură o floare
De văpaie peste iaz.

Şi cuvîntul, de pe buză,
Se repede-n lan şi el:
Bolta cerului, lehuză,
Linge roşul ei viţel.

(1917)

TĂRÎM AL PLOII ŞI-AL FURTUNII

Tărîm al ploii şi-al furtunii,
Al migratoarelor tăceri,
Ţi-e ruptă-n două pîinea lunii,
Uitată singură pe cer.

Pe şanţuri lobodele-şi sună
La vînt cănacii zmeurii.
Pe-un vîrf de nour, ca o prună,
O stea se pîrguie-n tării.

Din nou, pe-acelaşi drum de ţară
Colind, cu tot infernul tău,
Şi holdele de primăvară
Mi-aduc mireasmă dinspre tău.

Pe mlaştini, dansul vag al ceţii...
Dar şi sub norul cel mai des,
Un inefabil al vieţii
Îţi umple dîlmele pe şes.

(1917)

CER MATINAL

Cer matinal ca un roşu gard viu.
Pe-un nor se plimbă prea bunul fiu.

Bunica iese să dea la pui.
Pe cer luceşte veşmîntul lui.

— Noroc, nepoate!
— Matale-un car!
— Hai, şezi!
— Şi moşu?
— E prin fînar,

Cîrpeşte-o vîrşă pentru ghigorţi.
— Dar cîţi ani are de toţi, de toţi?

— Păi nouăzeci îi atinge-acum . . .
Pieri nepotu-ntr-un sul de fum,

Cu duhul moşului lui în zări,
Spre-amiaza unei extatice ţări.

(1917)

O, RUSIE-NDRĂZNEȘTE

O, Rusie-ndrăznește
Spre noi întemeieri!
O altă stepă crește,
Cu alt nume ca ieri.

Pe-albastrul tău coclaur
Îl văd printre viței,
În țundra lui de aur,
Pe Kolțov Alexei.

Mai are must pe buze,
Pîine-o fărîmă doar,
Dar cerul stele-i puse
Pe cornul de bouar.

Dintre iconostase,
Prin ger și vînt pustiu,
Vine-mbrăcat în raze
Fratele mijlociu.

Din Vîtegra la Șuia,
Bătut-a-ntregul plai
Și nume și-a pus Kliuev
Smeritul Micolai.

Schimnic duios, cuvinte
Cioplind cu meșteșug,
La Paști merge cuminte,
Blajin și tuns chilug.

Iar după-un deal cu cetini
Merg eu prin bălării,
Pletos, flămînd de prieteni
Și pus pe tîlhării.

Calea e grea și frîntă;
Urcușul lung și-abrupt,
Dar chiar cu taina sfîntă
În taină mă mai lupt.

Dobor cu-o piatră luna
Și-arunc, c-un zîmbet strîmb,
În cer pe totdeauna
Cuțitul din carîmb.

Mai blînzi ca mine poate,
Vin alții-n urmă, roi
Și versul lor pe sate
Le zurăie vioi.

Cărți împletim din soare,
Tropi scuturăm din ram.
Ceapîghin, o ninsoare
Melodică, ni-i neam.

Ascundă-se și piară
Vedeniile vechi!
O muzică stelară
Ne vîjîie-n urechi.

Destul cu tînga toată
Cu rău ţintitul vers —
Rusia-i deşteptată,
De păcură s-a şters.

Iat-o că se urneşte
Din mute-ntemeieri
Şi-o altă stepă creşte,
Cu alt nume ca ieri.

(1917)

NOAPTE CÎMP ŞI COCOŞI

Noapte, cîmp şi cocoşi peste tot..
Crapă-o geană de nor Savaot.
Vîntul bate, pornit la cules,
Plopii slabi de pe vînătul şes.

Au venit mohorăli şi răcori
Cu septembre tînjind în cocori.
Ca un clopot ce nu mai dă glas,
Povîrnită ni-i casa pe iaz.

Toate-aci sînt aceleaşi din veci:
Şi cirezi, şi pîrîu, şi poteci.
Numai vechilor sălci din zăvoi
Tot mai ros li-i veşmîntul de foi.

A plecat cineva-ntr-un tîrziu.
De-a cui voce e dealul pustiu?
Tihna vetrei mai vede şi-acum
Bezna-aceea-nghiţindu-l pe drum.

La icoane-n ungherul umbros
Toarnă luna colivă pe jos...
Dar părtaş e la tristul comînd
Doar un şoarece mic şi flămînd.

(1917)

TREZEȘTE-MĂ-N ZORII ZILEI

Trezește-mă-n zorii zilei,
Măicuța mea, cicălită des!
Dimineață, pe dunga movilei,
Unui scump musafir înainte-am să-i ies.

Am văzut azi urme-n pădure,
Ogășii de roți pe suhat.
Vîntul își mișcă-n zările sure
Grebănarul de aur curat.

De cu noapte-am să-l văd cum urcă,
Cu căciula lunii pusă strîmb,
Adus de-o iapă murgă
Ce-o să-și filfîie coada pe cîmp.

Trezește-mă și fă lampa mare.
În odaia dinspre apus.
În curînd am să-ajung, se pare,
Cel mai de seamă poet rus.

Am să-ți cînt răbdarea și șoaptele,
Vatra, cocoșul, izba dintre copaci . . .
Peste cîntecul meu ciurui-va laptele
Rujanelor tale vaci.

(1917)

ATÎT DE ALB SĂ FIE CERUL PE RÎU

Atît de alb să fie cerul pe rîu,
Ori e apa însăşi ieşită de sare?
Tu cînţi şi cele două ţărmuri în frîu
Le ţine cîntecul tău de pierzare.

Într-o vînătă rîjniţă prins,
Rîul se macină-n spulber subţire.
Dorul cu aur ţi l-ai încins
Şi-albastră nemărginire.

Braţu-n elanul lui brun
Un alint ursuz nu ţi-l apasă.
Spre Solovkí orice drum e bun:
Prin Arhánghelsk, pe Úmba — ce-ţi pasă?

Ce-ţi pasă dacă vezi un schit
Gîrbov sub puntea cu riduri?
O să te piseze la infinit
Cu sălciile lui povîrnite pe ziduri.

Să stai cu ochii pierduţi în jos,
Beat de cîntec şi-mbrîncind ziua cu cotul...
În locul lunii, dintr-un nor gros
O focă-şi scoate paşnică botul.

(1917)

VENIREA

Lui A. Belîi

1

Doamne, cred!... Dar du
Vatra mea la rai,
Ruptă de săgeţile
Ploilor de mai.

După-un deal pustiu, în
Miéria vîlcea,
Fiul tău stă iarăşi,
Doamne-n faţa mea.

Strig din ţărănie
Şi smerit îţi spui:
Din trezita Rúsie-şi
Duce crucea lui.

Dar la ostrov tainic
Nu-i mai văd pe cei
Doisprezece-apostoli,
Nici pe-nvăţăcei.

2

O, Rusie, de-a pururea fecioară,
Izbăvitoare moarte!

Ai pogorît din mitra stelelor
Pe uscat.

Cum plugarul şi boul
S-au numărat printre înaintemergătorii tăi,
Ai alăptat valea şi-ai pus-o să crească
La iesle, cu oile.

Priveşte peste ţarini
La miriştea de ovăs:
Cristosul tău a căzut
Sub o salcie ninsă!

Iar îl pleznesc
Sutaşii cu bicele
Şi-l ameninţă
Cu venirea beznei . . .

3

Dar iadu-n răscoală
Nu-i scoate-un cuvînt.
S-aude prin zodii
Coţoşul cîntînd.

Sorocul e-aproape.
Prieteni, vă strig!
Tu noapte eşti, mitră.
Sub cruce e frig.

Prin ceaţă orbecăie
Dealul străjer.
Temnicerul lui Crist
Şade jos în ungher.

„El seamănă beznă,
Nu grîu pe hotar!"
„Nu, nu sînt Simon . . .
Sînt simplu pescar".

Zăpada s-a stins.
Mucegaiu-a oftat . . .
Înseamnă că sîntem
La al treilea cîntat.

4

Împăratul meu.
Doamne!
Dracii leagănă
În braţe pămîntul.

La venirea lui
Iar se înalţă crucea.
Iar e cerul rupt în bucăţi.

Liniştea minţii şi-a cîmpului
Ascute lănci.
Pîn' la grădina ta
E o scară fără fuştei.

Cum să mă caţăr pe ea,
Cum să mă sui la părinţii şi fraţii mei
Plin de sînge?

Mă trage-n jos pămîntul.
Mă ţine prins nisipul.
Mă usuc de sete
Lîngă pîraiele tale.

5

Simone, Petre . . .
Unde eşti? Hai!
Un tremur prin sălcii:
„Mai ai, mai ai!"

Simone, Petre . . .
Bîjbîi prin jur.
Cineva spune:
„Strigă-n azur!"

Strigat-a — şi bezna
Huind s-a-nălţat.
În drum stă cu traista
Pescarul roşcat.

„De unde vii, prietene?"
„Mergeam după voi . . ."
„Cine eşti?" „Iuda!"
Îngaimă umflatul şuvoi.

Norii-n odăjdii
Cuiburi surpate sînt.
Rîndunicile-stele
Au căzut la pămînt.

6

O, Savaot!
Cu acoperămîntul fluviilor şi lacurilor tale
Acopere pe fiul tău!

Sub o salcie-l bat sutaşii
Şi-l răstignesc zăpezile tale.

Tocește
Briciul amurgului
De fruntea ploilor...

Cu surla vijeliei
Ridică limbile...

Dar nu la județ și nici spre osîndă.

7

Arată-te pe munte
Dreptății-acestor glii!
Uda-ți-vom crucea, Doamne,
Cu golfuri aurii.

Un dîmb slăvește raiul,
Minunile-o vîlcea.
Smerit cred: dimineața
Ta blîndă-i de-a făta.

Îi vom primi vițelu-n
Ovese dulci și moi...
Dar ziua e departe
Și moartea e cu noi.

Astîmpără furtuna,
„Taci!" tunetului zi
Și varsă o găleată
De-azur pe vechea zi!

Dă-i Ursei libertate
Și vadra ei de somn,
Cu sufletu-i să-ngrașe
Muncitul cernoziom . . .

(1917)

SCHIMBAREA LA FAȚĂ

Lui Razumnik Ivanov

1

Norii latră.
Tăriile gem.
Eu cînt și chem:
Doamne, fată!

Zgîlțîi ale raiului
Porți grele:
Vițeaua-Rusie
Înfaș-o în stele.

Trec cu mîna de nori.
Vocea mea-i vijelie.
Cerescul lapte
Azi dă-mi-l mie.

Grozav bubuie tunetul tău.
Fîlfîit larg ne cuprinde.
Iehudiil Sodoma cea nouă
Cu foc o aprinde.

Dar tare-n vîrtute,
Pe ogorul de apă,
Din porțile-n flăcări
Noul Lot scapă.

2

Tot țîrîie-n mesteceni
Un greier, povestind
Că zorii năpădiră
Secările de-argint;

Că născătoarea Domnului,
Cu vînătul ei strai,
Stă dreaptă-n strunga norilor,
Chemînd viței-n rai.

În dimineața jilavă
Strigări de surle-aud
Și-ascult al pițigoiului
Cuvînt dintru-nceput:

„O, crede, clocoti-va
Tot ceru-n răsărit,
Iar luna o să fete
Cățelu-i aurit.

Alți pomi lăsa-vor umbră
Pe valul fumegos.
Cu fîlfîit de aripi,
O stea cădea-va jos.

Din spic o să-și ia zborul
Un roi de boabe pline,
Să-ntraurească noaptea
Cu zumzet de albine . . .“

3

Hei, rusnacilor!
Pescari ai universului,
Voi care-ați prins ceru-n mreaja răsăritului,
Suflați în trîmbițe.

Rupt de plugul furtunii,
Urlă pămîntul.
Un brăzdar cu buza de aur
Sfarmă stîncile.

Noul semănător
Pășește-n țarină
Și-n brazde-aruncă
Grîu nou.

Un mîndru oaspete
Vine la voi cu trăsura.
Prin nori îi aleargă
Iapa.

Curarul ei
E azurul.
Stelele-i sînt
Zurgălăii.

4

Potolește-te, vînt.
Apă, nu lătra.
Din cer, printr-o roșie sită,
Plouă cu lapte.

Noima umflă cuvîntul,
Ca pe znopi roada.
Ca o vacă, deasupra norilor
Dimineața-și filfîie coada.

Te văd pe fereastră,
Preabunule faur.
Ți-atîrnă bolta albastră
În chip de stihar, pe noi.

Din cerești le sălcii
A ieșit un pisoi:
Soarele-mi trece prin păr
O labă de aur.

5

Ceasu-i copt de probejanie.
Mîndrul oaspete se-arată:
Din răstignita strădanie,
Cuiele să ni le scoată.

Pe sub tunetele grele,
De cu zori și pînă-n noapte,
Zilele, ca niște vedre,
Ni le va umplea cu lapte.

Mai tîrziu o să ne cînte
Lanul nostru de lumină
Și citi-va-n stele sfinte
Holda care va să vină.

Și cînd luna peste Volga
Pogorî-va să se-adape,
Va porni-n caic de aur
Spre grădina lui de-aproape.

Și cuvîntul din străfunduri
O să ni-l azvîrle-ncoace,
Ca pe-un ou cu puiul gata
Să dea buzna din găoace.

(1917)

RADE IARBA

Rade iarba, șuieră-n uluce
Un pustiu de vînt.
Viață de bețiv și hoț voi duce,
Știu, pe-acest pămînt.
După deal se-neacă ziua, parcă.
Suflă tot mai greu.
Sînt destui golani prin lumea largă,
N-oi fi numai eu.
Cîmp rusesc desfășurînd în zare
Iarbă, ploi și nea.
Să fi fost litvan? Ciuvaș? Dar care
Cruce nu e grea?
Cred, cum cred în taumaturgie-n
Ceasul meu frumos.
Însuși Crist prin șanțuri va să vie,
Jerpelit și ros.
Dar prin ceața subțiată-n pături,
Fără-a ști că-i el,
Poate că voi trece beat pe-alături,
C-un surîs tembel.
Gîndul nu-mi va roura-ntre pleoape,
Visul va fi bont.
Doar porumba liniștii-o să-mi scape-n
Hău, la orizont.
Și-o să rupă și mai rău din mine
Dorul fără leac . . .
Fie măcar vîntul să-mi aline
Groapa c-un trepac.

(1917)

O, PATRIE!

O, patrie-nnoită
Sub jupi de aur greu!
Cheamă-ți vițelul, vită,
Că zbiară-n empireu!

Bat vinetele sate,
În ploi de har petrec
Ingenuu în păcate,
Al tău, măicuță, -ntreg.

Sînt doctor, trup și minte-n
Dezmățuri și guleai.
Mesteacănul fierbinte-ți
Sporește zarva-n mai.

Te-ador întru cususuri,
În jafuri și beții.
O, pierde-m-aș de-a pururi
Ca steaua-n zori de zi!

Ce te-aș strivi eu toată,
Luată-așa cum știu,
Și-njur ca niciodată
Că-ți sînt, măicuță, fiu.

(1917)

UNDE EȘTI TU, PRAG NATAL

Unde ești tu, prag natal,
Casă c-un picior în deal?
Floare-albastră de pe strat
Și nisipul neumblat.
Unde ești tu, prag natal?

Peste vale-aud ierunci.
Pășteam vitele pe lunci
Și-mi sclipeau din apă trei
Stele-ascunse prin costrei.
Peste vale-aud ierunci.

Vremea-i o moară de vînt,
Lasă luna peste cîmp,
Să picure din pendul
Ore, zile pe pătul.
Vremea-i o moară de vînt.

Ploaia asta-i ploaie rea,
Mînă vatra mea cu ea,
Floarea mi-o culcă pe jos,
Piatră din nisip mi-a scos.
Ploaia asta-i ploaie rea.

(1917)

CAZI, MAICĂ BUNĂ

Cazi, maică bună,
Stea din tării,
Pe-o văgăună
Cu bălării.

Luna-şi reverse
Pletele moi
Pe cîte iesle
Sînt pe la noi.

Pruncul e-n paie
Şi doarme dus.
Zori de văpaie
Lasă-i de sus.

La obştea-ntreagă
Tu cată lin.
Atîrnă-i leagăn
Soarele-n pin.

Să joace-n voie,
Zilei cîntînd,
Prunc sfînt, cu noi în
Rai, pe pămînt.

(1917)

NEAUA-I CA MIEREA BĂTRÎNĂ

Neaua-i ca mierea bătrînă,
Strat pe sub garduri poros.
Linge-un viţel la fîntînă
Poalele serii pe jos.

Mirosul holdelor cheamă
Lin pe aprilie-n gînd.
Baba tuşeşte-n năframă,
Pieptul pe tort aplecînd.

Un nepoţel, în neştire,
Trage o carte de foi.
Zvelt e la trup şi subţire,
Albe i-s mîinile moi.

Baba — de ce să se plîngă?
Cel mult de-un of pe pămînt:
Toate mai greu le-mpărîngă
Mintea zbicită de vînt.

Fapt e? Deochi e? Ce boale-i
Chinuie vaca, de-i rea?
Apă de Todorusale-i
Dă la mulsoare să bea.

Cîte rugi, știe potopul . . .
Bine că sînt cel puțin
Scrise-n pomelnic de robul
Lui Dumnezeu Damaschin.

(1917)

CODRII-S PUSTII

Codrii-s pustii, cîmpu-i secerat și golit.
Ceața-i jilavă-n lungul malului.
Fără zgomot, soarele s-a rostogolit
Ca o roată pe creasta dealului.

Drumul doarme-n noroi, uitat.
A simțit azi vag, prin bura măruntă,
Că mai are foarte puțin de așteptat
Pînă-o să vină iarna căruntă.

Dar eu însumi, ce-am zărit ieri, printr-o pînză
De foșnet în crîng și de cețuri albastre?
Luna roibă prinsă-n ham ca o mînză
La hulubele săniei noastre.

(1917)

IES PE-NTÎIA ZĂPADĂ

Ies pe-ntîia zăpadă din sat.
Parcă zbor, parcă zburd, parcă-s beat.
Înserarea mi-aprinde o stea,
Ca pe-un sfeșnic în largul de nea.

Nici nu știu: mai e zi pe pămînt?
E-un cocoș ori o pleaznă de vînt?
Tot ce văd nu-i un simplu miraj?
Nu sînt lebede-n stol pe imaș?

Cîmp feeric în albul tău pur!
Tot ce-ating se-ncălzește-mprejur!
Cîți mesteceni cu sînii lor goi,
Ce i-aș strînge la piept în zăvoi!

Ah, silvestre desimi, tulburimi!
Glii sub pătura fulgilor primi!
. . . Și lipi-m-aș, mă-ncearcă-un îndemn,
De-ale sălcilor șolduri de lemn.

(1917)

O, CRED, EXISTĂ FERICIRE

O, cred, există fericire!
Soarele nu ne-a dat pierzării
Şi-n molitvelnicele zării
Am slovenit bunăvestire.
O, cred, există fericire.

Hai, Rusie-aurie, zburdă!
Tu, vînt, dă buzna prin cîmpie!
E fericit acel ce-ţi ştie
Tristeţea nopţilor la ciurdă.
Hai, Rusie-aurie, zburdă!

Îmi plac talazurile-n spume
Şi-o stea cu sclipătul subţire.
Blagoslovită răstignire,
Blagoslovit popor pe lume.
Îmi plac talazurile-n spume.

(1917)

SUPLĂ, GELOASĂ MUZĂ

Suplă, geloasă muză,
Azi batem drumul iar
Prin cernerea difuză
De ploaie pe hotar.

Și iar ne-așteaptă-n vale
Rumoarea lui april
Și-un cer ținînd în poale
Luna ca pe-un copil.

Acum aș vrea o boare
De vînt, ca să fiu drept,
Fiindcă iar ești tare
Și-o clară sărbătoare
Mi-ai strecurat în piept.

Și versul să țîșnească
Spre cer ca un șuvoi,
Prinos adus de noi
La grija părintească
A mentorilor doi.

O, miere-a amintirii!
O, tei foșnind abia!
Icoana lui Razumnik
Ne-a fost prin ceață stea.

Atunci, prin larma șuie
De-avînturi timpurii,
Apostolului Kliuev
În brațe-i stam, copii.

Azi am crescut, se pare,
Și-ajunserăm mai grei . . .
Dar nu-i privighetoare
Să-ntunece-un crîmpei
Din clara sărbătoare,
Cu trilurile ei.

Nici cernerea de bură
N-o va uda în noi,
Iar candela ta pură
Va lumina vioi.

(1917)

O, LANURI

O, lanuri, lanuri, lanuri,
Alean colomnian!
Re-nvie-n piept elanuri
Și-azurul de mai an.

Stîrnite de caleașcă,
Fug verstele țipînd
Și soarele mă-mproașcă
C-un pumn de raze blînd.

Vatră de ruperi grele,
Nucleu de forțe-n mai,
Pe rouă și pe stele
Ce școală frecventai!

Rodeam scriptura aia
A marilor furtuni
Și mă-nsoțea Isaia
Cu vitele-n pășuni.

(1918)

ICLEJIA. ȘI NINGE

Iclejia. Și ninge-n
Tăcere pe-un mormînt.
Vifornița mă-atinge
C-un bici din cînd în cînd.

Te-ascult, dar nu de bine-mi
Zici, crîng solomonar.
Dormi, cel de-un leat cu mine-n
Coșciugul ordinar.

Cuțitul de-o să-apese
Din nou — și nu-i exclus —
Puțin o să-ți mai pese
De ce se-ntîmplă sus.

Cel mult, veghind dumbrava-n
Cojoc de nouri greu,
O lacrimă scăpa-va
Crai-nou pe leșul meu.

(1918)

Lui Ieremia prorocul

1

Nu mă tem de pierzanie,
Nici de ploaia cu săgeţile şi lăncile ei.
Aşa cuvîntă la Biblie
Profetul Esenin Serghei.

Timpul meu a venit.
Nu mi-e frică de-a cnutului pleaznă grea.
Trupul lui Cristos
Îl scuip din gura mea.

Refuz o mîntuire plătită
Cu patimile şi crucea lui.
Pe stelele ce străpung vecia
Alt adevăr cunoscui.

Altă venire mi s-a arătat,
Unde moartea nu-i joacă adevărului pe grumaz.
Ca pe-o oaie cu lîna murdară,
Albastrul bolţii am să-l tund azi.

Am să iau luna ca pe o nucă,
S-o aud în pumnul meu cum pocneşte blînd.
Nu vreau un cer fără scară.
Nu vreau să văd zăpada căzînd.

Ziua-n revărsat nu vreau să-şi adumbrească faţa
Pe nişte lacuri de fum.
Iată oul de aur al cuvîntului:
Eu l-am ouat, chiar acum.

C-un gest al braţului meu puternic,
Azi sînt gata să-ntorc lumea pe dos.
Din umeri mi-au ieşit opt aripi
Şi toate fîlfîie vijelios.

2

E plină Rusia de teribile dangăte:
Bocet al Kremlinului dus de vînt.
Spre culmi siderale
Îţi dau pinteni, pămînt!

Voi ajunge-ntr-o cetate de taină
Şi voi muşca din stiharul lacteu.
Pînă şi Celui sfînt o să-i suvrint barba
Cu dinţii mei, eu.

Am să-mi împlînt mîna în coama lui albă
Şi-am să strig la el cu glasul tăbăcit de furtuni:
Ciopli-voi din tine alt Dumnezeu, Doamne,
Care să vadă cuvintele mele roase-n păşuni!

Blestem Kítejul cu respiraţia lui cu tot,
Cu fiecare hop al drumului său desfundat.
Deasupra unei prăpastii fără fund
Vreau să ne facem palat.

Cu limba mea voi șterge icoanele
De chipul fiecărui martir, al fiecărui sfînt.
Vă făgăduiesc vouă cetatea Inonia,
Unde viiază dumnezeirea celor ce sînt!

Plîngi și varsă lacrimi, Moscóvie!
Un nou Indicoplóv vine din larg.
Toate rugăciunile din ceaslovul tău
Cu ciocul zicerii mele am să le sparg.

Slobozi-voi de nădejde pe poporul tău,
Credință și vlagă primi-va-n dar,
Ca să desțeleneaască-n zori noaptea,
Rupînd-o cu plugul solar.

Ca țarina lui de cuvinte
Să-i umple coșnițele la cules
Și grăunțele să scapere sub streașina bolții
Ca albinele prin întunericul des.

Blestem pe călcîiele tale, Rádonej!
În toată urma ta, blestemat să fii!
Tu ai afînat cu tîrnăcopul șuvoaielor
Zăcămîntul de văpăi aurii.

Pe toți cei ce cheamă, pe cei ce cutează
I-au rupt în dinți norii tăi,
Urlînd ca o haită
De lupi hămesiți și răi.

Gheara soarelui tău
Ne rîcîia prin suflete ca un cuțit.
La apa Vavilonului plînsem
Și ploaie de sînge ne-a moțăit.

Azi, dezbrăcîndu-l pe Crist de nădragi,
Urlu cu glasul de bou al unei furtuni:
Spălați-vă mîinile și părul
În albia celei de a doua luni.

Adevăr zic vouă: toți veți pieri pînă la unul,
Sufocați sub al credinței strat de mușchi greu.
Nevăzut, pe curbura spinărilor noastre,
Ca o vacă s-a umflat Dumnezeu.

Și zadarnic cuibări-se-va-n peșteră
Cel ce de mugetul lui pînă-n gît e sătul:
El oricum o să fete alt soare
În rusescul nostru pătul.

El oricum o să ardă punțile
Zvîrlite pe fluviu din mal în mal.
Coarnele lui de aur împlînta-se-vor
În vîrtejul universal.

Și-un alt Alimpie coborî-va,
Chip nou pe icoane să-i dea.
Adevăr zic vouă: sorbi-voi tot aerul
Și ca pe-o cometă scoate-voi limba mea.

Cu picioarele răschirate pînă-n Eghipet,
De potcoavele chinului scuti-vă-voi . . .
O să-mi înfig apoi cleștele brațelor
În polii-nzăpeziți, doi.

Pe ecuator o să-mi pun genunchiul greu
Și-ntr-un vacarm de infern,
Ca pe-o jimblă de aur voi frînge-n două
Pămîntul nostru matern.

Şi pentru ca lumea-ntreagă să-audă troznetul,
Am să-mi vîr în ruptura întunecată de jos
Capul cu pletele şiroind de aştri,
Ca pe-un mesaj luminos.

Şi patru soni porni-vor din negură,
Ca patru buţi rostogolite pe deal,
Împrăştiindu-şi cercurile de aur
Şi dînd lumilor şocul primordial.

3

Şi ţie-ţi vorbesc, Americă,
Parte a pămîntului ruptă sub cer:
Nu da drumul pe marea necredinţei
Corăbiilor tale de fier!

Nu pune pe ţarini balastul unui curcubeu de fontă.
Nici pe fluvii granitul greu!
Numai cu apa unei Ládoge slobode
Se lasă realul perforat în nucleu.

Nu ţintui cu mîinile vinete
Tavanul cerului într-un pustiu:
Din floarea tuturor cuielor
Nu iese licărul unui astru viu.

Nu poţi stinge cu lava oţelului
Un foc înteţit de vînt.
O nouă înălţare se-apropie:
Voi lăsa urma ei pe pămînt.

Cu călcîiele din slăvi atîrnîndu-mi,
Asemeni elanului o să străpung norii toți.
Soarele și luna le voi pune
În osia pămîntului roți.

Ție-ți vorbesc: să nu cînți ectenii
Razelor tale de sîrmă din văzduh.
Celui fugărit ca un miel pe dealuri
Venirea nu i-o vor lumina întru duh.

Arcaș în tine încă afla-se-va,
Săgeata-n piept să i-o sloboadă pe loc.
Sînge cald împroșca-va din lîna lui bălă
Prin negură, ca o pară de foc.

Micile, daurite copite, ca niște stele
Vor zgîria-n cădere noaptea de tuș.
Și din nou zurăi-vor andrelele ploii
Pe negrele ei mănuși.

Voi pune atunci să bubuie tunetul,
De roțile soarelui și lunii tras;
Din părul meu va izbucni un incendiu
Și-o aripă-mi va cădea pe obraz.

Am să zgîlțîi de ureche munții,
Cu sulițele voi smulge fișca din rădăcini.
Pumnul meu va transforma-n pulbere
Toate gardurile tale de spini.

Obrajii întunecați ai ogoarelor tale
Îi voi ara c-un altfel de plug
Și ca o țarcă galbenă va fîlfîi peste ele
Secerișul blagoslovit cu belșug.

Un sunet nou, de aripi înspicate
Va umple miriştile împovărate de clăi,
Şi ca pe o creangă de aur o să-şi tîrască soarele
Mănunchiul lui de raze pe văi.

Noi pîini au să crească
În palmele întinselor tale cîmpii,
Şi pe crengile zilelor, ca nişte veverițe
Sări-vor primăveri zglobii.

Vor licări pe şes fluvii albastre
Care nu vor cunoaşte-n drum stăvilar.
Şi ziua, cînd îşi va coborî pleoapele,
Va scoate din ele belşug de peşte stelar.

Adevăr zic ție, va veni timpul
Cînd tunetele ce-a fost de spus vor fi spus,
Cînd spicele holdelor tale
Vor găuri pielița albăstrie de sus.

Atunci un cocoş va sparge cu pliscul
Găoacea lunii, gata de zbor.
Lansat de pe treptele unei scări invizibile,
Va umple lumea cucurigul sonor.

4

Merg cu fruntea plecată
Pe-o țarină de nori moi.
Aud pîiitul unor planete cu ciocul subțire
Şi ropotul unei albastre ploi.

Mă văd în seninele mele lacuri,
Licărind departe,-n cîmpii.

Te văd pe tine, Inonia,
Văd dîlmele tale cu căciuli aurii.

Văd ogoarele tale și casele,
O văd pe maica bătrînă-n tîrnaț,
Cum încearcă să pună mîna
Pe-o rază de soare. Haț!

O prinde lîngă fereastră,
De ceafă o ia ușurel,
Dar soarele, ca o pisică
Trage tot ghemul la ele.

Și în poala ecoului
Ce colindă țărmul unui pîrîu cristalin,
Ca picurii unei făclii diafane,
De pe dealuri un cîntec picură lin:

„Celui de sus slavă!
Pace pe pămînt!
Cornul lunii sparge
Nourii pe rînd.

Cineva, din oul
Unei stele-a scos
Un boboc, să pască
Urma lui Cristos.

Cineva c-un nou crez,
Fără cruce-a-nvins:
Curcubeu pe boltă
Ca un arc a-ntins.

Freamătă, Sioane,
Dă lumină-n jur!
Nazaret de taină
Pîrguie-n azur.

Nou Isus, pe-o iapă
Vine prin zăvoi.
Crezul ne e-n forță,
Iar dreptatea-n noi!"

(1918)

Lui Vl. Cerneavski

1

O, soare, soare,
Vadră de aur scufundată în lume,
    Ia-mi cu tine sufletul!
    Scoate-mi ţara
        Din fîntîna patimilor!

        În fiecare zi,
Agăţat de lanţul razelor tale,
Mă urc la cer.
În fiecare seară
Alunec
Şi cad în botul asfinţitului.

Sînt covîrşit de durere...
Roşu ca sîngele-i cîntecul rostit de gura mea...
Aşternutul de zăpezi, de albe zăpezi
Al patriei mele
    E rupt în bucăţi.

Trupul ei
    Atîrnă pe cruce
Şi-i sînt zdrobite fluierele picioarelor:
    Coline şi drumuri...

Ca un lup urlă vîntul
Venind din apus . . .
Noaptea, ca un corb,
În bălțile ei își ascute ciocul.
Pe munte-i răstignit răsăritul ei,
Cu o tăbliță deasupra crucii:

ISUS NAZARINEANUL ÎMPĂRATUL IUDEILOR

2

O, lună, lună!
Cușmă roșcată a bunicului,
Aruncată de nepotul strengar pe-o cracă de nor,
Cazi pe pămînt . . .
Astupă-mi ochii!

Unde ești? . . .
Unde e patria mea?

Ca pe-o coajă de tei ți-a jupuit drumurile
Furtuna,
Cu limba lui vînătă ți-a lins
Blana zăpezilor albe
Vîntul . . .

Și-acum zaci ca o oaie, pe spate,
Bălăbănindu-ți picioarele prin ceruri,
Confundînd bolta cu ieslele tale
Și stelele
Cu ovăzul tău auriu.

Confundă-le, zăpăcește-le!
Încurcă tot ce vezi . . .
N-am să mă leapăd de tine chiar așa, cu soarele tău cu tot,
Care seamănă cu un porc . . .
Nu mă tem de rîtul lui
    Băgat prin gardul de nuiele
    Al sufletului meu.

Înfricoșată e taina ta.
Pieirea ta e cristelnița
Lăsată lumii dintru început.

3

O, roșu amurg!
    Iartă strigarea mea.
Iartă-mă că Ursa ta mare
    Am luat-o drept căușul sacagiului . . .

Păstori ai pustiei,
Ce știm noi? . . .
Eu n-am absolvit decît
    Școala parohială,
Știu numai scriptura și poveștile,
Știu numai ce cîntă ovăzul bătut de vînt . . .
    Și-n sărbători
        Să zic
    Din armonică.

Dar am înțeles . . .
Cred și mărturisesc că-i mai bine să pieri
Decît să rămîi
    Jupuită
    De piele.

Pieriți, meleaguri ale mele!

Piei, Rusia mea,
Izvoditoare
A celui de al treilea
Testament.

4

O, stele, stele,
Subțiri făclii de ceară,
Care vă picurați ceara roșie
Pe molitvelnicul zării,
Aplecați-vă-n jos!

Înclinați-vă flacăra,
Ca să mă-nalț
Pe vîrfuri
Și să v-o sting.

El n-a înțeles cine v-a aprins
Și ce fel de moarte
V-am cîntat.

Bucură-te,
Pămînt!

Fecioarei tale Rusia
I-am vestit o nouă
Naștere.
Ea-ți va naște ție
Fiu . . .

Și vei chema numele lui
Izramistil.

Cîntă și joacă, Volgă!
În ieslele tale albastre va să nască
Pruncul.

Nu-mi vorbiți mie
Că aia-i
Luna plină,
Care stă
Să răsară! . . .

E el!
E el,
Gata să-și arate,
Ieșind din pîntecul cerului,
Creștetul . . .

(1918)

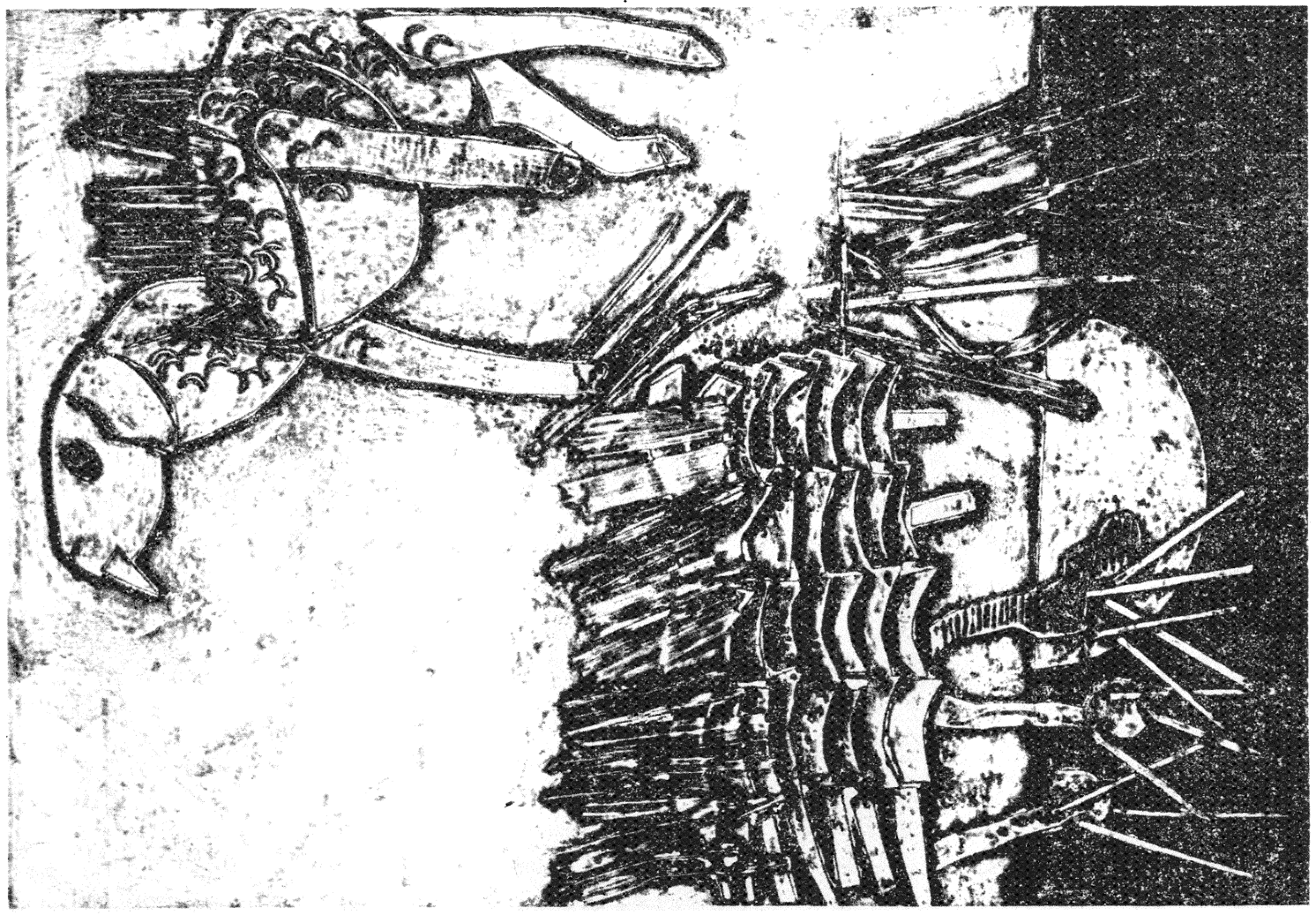

PORUMBIȚA DE LA IORDAN

1

Pămîntul meu de aur!
Schit dulce-al toamnei moi!
Un stol de gîște zboară
Cu ramăt peste noi.

Nu-i oastea grea de suflete
Transfigurată-n crez,
Urcînd de prin mocirle-n
Cerești le livezi?

În fruntea lor e-o lebădă,
Dar triști sînt ochii ei.
Tu plîngi prin ceruri, Rusie,
Desprinsă de la chei?

Hai, zboară, lasă zbuciumul,
La toate este leac.
Vîntul dă buzna-n cîntec,
Iar cîntecul în veac.

2

Ceru-i clopot, luna-i
Limba lui — și strig:

Maica mea e patria,
Io-s bolşevic.

Pentru frăţia
A toţi pe pămînt,
Moartea ta-n stihuri
O binecuvînt.

Azi, la pieirea
Ta, straşnic şi dur,
Lunii-i fac vînt
În găoacea de-azur.

Fraţi mireni, vouă,
Doar vouă vă cînt.
Bezna răsună
De veşti luminînd.

3

Iată porumba cum şade-n
Palme la vîntul bălan.
Iarăşi se umflă de roade
Verdele meu Iordan.

Boltă bătută de stele,
Cîmp azuriu, te slăvesc.
Iar înalţ mîinile mele
Pînă la raiul ceresc.

Iată-vă, ţarini de grîie,
Stave de cai rotăţei.
Umblă c-un fluier să-i mîie
Bunul apostol Andrei.

Și-n marginea satului, iată,
Nealinată de chin,
Maica fecioară curată
Ceartă c-un băț pe asin.

4

Frații mei de omenie!
Sate mîndre-n ceruri sînt,
Și-ncăpea-vom pe-o moșie-n
Calea laptelui curînd.

Nu-l jeliți pe cel ce moare,
Pe cel dus pe vînt și ploi:
Acolo-ntre lăcrămioare
E mai bine ca la noi.

Soarta-i cumătră șperțară,
Cere mult, dă mai nimic.
Cine i-a fost drag o vară
Mîine poate fi calic.

5

Biruitorule-al beznei,
Proaspăt și nou răsărit!
Șezi lîngă mine pe iarbă,
Pușteule cap însorit.

Hai să-ți trec piaptănul lunii
Dulce prin pletele moi,
Cum se primeau din vechime
Oaspeții dragi pe la noi.

Umbra străveche-a lui Mamvri
Dîlmelor noastre li-i neam
Şi, ca o ploaie pe holde,
Ne-a cercetat Avraam.

Şezi lîngă mine şi lasă-ţi
Capul pe umărul meu.
Sfeşnic aprinde-voi ţie,
Stea ce va arde mereu.

Rugi aducîndu-ţi, slăvi-voi
Verdele tău Iordan . . .
Iată porumba cum şade-n
Palme la vîntul bălan.

Konstantinovo
20—23 iunie 1918

ACELEAŞI SÎNT: APE, ŞI CER, ŞI PĂMÎNT

Aceleaşi sînt: ape, şi cer, şi pămînt,
De care privirea sedusă e.
Dar tu respiri tot mai greoi şi mai frînt,
O, pseudoclasică Rusie.

Eu nu vreau să-mi apăr blajinul cortel
Cu gîndul voios că te nărui,
Dar nici disperarea lui Ezechiel
Cuvintelor n-am să le-o dărui.

Bocește, dă-ți drumul, te zbuciumă dar,
Ocean hărăzit uraganelor,
Şi-nghesuie-n vîrşa de aur solar
Argintul sticlos al bibanilor.

(1918)

MESTEACĂN CA O FATĂ

Pentru L. N. Kașina

Mesteacăn ca o fată,
Pletos și subțirel,
Iazul cu ce te-mbată
De te tot uiți în el?

Ce-ți șușotesc alunii?
Nisipul ce ți-a spus?
Ori vrei agrafa lunii
În păr să ți-o fi pus?

Ce taine te frămîntă,
Te-ntreb îndrăgostit
De frunza ta ce cîntă
Că vara-i pe sfîrșit.

— O, prietene, mișcară
Crenguțele ușor,
Aici a plîns aseară
Cu lacrimi un păstor.

Luna bătea finaţul
Cu ierburile moi,
El a cuprins cu braţul
Genunchii mei cei goi.

Şi-mi zise cu suspine,
Sub stelele surori:
„Rămîi, rămîi cu bine
Pînă la alţi cocori".

15 august 1918

LUNGĂ PÎRTIE-ARGINTIE

Lungă pîrtie-argintie,
Încotro mă chemi pe nea?
Ca în trastie-o făclie,
Arde-asupra ta o stea.

Rău sau bine-mi scoți în față?
Spre demență mă repezi?
Fă-mă să-ți iubesc o viață
Zgrunțuroasele zăpezi.

Zorii-n sanie adu-mi-i
Și stîlpări pe grumăzar.
Poate-n prag la domnul lumii
Am să-ajung așa măcar.

(1918)

DESCHIDE-MI, PAZNIC AL CELOR SUSE

Deschide-mi, paznic al celor suse,
Albastrele zilei porţi de oţel.
La miezul nopţii un înger îmi duse
Calul cu el.

Dumnezeu nu-l vrea-n pătulele sale,
Dar el pentru mine-i nădejde şi scut.
Îl aud cum nechează cu jale,
Scuturîndu-şi frîul cu aur bătut.

Îl văd cum se zbate, cum muşcă,
Trăgînd de arcanu-ncordat,
Şi zboară, cu lună cu tot, ca din puşcă,
Luminînd prin ceaţă, rotat.

(1918)

CE VREȚI, CÎNTECE, CU VĂICĂRELILE VOASTRE?

Ce vreți, cîntece, cu văicărelile voastre?
Să nu mai am cu ce să vă-mbun?
Funigeii tihnei albastre
Învăț în păr să mi-i pun.

Liniște-mi vreau și ne-nduplecare.
Tăcerea de la stele-o deprind.
Ce bine-i să stai ca salcia pe cărare,
Treaz lîngă Rusia picotind.

Ce bine-i să bați hotarele roată,
Singur sub ochiu-ntomnatei luni
Și-n traista sufletului prădată
Spicele drumului să le aduni.

Ci vînătul șes tristețea n-o-nlătură.
Cîntece, nici să vă scutur să nu mai știu? . . .
Drumul neted mi-l mătură
Înserarea c-un tîrn auriu.

Și-mi place s-aud prin codru cum trece
Un șuier de vînt, un semnal:
„Muritorule, fii rece
Ca aurul teilor autumnal".

(1918)

DECI FERICIREA CREȚINĂ

Deci fericirea cretină:
Saltu-ntre pomi din cerdac.
Roșie lebădă lină,
Seara plutește pe lac.

Binevenită fii, pace,
Galben mesteacăn stingher!
Ciorile-nchină buimace
Stelei ce licăre-n cer.

Iar în poiana-nserată,
Sub un călin rămuros,
Cîntă o gingașă fată,
Albă de sus pînă jos.

Vînăt stihar de răcoare
Noaptea așterne pe iaz...
Ah, fericire, candoare!
Rumen și fraged obraz!

(1918)

NICI GÎND DE-ACI-NAINTE

Nici gînd de-aci-nainte
Vreo fată să iubesc.
Am doar un chip în minte:
Acela-al maicii sfinte,
Curat şi nelumesc.

O boare-n piept mi-adie,
Sînt slobod şi voios.
În scunda mea chilie
O imploram să vie
De pe icoană jos.

Şi noaptea mai cu seamă,
Cînd treaz stăteam să-aştept,
Ea cobora din ramă,
Ţinînd, duioasă mamă,
Pe pruncul ei la piept.

Hrănindu-l lîngă mine,
Ea îmi şoptea: „Fii blînd,
Comoara mea: cu tine,
În rai, sub zări senine
Ne-om întîlni curînd".

(1918)

CANTATĂ

Dormiți, frați iubiți.
Țara din nou își trimite
La zidul Kremlinului
Oștile nebiruite.

Văpăile roșii vestesc
Noi zămisliri pe pământ...
Dormiți, frați iubiți,
În veșnicul vostru mormînt.

Ca un sigil de aur, la porți
De strajă stă soarele...
Dormiți, frați iubiți.
Pe lîngă voi, spre zorile lumii
Trec oști de nădejde: popoarele.

(1918)

NINGE GREU

Ninge greu, e-o viforniță
Rea.
Să ne-astupe tot drumul
Ar vrea.

Vîntul sprinten adoarme
Pe drum.
Nu-i de mers în pădure
Nicicum.

A trecut moș Ajunul
Prin sat
Și o mătură-n mîni
A luat.

Hei, voi oameni
Mai buni și mai răi,
Părăsiți cele tinzi
Și odăi!

Speriată, viforniţa
Rea
Fuge-n cîmp, și ninsoarea
Cu ea.

Sare pîn' și năucul
De vînt,
Cușma-i cade din cap
La pămînt.

O s-o afle-n mesteacăn
În zori,
Șterpelită de una din
Ciori.

(1918)

TOBOŞARUL CERESC

Lui L. N. Stark

1

Hei, robilor, robilor!
Vi s-au lipit burţile de pămînt.
Azi luna
Au băut-o din apă caii.

Torente de aştri
Se revarsă ca frunza pe ţarina noastră.
Trăiască revoluţia
Pe pămînt şi-n ceruri!

Ca pe nişte grenade ne azvîrlim sufletele
Şi semănăm şuierul viforniţei.
Ce-nseamnă pentru noi saliva icoanelor
Prelinsă din tărie pe porţile noastre?

Să ne pese de mai-marii
Albei haite de gorile?
Ca viforul unei armate de cavalerie
Se năpusteşte spre-un nou liman cosmosul.

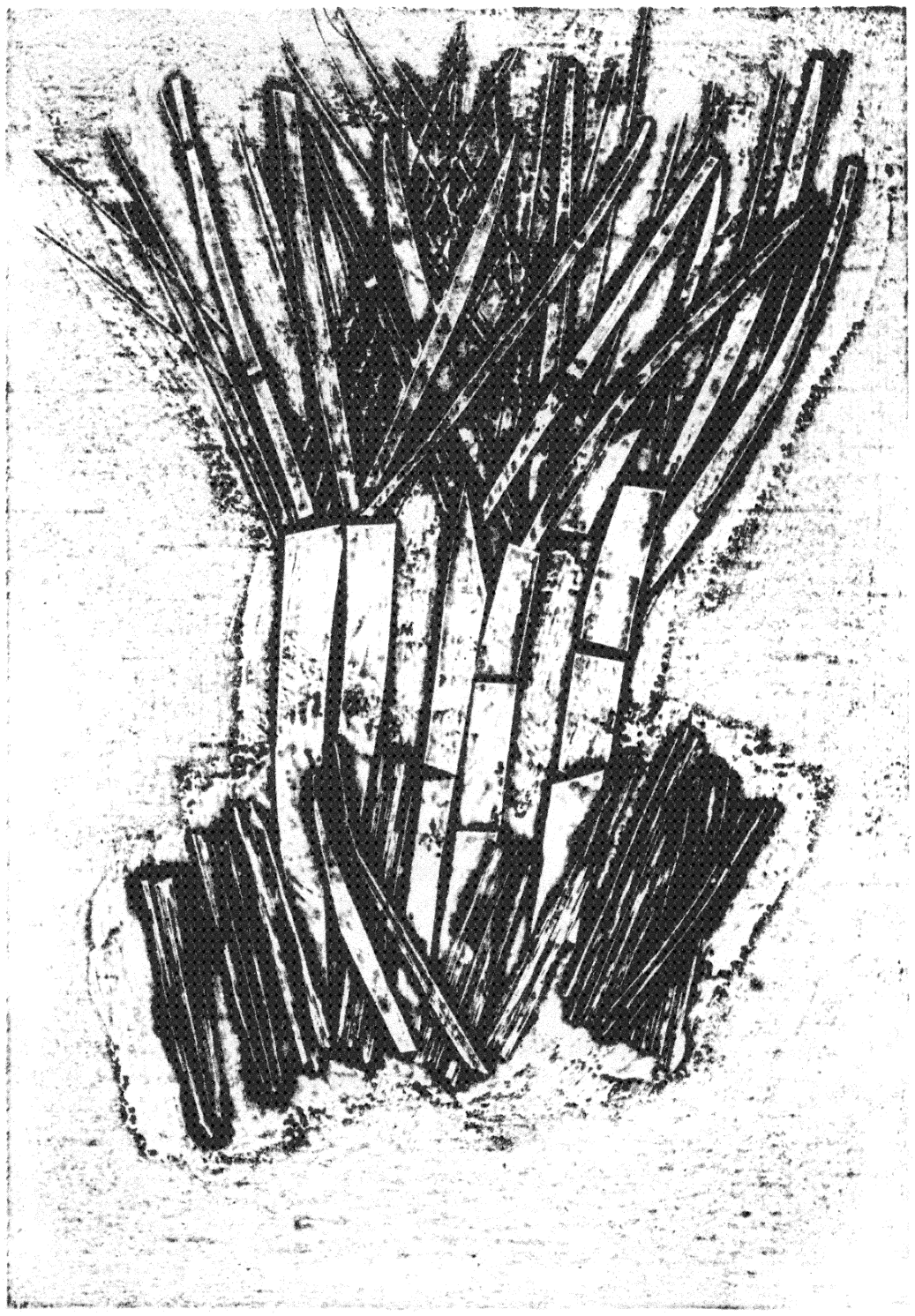

2

Și soarele acesta
De s-a-nțeles cu ei,
Tăia-l-vom toată oastea
În spăngi ca pe mișei.

Și dacă-această lună
Li-i prietenă-ntru duh,
O să-i zvîrlim în ceafă
Pietroaie din văzduh.

Vom spulbera toți norii,
Croi-vom drum prin hău,
De curcubeu vom prinde
Pămîntul zurgalău.

Hai, maică glie, spune
Cu clinchetul tău pur:
Cum sînt acele țarini
Albastre din azur?

3

Soldați, soldați, soldați,
Bici fulgerînd deasupra vîltorii.
Cine vrea libertate, frăție
Merge spre moarte și nu-i pasă.

Uniți-vă deci într-un zid compact.
Cel ce urăște ceața
Smulge cu mîna lui grea soarele de pe cer
Și face din el tobă de aur.

Îl smulge și pornește la drum
Să lanseze peste bălți o chemare la luptă
Cu umbra lăsată de biserici și ocne,
Cu alba haită de gorile.

Calmucul și tătarul vor recunoaște-n cuvintele ei
Visata lor cetate
Și cerul negru
Incendia-l-vor cu cozile vacilor.

4

Credeți, izbînda-i cu noi!
Țărmul cel nou nu-i departe,
Cu gheare albe, talazurile
Zgîrie o plajă de aur.

În curînd, în curînd ultimul val
Se va sparge în milioane de luni.
Inima e o lumînare aprinsă
La liturghia pascală a maselor și comunelor.

Armată solidară, puternică,
Noi am pornit să unim toată lumea.
Înaintăm — și norul gorilelor se topește
Ca pulberea zăpezii.

Înaintăm — și deasupra unei păduri,
Printr-o pîclă alburie,
Îl zărim pe toboșarul nostru ceresc
Cum bate de stinge toba soarelui.

(1918)

AM PĂRĂSIT MICUL SĂLAŞ PĂRINTESC

Am părăsit micul sălaş părintesc,
Am lăsat Rusia mea albastră.
Vechea tristeţe a mamei o primenesc
Nişte mesteceni şi trei stele-n fereastră.

Ca o broască de aur luna s-a-ntins
Pe apa lacului tăcută şi moale.
Măru-n barba tatii şi-a nins
Parcă tot roiul lui de petale.

N-am să revin nici curînd, nici uşor!
Furtuna vrea cîntec şi nu se aşează.
Bătrînul arţar c-un singur picior
Albastrei Rusii îi stă de pază.

Ştiu că se bucură măcar
Că ploaia-i sărută frunzele pe-ndelete,
Găsindu-l pe el, pe bătrînul arţar,
Învolburat ca şi mine la plete.

(1918)

AZI NU MAI ȚIN LA CE-AM IUBIT

Lui Kliuev

Azi nu mai țin la ce-am iubit.
Ah, știu cît poate să te doară
Că versul tău n-a fost stropit
Și el de fleașturna lunară.

Voios cînd steaua cea de sus
Simțeai în păr că ți se lasă,
Tu-n casă inima ți-ai pus,
Uitînd să-ți faci și-n ea o casă.

Cel așteptat în pragul ei
Te-a ocolit ca mai-nainte.
Și ce folos atunci de chei
Și-atîta aur pe cuvinte?

Tu soarele nu-l vei cînta
Și n-ai să vezi pe geam Taborul.
Și moara dă din aripi, da,
Dar nu e-n stare să-și ia zborul.

(1918)

FOI DE AUR ÎN LINĂ ROTIRE

Foi de aur în lină rotire
Cad pe apele roze şi reci.
Parcă-s fluturi zburînd în neştire
Către-o stea, către tihna de veci.

Te iubesc, seară dulce şi moale!
Vale-a mea ca de ceară-n apus!
Vîntul prinde-un mesteacăn de poale
Şi-l despoaie de jos pînă sus.

Văi şi suflet de frig se-nfioară.
Ceru-i sur ca o turmă de oi.
Printre pomi tot mai slab se strecoară
Un cling-cling dispărînd în zăvoi.

Prea atent n-ascultai niciodată
Ce vrea trupul meu ager şi treaz.
Răsturna-m-aş cu sălcile-odată
În lumina răsfrîntă din iaz.

Ori ca luna, şi eu pe la şură
Nişte fîn molfăi-l-aş în dinţi . . .
Unde eşti, satisfacţie pură
De-a iubi ne-ncercat de dorinţi?

(1918)

CE BINE E-N PROSPEȚIMEA TOAMNEI CE CADE

Ce bine e-n prospețimea toamnei ce cade
Sufletul ca pe-un măr să ți-l scuturi de roade,
Plugul soarelui să-l privești cum taie
Albastrul fluid al unor mici pîraie.

Ce bine-i din trup să scoți la iveală
Cuiul versului înroșit cu migală
Și așteptînd în haine de sărbătoare, curate,
Să știi că-n ușă cineva drag îți va bate.

Dau lecții inimii, o-nvăț să păstreze
Înflorirea mălinului în privirile treze,
Avară veghind tot ce-i pur să nu degere
Cînd oasele ne troznesc în veșnica trecere.

Bubuie-n stele o clopotniță mută.
Lumina ei prin crepuscul și frunze se mută.
N-am să răspund nimănui la bătaie,
N-am să las pe nime-n tăinuita odaie.

(1919)

O, DOAMNE-ACEST IMENS NIMIC

O, Doamne-acest imens nimic
E pîntecele tău.
Și ce e soarele? Buric
Pe caspicul hîrdău.

C-o rază și-un cîrlig stelar
Vrei să ne vîri în sac
Și-agiți cu mrejele-n zadar
Pupila unui lac.

Căci vîrșei mici venind de sus
Somnul îi dă ocol
Și nu mă văd pe mine dus
La cer c-un prostovol.

Desculț, hai și tu pe pămînt,
Să-l bați cu craciii goi
Și toarnă-a zorilor fierbînd
Rășină peste noi.

Să ardă tot ce-n lume-i chin
Și scîrbă, și urît,
Și-apoi în schitul tău senin
Tu du-mă, n-ai decît.

(1919)

PANTOCRATORUL

1

Vers al meu ce urli și te zbați ca nebunii,
Surd la vechile tale mîhnini,
Laudă botul cabalin al lunii
Ce mușcă dîrlogii de raze subțiri.

Aceleași stele-și preling de-o vecie
În cîntec mierea trupului pur.
Tu m-ai învățat, Doamne, ție
Nu să mă rog, ci să te-njur.

Pentru părul tău nins, iară și iară,
Pentru-al arinilor mărunțiș auriu,
Eu îți strig: „Ce-a fost să piară!" —
Eu, tîlharul, răzvrătitul tău fiu.

Și pentru-această călduță ploaie
De-ndurări picurate pîslos,
Ah, cu ce tîrnuri, cu ce măturoaie
Să dau de pe boltă soarele jos?

2

De pe dîlmele de lapte,
Dintre plopii-n cer foșnind,

Ne-a stropit întreaga noapte
Vărsătorul cu argint.

El și Ursa tot într-una
Ciuruiau ca din cișmea.
Cățărată-n cer, furtuna
Lunii i-a sărit în șea.

Fumegînd lăptos, părăul
Pe toți dușii i-a zărit.
Moșu trage cu halăul
Soarele din răsărit.

Tatăl nostru, cît îl doare
Veacul pe nepot auzi?
Nu degeaba-n piept îi moare
Un viței cu ochii uzi.

3

Aleargă și-nvîrte-te roata
Pe-arginții luminii bătuți!
Știu, soarele-i numai găleata
De aur ce spînzură-n puț.

Și eu mă voi rupe ca mîne
De lut și porni-voi hoinar.
Și sufletul meu va rămîne
Pe albia-aceasta de jar.

Știu și cum consideră morții
Pe vii: nu cu ochiul lor prim.

Îngăduie-n aura porții
Cu chei pământești să venim.

Ovăzu-ncolțind o să spargă
Zăvorul — și-apoi să ne lași:
Sări-vom pe-ntinderea largă
Pe-al zorilor roșu trăpaș.

4

Hai, roib și sprinten răsărit
Și ia de ruzi pământul.
Sorbim un lapte sărbezit,
Prin șuri ne bate vîntul.

Nechează-n fiecare tău
Și fornăie, și cheamă
Cu clinchetul de zurgălău
Al stelei de pe coamă.

Pe ham ți-om pune curcubeu
Și-un cerc polar pe șleauri.
O, du-ne globul nostru greu
Din vechile coclauri.

Înfige coada ta-n pământ,
Desprinde-te de zare
Și-ntr-un galop ne du pe vînt
Spre-o țară-nfloritoare.

Și cei ce stau acolo sus
Și-n ceruri se desfată
Să vadă că spre ei ne-am dus
Cu inima curată.

(1919)

DE CER I-I SUFLETULUI DOR

De cer i-i sufletului dor,
Răsilă-adusă-aci de-aiurea.
Mă-mbată verdele fior
De care-i cheaună pădurea.

Pe crengi ard muguri ori făclii
Vestind o taină-n înălțime?
Cuvintele sînt aștri vii
Pe înfrunzinile lor prime.

Cunosc, țărînă, graiul tău,
Dar nu-l refuz ca pe-o corvoadă,
Ca valea oglinditä-n tău,
Ajunsă-n ceruri stea cu coadă.

Și caii rabdă pe oblinc
Povara lunii turmentate...
Ca frunza, marele adînc
Cu ochii, ah! de l-aș străbate.

(1919)

1

Dacă lupii urlă la stele, pricepe:
A fost ros cerul de nori.
Burți rupte de iepe.
Negre pînze de ciori.

Azurul nu-și va scoate ghearele peste
Duhoarea unui viscol tușind gros.
În nechezatul furtunii, o grămadă de țeste
Își pierde cetina aurie pe jos.

Auziți? Auziți ce sunete scoate
Grebla zorilor prin păduri?
Voi vîsliți cu brațele retezate
Spre un țărm promis în scripturi.

Navigați, navigați pe cerești le ape!
Vărsați croncănitul de ciori de pe curcubeu!
De pe-un ram luminos în curînd o să scape
Frunza veștedă a capului meu.

2

La cine strigi, țarină, să te vadă?
Ori e-un vis — și zadarnic mă-mbăt:

Secara-n vînăta ei galopadă,
Crînguri lăsînd și sate-ndărăt.

Nu, nu-i decît geru-n goană buimacă.
Ferestre sparte, uși deschise brutal.
Chiar soarele-ngheață, ca o băltoacă
De pișalău de cal.

Cine ești tu, Rusia mea? Și cine-ți înghite
Lamura omătului tău pur?
Cîini pe drumuri sug cu guri hămesite
Marginea zării de jur-împrejur.

Ei n-au nevoie să vadă dincolo cum e.
Pe ei cu oamenii la căldură să-i pui.
Dumnezeu i-a dat lupoaicei un pui să-l aducă pe lume
Omul a mîncat pe acel pui.

3

Și-atunci pe cine să cînți, ce-i de cîntat
În furibunda văpaie de leșuri dese?
Priviți: femeilor, holbat,
Un al treilea ochi din buric le iese.

Iată-l! Nu vede-n jur deloc
Și răsare ca luna plină.
De mine însumi, cred, mi-am bătut joc,
Cîntînd pe musafirul ce avea să vină.

Dar unde sînt ceilalți unsprezece fîrtați,
Arși de opaițele goalelor sfîrcuri?
Poete, dacă vrei să te-nsori, ia-ți
De nevastă o oaie din smîrcuri.

Mergi la-mpărtășania de lînă și de ogrinji,
Topește-n cîntec vorbele ca pe o ceară.
Hainul octombrie, de pe mestecenii stinși
Smulge cea din umbră brățară.

4

Veniți la mine jivinelor, hei,
Vărsați în căușul mîinilor mele venin și revoltă.
Nu e timpul ca luna să-și vadă și ea de-ale ei,
Să nu mai liorpăie norii pe boltă?

Frați dulăi și cățele surori,
Hărțuit sînt și eu de oameni prin stepe.
N-am nevoie de pînze de ciori.
Nu vreau corăbii de iepe.

Dacă foamea surpată din pod
O să mă-nhațe de păr pe neașteptate,
Din propriul meu picior jumătate-am să rod,
Lăsîndu-vă vouă de supt jumătate.

Nu mai merg nicăieri, cu nici un
Om, mai bine crăp cu voi laolaltă
Decît să scot pentru aproapele meu nebun
Cu fierul plugului piatra din baltă.

5

Voi cînta, voi cînta, voi cînta!
Pentru capre și iepuri nu va fi supărare.
Dacă pricini de plîns pot exista,
Să nu fie și de zîmbet oare?

Toți purtăm cu noi mărul bucuriei merev
Și-n șuier tîlhăresc inima tresaltă vioaie.
Frunza galbenă a capului meu
Toamna, grădinar priceput, o să-o taie.

Pădurile de vîntul lui octombrie vor fi roase curînd
Și-un singur drum duce-n livezile aurorale.
Poetul a venit pe acest pămînt
Ca să cunoască totul și să plece cu mîinile goale.

El a venit să sărute vacile-n trecere,
Să-asculte cu inima ovesele din hotar.
Mai adînc, mai jos, vers al meu, secere!
Ca mălinul te spulberă, copac solar!

(1919)

VÎNTULE, VÎNTULE, VÎNT CU NINSOARE

Vîntule, vîntule, vînt cu ninsoare,
Mătură-mi anii trăiți și du-i.
M-aș vrea copilandru bălai, sau floare
Pe-o miezuină a nu știu cui.

Pentru toți aș muri, și pentru mine,
Vrăjit de fluierul de ciurdar.
Ninsoarea serii îmi picură-n vine
Clinchetul unui clopoțel stelar.

Ce plăcută-i clara cernere muzicală,
Ce-mi stinge-n viscol focul așa ușor!
Ca un copac aș sta-n fulguială,
Pe marginea drumului, într-un picior.

Aș strînge-n brațe tufa ce flutură,
În timp ce-ar fornăi-n preajmă cai.
O, lună, prinde-n labele tale o ciutură
Și suie-mi la cer tristețile, hai!

(1919)

ÎN TIMP CE ZORII ROȘII

În timp ce zorii roșii
Stropesc un strat de verze,
Un pui de paltin suge
Materna țiță verde.

HULIGANUL

Cu tîrnuri ude ploaia mătură bine
Cîcărezele sălciilor din zăvoi.
Huligan sînt, vîntule, ca şi tine:
Scuipă-ţi ghemotoacele tale de foi.

Îmi place cînd arborii pădurilor vinete,
Ca nişte boi cu mers lent,
Îşi golesc flămînzările pline de
Frunze, cufurindu-se violent.

Aceasta-i ciurda mea de tauri şi de junince!
Rugina ei cine-ar putea-o cînta mai frumos?
Ah, văd cum crepusculul linge
Urme de paşi pe jos.

Rusie, Rusie, Rusia mea de
Lemn, sînt singurul tău cîntăreţ şi herold.
Tristeţea lacomă-a versului are ce roade:
Zmeurica şi menta-mi atîrnă de şold.

În ce-ţi mulgi mestecenii, noapte adîncă?
Selenarul şiştar nu-l aduci?
Al nu ştiu cui gît vrea ţintirimul să-l strîngă
Cu braţele unei cruci.

O huidumă neagră pe dîmb se ridică.
În livadă e cineva. Stai!
Un bandit şi-o pramatie sînt şi eu la o adică:
Seminţie de şes, spiţă de hoţi de cai.

Cine-a văzut cum spumegă pe cîmpie
Oştirea mălinilor de abur şi fum?
În albastrul stepei, ce-aş mai ieşi pe-o seară tîrzie
Cu ghioaga la drum!

Ah, părul meu ia culoarea ştearsă a norului.
Rob la cîntec, dintr-o mlaştină gem.
Osîndit sînt la ocnele dorului,
Să-nvîrt piatra de moară a unui poem.

Tu bate, vîntule, fără teamă,
Scuipă-ţi ghemotoacele de foi pe tăpşan.
Mi se spune poet? Nu ţine seamă:
Eu şi-n cîntece-s tot huligan.

(1919)

A TOAMNĂ DESCÎNTĂ UN HUHUREZ

A toamnă descîntă un huhurez
Să vindece rana drumului de cîmpie.
Capului meu i-a sunat de nămiez,
Se ofilește tufa lui aurie.

„Hu-hu" prin stepă, pe drumul bătrîn.
Te salut, salcie, maică albastră și bună!
Luna scăldată-n ninsoare, ca mîine în
Rarii zulufi ai fiului tău o să-apună.

Ca mîine, fără frunze, țeapăn voi sta,
În auz cu vibrarea stelelor multe.
Tinerii fără mine, ah! vor cînta,
Bătrînii nu pe mine au să mă-asculte.

O să vină din țarini un nou poet,
Pădurea se va-ncinge de-o nouă rumoare.
A toamnă șuieră vîntul încet,
A toamnă fîșîie frunzele rare.

(1920)

SĂRINDAR

Lui A. Mariengof

1

Sună, sună buciumul de pierzare!
Ce-o să se aleagă de noi cu acest semnal,
Pe infectele coapse-ale drumurilor călare?

Voi, amatorii păducherniței literare,
Nu vreți o . . .?

Totul e să nu vezi partea urîtă.
Așa stau lucrurile, vrei, nu vrei.
E bine cînd crepusculul se-ntărîtă
Și latele funduri ni le-mblătește cu-o bîtă,
Cu-nsîngeratul lui retevei.

Ca mîine, de-ngheț vor fi albe ca varul
Acel sat, acest imaș.
Nu veți putea evita calvarul.
Nu veți scăpa de vrăjmaș.

Iată-l cum vine și-o ciozvîrtă a văii o-nșfacă,
Și-o vîră-n pîntecul lui de fier brut.
Bătrîna moară urechea-și apleacă
La acest măciniș cum nu s-a văzut.

Iar taurul taciturn din ogradă, care
Şi-a vărsat toată măduva în viţel,
Îşi şterge de gard limba lui mare,
Adulmecînd în cîmp devastatorul măcel.

2

Ah, nu de-aceea plînge-aşa
De trist armonica pe iazuri,
Şi-un nesfîrşit tri-li-la-la
Se prinde firav de pervazuri?
Şi-un vînt de-aceea mînă, vai,
Nori suri ca pulberea pe arii
Şi, ca o ţesălă pe cai,
De frunze piaptănă arţarii.
Ah, vine cruntul mesager.
Rup codri tălpile greoaie.
Şi cîntecele parcă pier
Cu plînsul broaştelor prin paie.
O, zori electrici, c-un tărhat
Confuz de scoabe şi potînguri,
În febra fierului se zbat
Aceste izbe vechi şi crînguri!

3

Vi s-a-ntîmplat vreodată
Să vedeţi cum,
Înfăşurat în mari vălătuci
De fum şi fornăind pe nările metalice,
Trenul taie stepa cu labele lui de tuci?
Şi cum după el,
Prin iarba înaltă,
Un mînz cu coama roşcată
Picioarele lungi în galop şi le saltă,
Într-un fel de întrecere disperată?
Dar unde vrea să ajungă, în ce s-a băgat
Caraghiosul şi prostănacul, scumpul de el?
Nu ştie oare că pe caii vii

I-a învins cavaleria de oțel?
Nu știe oare că goana lui
Nu mai poate-nvia acel timp
Cînd pe un cal, pecenegul
Dădea două rusoaice mîndre-n schimb?
Azi altfel bate pulsul comercial
În această scrîșnire de roți convulsivă:
Azi, cu piei cu tot, dai o mie de puduri de carne de cal
Pe o singură locomotivă.

4

Dracu' să te ia, musafir ticălos!
Cîntecul nostru cu tine mult n-o mînă.
Mai bine-ți dădeau de copil drumul jos
Ca unei găleți în fîntînă.
Lor le convine să stea fără cuvînt,
Cu sărutul fierului să-și vopsească statuia,
Numai eu trebuie țării mele să-i cînt
Asemeni psalmistului, aleluia.
De-aceea-n limpezimea acestui brumar,
Simțind că lutu-ndesat îl strînge,
Scorușul s-a dat cu fruntea de pălimar.
Și tot e mînjit și roșu de sînge.
De-aceea armonica are-un glas amărui
Cînd prin sat își cîntă pustiul,
Iar pe mujic, acolo-n paiele lui
L-a-necat și l-a pus jos rachiul.

(1920)

SÎNT ULTIMUL POET AL SATULUI

Lui Mariengof

Sînt ultimul poet al satului,
În vers cu bîrnele unui biet pod.
Mestecenii spun adio băiatului,
Cădelniţînd din foi a prohod.

Săvîrşi-se-va făclia de ceară
A acestui trup de pripas
Şi lemnoasa pendulă lunară
Stins îmi va bate ultimul ceas.

În curînd, printre ţarini albastre
Va veni musafirul de fier,
Ovesele-nrourate de astre
Le va strînge pumnul lui sever.

Palme străine, reci, cu voi pe brazdă
Cîntecul n-o s-o mîie mult, vai!
Numai spicele după vechea gazdă
De dor tînji-vor ca nişte cai.

Nechezatul lor vîntu-l va bea-ntr-o seară,
Cînd o să-mi joace de bun rămas.
În curînd, în curînd pendula lunară
Stins îmi va bate ultimul ceas.

(1920)

SPOVEDANIA UNUI HULIGAN

Nu oricine ştie să cînte.
Nu oricui i-i dat să cadă la picioare străine
Ca un măr dolofan.

Aceasta e cea mai mare spovedanie,
Venită din partea unui huligan.

Eu anume umblu nepieptănat
Şi capul meu nu-ntîmplător pare-o lampă de gaz.
Toamna desfrunzită a sufletelor voastre
Îmi place să v-o pot citi pe obraz.
Îmi place cînd se năpustesc asupra mea ca o grindină
Pietrele unor insulte rîgîite la unison.
Atunci îmi trec mîinile prin păr
Şi creştetul meu se clatină ca un balon.

Atunci evoc cu atîta plăcere iazul înăbuşit de trestie,
Foşnetul răguşit al unui arin
Şi-mi amintesc de mama şi tata
Cărora de versurile mele le pasă mult prea puţin,
Dar care ţin la mine ca la ochii din cap şi ca la pămînt,
Ca la ploaia ce-adapă-n april holdele de secară.
Ei ar fi gata să bage furcile-n voi
Pentru piatra zvîrlită-n mine a celui mai mic cuvînt de ocară.

Sărmani, sărmani plugari!
Poate că-ați mai îmbătrînit,
Dar vă temeți la fel de Dumnezeu
Și de adîncul mlaștinilor după apus.

Ah, de v-ați putea da seama că fiul vostru
E cel mai mare poet rus!
Cum vă tremurau inimile de grija lui
Cînd, desculț prin mocirlele toamnei alerga ca un drac!
Azi poartă gambetă
Și pantofi de lac.

Dar n-a pierit în el neastîmpărul băiatului de la țară,
Fervoarea unei vechi semeții.
El salută de departe imaginea fiecărei vaci
Atîrnînd pe firma unei măcelării.
Și cînd dă-n piață peste birjari,
Îi joacă-n nări mirosul baligii de pe ogorul natal,
Și ca pe trena unei rochii de nuntă
E gata să poarte pe brațe coada fiecărui cal.

Îmi iubesc patria.
Îmi iubesc foarte mult patria!
Deși e-n ea o tristețe a sălciilor care o roade ca o rugină.
Îmi plac rîturile murdare ale porcilor
Și broaștele orăcăind noaptea-n bălțile din grădină.
De copilărie-mi amintesc c-o dulce strîngere de inimă
Și-mi leagănă somnul umeda pîclă a serilor de april.
Arțarul nostru se-ncălzește la focul amurgului
Și stă ghemuit, bătrîn și umil.

Ah, cît mă mai cățăram pe crengile lui
După ouă de cioară!
Tot aspru-i la trunchi ca mai demult?
Tot verde i-i coama ca odinioară?

Dar tu, ciinele meu drag,
Credincioasule şi tărcatule?
Orb de bătrîneţe, scheauni dureros
Cînd rătăceşti prin ogradă cu coada-ntre picioare
Şi nu mai găseşti nici grajdul nici uşa după miros.
Cît haz făceam de nebuniile tale
Cînd, şterpelind o bucată de pîine de pe blidar,
Muşcam din ea amîndoi, pe rînd,
Fără să ne fie scîrbă la unul de altul nici atîtica măcar.

Eu sînt tot cel care-am fost.
Aceeaşi mi-e inima.
Ochii-mi sînt tot ca albăstrelele holdelor din trecut.
Acum, cînd aştern rogojinile aurii ale versurilor,
Aş dori să vă spun ceva plăcut.

Noapte bună!
Tuturor, noapte bună!
Coasa din lunile serii nu mai ciorsăie prin desiş . . .
Din mica fereastră, drept spre lună,
Grozav ce-aş mai vrea să mă . . .

E-o lumină albastră, atît de albastră!
Merită să şi mori pe-un albastru atît de profund.
N-aveţi decît să mă-acuzaţi că sînt cinic,
Că mi-am pus o lanternă-n fund!
Bătrîne Pegas, deşălatule, bunule,
Ce să fac eu cu trapul tău vlăguit de viscolul anilor?
Eu am venit ca un maestru sever,
Spre lauda şi glorificarea guzganilor.
Căpăţîna mea-şi revarsă viforoase plete
Cum îşi gîlgîie august tăria dintr-un bob anonim.

Aş vrea să fiu o galbenă pînză
În ţara spre care plutim.

(1920)

NOTE*

* Au fost folosite următoarele prescurtări:

Ediția definitivă, pentru Serghei Esenin, *Собрание стихотворений* [Poezii], vol. I–IV, Moscova–Leningrad, Gosizdat, 1926–1927.

I–V, pentru Serghei Esenin, *Собрание сочинений в пяти томах* [Opere în cinci volume], Moscova, „Gosudarstvennoe izdatel'stvo hudojestvennoi literaturî", 1961–1962 (volumul fiind indicat prin cifra romană, iar pagina prin cifra arabă imediat următoare).

Op I–IV, pentru Serghei Esenin, *Собрание сочинений в шести томах* [Opere în șase volume], Moscova, „Hudojestvennaia literatura", 1977–1978 (volumul și pagina fiind indicate ca mai sus).

Воспоминания, pentru *Воспоминания о Сергее Есенине. Сборник.* [Amintiri despre Serghei Esenin], culegere alcătuită de Iu. L. Prokușev, Moscova, Izd. „Moskovskii rabocii", 1965.

M., L. (și λ.), *Buc.* (numai în mențiunile bibliografice), pentru Moscova, Leningrad, București.

Cu excepția cazurilor de grafie consacrată prin uz, la note și indici numele rusești au fost transliterate în conformitate cu normele Academiei, utilizîndu-se în plus semnele „č" pentru sunetul *ci* nesilabic și „'" pentru *i* scurt postconsonantic *(meagkii znak)*.

SERGHEI ESENIN (p. 10). — Din cele cîteva note autobiografice rămase de la Esenin, am ales-o pe aceasta, ca fiind cea mai apropiată în timp de momentul la care se opreşte actuala selecţie. Ea a fost scrisă la puţine zile după sosirea poetului la Berlin, prima escală a unei călătorii prin Europa şi S.U.A., care avea să ţină aproape un an şi jumătate. Corespunzînd desigur realităţii în datele ei materiale, autobiografia trebuie citită totuşi cu oarecare scepticism. Poezia lui Esenin nu e de conceput fără un angajament total; dezvoltînd o intuiţie mai veche, el devenise, ca persoană cu statut civil, eroul (şi prizonierul: „Rod la cîntec, dintr-o mlaştină gem . . .", *Huliganul*, p. 258) propriilor sale versuri. Aceasta explică o anume tendinţă superior legitimă de considerare a vieţii prin poezie, dacă nu chiar, pe alocuri, de convertire şi reducere a accidentelor biografiei la relieful specific al operei (tendinţă vizibilă în relatarea cutărui episod din copilărie sau în aerul de bravadă al finalului).

Sînt fiu de ţăran. — Alexandru Esenin a lucrat de la vîrsta de 13 ani la Moscova, ca ucenic şi apoi ca vînzător într-o măcelărie.

M-am născut la 21 septembrie 1895 . . . — 3 octombrie 1895, după stilul nou. Locul naşterii: Konstantinovo, sat aşezat pe fluviul Oka, la aproape 200 km depărtare de Moscova.

Om destul de înstărit, bunicul . . . — Feodor Titov, antreprenor şi proprietar de şlepuri un timp, se ocupa vara, ca şi alţi ţărani din Konstantinovo, cu plutăritul şi transportul fluvial în regiunea Petersburgului. Cît priveşte lipsa de mijloace a părinţilor, ea putea fi una din cauzele schimbării intervenite în viaţa copilului Esenin, se pare însă că nu cea mai importantă. Realitatea e că tatăl viitorului poet lucra la Moscova, iar Tatiana Esenina, în urma unor neînţelegeri cu familia soţului ei, a fost nevoită să plece de acasă şi să se angajeze ca muncitoare la Reazan. Micul Esenin a locuit la bunicii lui pînă la vîrsta de nouă ani, cît a durat traiul separat al părinţilor.

... o şcoală confesională ... — Şcoala, situată în tîrgul apropiat Spas-Klepiki, avea trei ani de studiu şi pregătea învăţători pentru şcolile elementare rurale. Esenin a absolvit-o în 1912.

Raduniţa e titlul întîiului volum de versuri al poetului, apărut la Petrograd în februarie 1916 (v. nota la „Vine Raduniţa Domnului ...", p. 284).

La vîrsta de optsprezece ani ... la Petersburg. — În *Autobiografia* din 1923: „La 17 ani am plecat la Moscova, unde m-am înscris ca audient la Universitatea (populară, n.t.) Şaneavski. La vîrsta de 19 ani am ajuns la Petersburg, în drum spre un unchi al meu din Reval". Esenin soseşte la Petrograd la 9 martie 1915, după ce părăsise formal cercul literar şi muzical Surikov şi redacţia revistei „Drug naroda". În capitală va sta pînă la sfîrşitul lui aprilie.

L-am vizitat întîi pe Blok, apoi pe Gorodeţki. — Se păstrează cele cîteva rînduri prin care Esenin îi cerea lui Blok o întrevedere în chiar ziua sosirii:

„Alexandru Alexandrovici!

Aş vrea să vorbesc cu Dumneavoastră. E o chestiune foarte importantă pentru mine. Dumneavoastră nu mă cunoaşteţi, dar poate că aţi dat peste numele meu prin vreo revistă. Aş vrea să vin la ora 4.

„Cu stimă

S. Esenin" (V, 113), ca şi consemnarea vizitei într-unul din carneţelele de notiţe ale lui Blok: „Azi la mine un băiat din Reazan cu versuri" (caracterizate succint pe marginea unui alt bilet de la Esenin: „versuri proaspete, curate, muzicale, lexic bogat", — Alexandru Blok, Записные книжки 1901—1920, M., Изд. „Худ. Лит.", 1965, pp. 257 şi 567).

Pe Serghei Gorodeţki (1884—1967), poet pendulînd între simbolism şi acmeism, atras însă pe atunci de antichităţile ruseşti şi de afirmarea ruralismului în cultură, Esenin l-a văzut peste cîteva zile şi e de presupus că „marea amabilitate" cu care îşi aminteşte a fi fost primit în capitală să i se fi datorat în bună parte lui. (În scrisoarea din 22 aprilie 1915, vădind în continuare un Blok plin de solicitudine şi atent, se poate sesiza totuşi o adiere de vagă plictiseală, ca şi intenţia de a pune o anumită distanţă faţă de insistenţele şi graba de afirmare a „băiatului din Reazan"). „A venit la mine — îşi va aminti Gorodeţki după un deceniu — cu un bileţel de la Blok. Şi pe mine şi pe Blok ne atrăgea pe vremea aceea satul. Pe mine, în plus, panslavismul. (...) Faptul apariţiei lui Esenin însemna realizarea unui miracol şi, împreună cu Kliuev şi Şireaeveţ, apăruţi tot cam în acel timp, Esenin a dat posibilitatea de a se vorbi de un întreg grup de scriitori ţărani. (...) Esenin s-a instalat la mine, unde a şi stat o vreme. Prin mici răvaşe trimise revistelor cu care aveam relaţii, l-am ajutat să învingă dificultăţile

întîlnite". (Serghei Gorodeţki, *O Сергее Есенине,* în *Воспоминания,* pp. 167–168).

Gorodeţki mi-a făcut cunoştinţă cu Kliuev... — Prieten şi mentor al lui Esenin în anii debutului, asupra căruia a avut o puternică influenţă, Nikolai Kliuev (1887–1937) e autorul mai multor volume de versuri în care orientarea revoluţionar-democratică şi interesul pentru evenimentele politice şi literare curente sînt proiectate pe un fundal încărcat de culoare locală şi de simbolistica religioasă a folclorului *starover* din nordul Rusiei. A fost închis o vreme pentru antiţarism, poziţia lui reflectînd spiritul rebel dominant între ţăranii din secta *hristoviană* („hlîsti"), pe care a slujit-o ca propagandist itinerant înainte de a se dedica literaturii. A participat împreună cu Esenin şi cu alţi poeţi „ţărănişti" la manifestările grupului „scitist", apropiat de neonarodnicismul slavofil şi de socialismul revoluţionar de stînga. Consecvent întregii sale formaţii, a salutat instaurarea puterii sovietice, dar a avut de întîmpinat dificultăţi datorită poziţiei de neaderare la ceea ce i se părea occidental şi nerusesc în revoluţie: asaltul culturii urbane, lichidarea vechilor rînduieli ale economiei şi ale vieţii spirituale ţărăneşti. În urma atacurilor criticii dogmatice şi proletcultiste, e îndepărtat treptat din viaţa literară şi sfîrşeşte prin a fi acuzat de agitaţie chiaburească şi contrarevoluţionară; moare pare-se în drumul de întoarcere spre Moscova, după patru ani de domiciliu obligatoriu în Siberia occidentală.

O selecţie din poezia lui Kliuev a apărut în 1977, la Leningrad (*Стихотворения и поэмы,* Л., «Сов. пис.», Библиотека поета, малая серия, 1977),după o jumătate de secol de la ultima lui culegere de versuri (*Izbă şi ţarină,* 1928), cu un studiu introductiv de V. G. Bazanov. Opera „completă" la editura Cehov din New York, S.U.A., (*Полное собрание сочинений,* vol. I şi II, cu o schiţă biografică de Boris Filippov, 1954).

Cît priveşte prietenia accidentată a celor doi poeţi, capitol de mare interes al istoriei poeziei sovietice, avatarurile ei pot fi urmărite în opera şi a unuia, şi a celuilalt (Kliuev: poemul *A patra Romă, 1922* şi ciclul *Bocet după Esenin,* 1927; Esenin: poeziile „*O, Rusie-ndrăzneşte...*", p. 181, „*Suplă, geloasă muză...*", p. 207, „*Azi nu mai ţin la ce-am iubit...*", p. 244, *În Caucaz,* eseul *Cheile Mariei,* corespondenţa şi autobiografiile); există de asemenea un mare număr de consemnări în memorialistica şi jurnalele contemporanilor.

În anii războiului şi ai revoluţiei... — Detalii în *Autobiografia* din 1923: „În anul 1916 am fost încorporat în armată. O oarecare protecţie din partea colonelului Loman, aghiotantul împărătesei, mi-a asigurat destule privilegii. Stăteam la Ţarskoe... Selo (după revoluţie Detskoe Selo; azi fostul orăşel imperial se numeşte Puşkin *n.t.*), nu departe de Razumnik

Ivanov (v. nota la *Stava*, p. 285 şi *Toamna*, p. 287). Rugat de Loman, am citit o dată versuri în faţa împărătesei. După lectură, ea a spus că versurile mele sînt frumoase, dar foarte triste. I-am răspuns că aşa e toată Rusia. Mă refeream la mizerie, la climă etc.

Revoluţia m-a găsit pe front, într-unul din batalioanele disciplinare, unde am ajuns fiindcă am refuzat să scriu versuri în onoarea ţarului. Refuzasem după ce mă consultasem înainte şi îi cerusem sprijin lui Ivanov-Razumnik. (Un îndemn în a rezista la tentaţiile şi presiunile de acest gen putea să fi venit şi din partea lui Kliuev, *n.t.*).

În timpul revoluţiei am părăsit neautorizat armata lui Kerenski şi, dezertor o vreme, am colaborat cu eserii (Partidul socialist revoluţionar, *n.t.*) nu ca membru de partid, ci ca poet.

La scindarea partidului, am intrat în gruparea de stînga şi în octombrie m-am aflat într-una din gărzile lor muncitoreşti" (V, 13).

Şi o precizare din autobiografia scrisă în 1925, ca prefaţă la primul volum al ediţiei definitive de *Poezii:* „În anii revoluţiei am fost întru totul de partea lui Octombrie, dar am receptat totul în felul meu, ţărăneşte" (*Despre mine însumi*, V, 22).

... din Vest pînă spre China, Persia şi India. — În original „ot Zapada do Kitaia, Persii i Indii", unde relaţia „ot ... do ..." înseamnă mai degrabă „din ... pînă *în* ..." Cum cititorul neavizat, sedus de localismul apăsat al *Motivelor persane* — scrise, după cum se ştie, în Transcaucazia — ar putea găsi în pasajul citat suprema confirmare a faptului că poezia „redă" realitatea, comentatorii se grăbesc să prevină posibilul echivoc precizînd că Esenin „în Persia n-a fost niciodată" (V, 268). De unde nu rezultă că poetul ar fi fost vreodată în China şi India, periplul sau răsăritean din primăvara anului 1921 neextinzîndu-se dincolo de oraşele Turkestanului sovietic: Taşkent, Samarkand, Buhara.

Am publicat următoarele volume de versuri ... — E omisă placheta *Pruncul Isus*, apărută în 1918.

... Kusikov şi Mariengof ... — V. notele la „De cer i-i sufletului dor ..." şi *Sărindar* (p. 296).

NOAPTEA (p. 13). — Nereţinută pentru ediţia definitivă şi nici pentru culegerea de versuri *Zareanka (Luceafărul)* — rămasă dealtfel în stare de proiect — poezia face parte din al doilea caiet Hitrov şi datează din perioada cînd Esenin era elev la Spas-Klepiki. Cum se întîmplă şi cu celelalte poezii din anii de şcoală şi din prima etapă a stagiului moscovit, mai nimic nu pare a anunţa în aceste versuri de începător pe poetul de mai tîrziu; interesul lor este în primul rînd documentar.

MESTEACĂNUL (p. 14). — Întîia poezie publicată de Esenin, care o semna cu pseudonimul Ariston (sugerat, pare-se, de o lectură din Derjavin). Revista pentru copii „Mirok" (Universul cel mic), în al cărui număr din ianuarie 1914 a apărut poezia, era editată de tipografia Sîtin din Moscova, unde Esenin era pe atunci corector stagiar.

„STRĂLUCESC PE URZICI..." (p. 15). — Este poezia cu care se deschid obligatoriu mai toate ediţiile, urmată de catrenul *„În timp ce zorii roşii..."*, respectîndu-se în acest fel ultima voinţă a autorului, aşa cum e consemnată ea în ediţia definitivă (ale cărei prime trei volume au fost pregătite pentru tipar în vara şi toamna anului 1925 de Esenin însuşi, asistat de soţia sa Sofia Tolstaia-Esenina). Poeziile sînt datate 1910. Aceeaşi dată o poartă alte cinci poezii; cîteva au menţiunea anilor 1911, 1912, 1913. E vorba în total de şaisprezece poezii, nepăstrate în manuscrise datînd din acel timp, toate publicate mai tîrziu şi nici una cunoscută de contemporani ca aparţinînd anilor 1910—1913. Descoperirea ulterioară a altor poezii — cîteva zeci — păstrate în manuscris şi aparţinînd cu certitudine anilor 1910—1913 pune însă sub semnul întrebării exactitatea datărilor lui Esenin. Dubiile sînt provocate nu atît de lipsa oricărei atestări documentare pentru toate poeziile atribuite de autor perioadei 1910—1913 şi selectate în ediţia definitivă, cît de deosebirea netă de factură dintre cele două categorii de texte. În timp ce postumele din 1910—1913 (dintre care numai două sigur mai vechi de 1912) sînt compuneri tipice de ucenicie, poeziile atribuite de însuşi poetul aceleiaşi perioade în ediţia definitivă şi datate cele mai multe 1910 şi 1911 — deci înaintea majorităţii postumelor — sînt deja *eseniniene* şi aparţin aceluiaşi cîmp de sensibilitate cu producţia poetică din anii următori, reprezentată în volumul de debut *Raduniţa*. E ca şi cum poetul s-ar fi descoperit pe sine cel adevărat (în poeziile „din 1910—1912" există mai toate acele note care au făcut din Esenin o figură originală şi inconfundabilă în anii debutului: etnografism în tematică şi lexic, imagistică religioasă, culoare, plasticitate a metaforei, o stare de suflet specială, de dulce sfîrşeală, şi chiar transferul „imaginist" de funcţii între regnuri şi medii, dinspre animal spre vegetal şi acvatic), după care ar uita brusc tot ce a aflat şi ar începe să exerseze cuminte, epigonic, şcolăreşte, adesea pe teme de manual, banalizate de poeţi de mîna a doua. Dar aceasta încă n-ar fi nimic; dacă istoria literară cunoaşte cazul clasic de precoce abandon al lui Rimbaud, se poate imagina şi unul de involuţie prin salt, petrecut la aproape aceeaşi vîrstă. Scenariul ar putea fi acceptat în lipsa altor elemente. Dar acest capitol din biografia lui Esenin este bine cunoscut printr-o relativ bogată corespondenţă cu colegul său Gr. Panfilov şi, mai nou,

prin cea cu Maria Balzamova (V, 87–110 şi respectiv *Есенин и современность.* Сборник, М., „Современник", 1975, p. 245 şi următoarele), cărora li se dezvăluie cu toată sinceritatea şi fervoarea vîrstei, prin mărturiile contemporanilor (între care cea a profesorului de literatură Hitrov, la curent cu încercările poetice ale elevului său de la Spas-Klepiki) şi, în sfîrşit, prin înseşi manuscrisele poeziilor (păstrate în caietele Hitrov şi Ilin, ca şi – unele – în scrisorile adresate celor doi corespondenţi). Or, în toate documentele amintite nu există încă nici un semn al acelui Esenin care apare în *„Maica la Cupalniţă . . .", „Aburi ling în treacăt . . .", „Seară, fum. Pe meşter-grindă . . .", Cîntecul lui Evpatie Colovrat* ş.a., în timp ce este copios reprezentat celălalt, începătorul, cu tot radicalismul naiv al vîrstei, tînărul cultivat, cu preocupări sociale şi proiecte literare care se acordă perfect şi sînt exprimate întocmai în alte poezii decît cele din ediţia definitivă, şi anume în cele de ucenicie, rămase în manuscris şi atestate documentar ca aparţinînd indiscutabil acestei perioade*.

---

* Iată, după *Noaptea* şi *Mesteacănul,* selectate de la început pentru ediţia de faţă, alte trei poezii din această categorie, primele două din ciclul *Reflecţii amare* (caietul Ilin), iar a treia din corespondenţa cu Panfilov:

*

FRATELUI OM

Pentru mine e greu şi dureros să văd
Cum se prăpădeşte bunul meu frate.
Pe toţi cei care-i sînt duşmani lui şi liniştii lui
Mă străduiesc să-i detest.

Uită-te cum munceşte el la cîmp,
Cum ară cu plugul pămîntul cel tare
Şi ascultă cîntarea lui tristă
Pe care o cîntă în timp ce-şi trage brazda.

Nu încerci o gingaşă milă
Pentru martirul plugului şi al grapei?
Tu vezi pierirea lui inevitabilă
Şi totuşi treci mai departe.

Ci ajută-l să lupte cu mizeria
Şi cu robia înecată în băutură!
Nu auzi cum, în timp ce-şi trage brazda,
Îşi tînguie soarta în cîntecul său?

(1912)

Recapitulînd, lucrurile stau în felul următor: la ora actuală se cunosc treizeci şi patru de poezii din perioada cuprinsă între anii 1910, cînd Esenin era încă elev la Spas-Klepiki, şi 1913, anul angajării sale la tipografia Sîtin din Moscova, al intrării la Universitatea populară Şaneavski şi în cercul Surikov. Nici una din aceste poezii nu a fost reţinută pentru ediţia definitivă pregătită de poet în 1925. Reflectînd stări de spirit, idealuri şi năzuinţe proprii vîrstei şi mediului — şcoala, tipografia, cercul de autodidacţi de orientare generos narodnică, mai mult sau mai puţin socializanţi —, reluînd teme şi motive de circulaţie, ele sînt exerciţii tipice de ucenicie, cum le-a considerat probabil şi poetul, de vreme ce a renunţat la ele.

În acelaşi timp, perioada 1910—1913 este reprezentată în ediţia definitivă prin alte şaisprezece poezii, în care apare *un alt* Esenin, cel deja familiar contemporanilor. Apartenenţa acestor poezii la perioada amintită e susţinută exclusiv de datările *din 1925* ale autorului.

Şi deasupra mea arde o stea,
Dar lumina ei prin ceaţă e tulbure,
Un drum larg şi eu am înainte,
Dar e astupat de buruieni.

Şi mie îmi adresează zîmbete toată lumea,
Dar ele sînt pline de dispreţ,
Şi pe mine mă salută soarta,
Dar cu lacrimi în loc de bucurie.

(1912)

*

Sînt trist... Chinuri sufleteşti
Îmi torturează inima şi mi-o sfîşie.
Bătăile plictisitoare ale timpului
Nu-mi dau răgaz nici să respir.
Mă culc, dar un gînd amar
Aproape că mă scoate din minţi,
Capul mi se învîrte de zgomot...
Ce să mă ştiu face? Sufletul meu
Se chinuie în singurătate.
Nu aflu mîngăiere la nimeni.
Mă plimb abia mai răsuflînd.
În jurul meu totul e întunecat şi crud.
Soartă, de ce mi-ai fost dată?
Nu am unde să-mi aplec fruntea.
Viaţa e şi amară, şi săracă.
Fără fericire e greu să trăieşti.

(1913)

Se cunosc însă împrejurările oarecum speciale şi timpul relativ scurt în care a fost pregătită ediţia definitivă, preocupare mai veche a autorului, e drept, dar pusă efectiv în practică începînd abia din iunie 1925, la îndemnul Editurii de stat, amestecul de febrilitate şi indecizie în structurarea ei şi cu deosebire în datarea poeziilor (amintirile redactorului de carte Ivan Evdokimov, scrise şi publicate în anul imediat următor, sînt edificatoare în acest sens, chiar dacă o posibilă intenţie de a-şi declina răspunderea pentru eventualele imperfecţiuni ale ediţiei ar reclama o anumită circumspecţie*). E cunoscut de asemenea faptul că, în cazul altor poezii decît cele în discuţie, datele menţionate în ediţia definitivă au fost infirmate ulterior fie documentar, fie prin analiza conţinutului.

După toate acestea, neîncrederea în datările 1910–1913 pare a fi o concluzie rezonabilă, chiar firească. Este foarte probabil că poeziile respective – sau cele mai multe dintre ele – au fost scrise la date ceva mai tîrzii decît cele menţionate de autor sau la indicaţiile autorului. Este motivul pentru care, traduse aproape toate în ediţia de faţă, structurată cronologic, le-am lăsat nedatate, trecîndu-le însă între poeziile anilor 1914 şi 1915 (cu excepţia catrenului „În timp ce zorii roşii . . .", care pare a data dintr-o epocă şi mai tîrzie, probabil 1919).

Toată chestiunea prezentată aci succint (mai larg şi cu toată documentarea lui A. A. Kozlovski, în Op I, 353–357, care, fără a respinge posibi-

---

* Evdokimov vorbeşte de starea neîngrijită a manuscrisului, chiar „haotică" la început, de „lipsa oricărui plan al ediţiei", iar cu privire la operaţia datării poeziilor relatează următoarea scenă petrecută la editură: „. . . Între soţi se iviră dezacorduri în această chestiune. Erau în discuţie mai multe poezii. Esenin îşi arunca privirea pe textul transcris de Sofia Andreevna şi o întreba nemulţumit:

– Sonea, de ce-ai pus aici nouă sute pai'şpe, cînd trebuie trei'şpe?

– Tu ai spus aşa.

– Ah, pe toate le-ai zăpăcit. Şi dincoace trebuia nouă sute zece. Asta-i una din cele mai vechi . . . Nu! Nuuu!

Esenin ezita.

– Nu, ai dreptate! Da, da, aici e bine.

Impresia mea era absolut clară: poetul însuşi avea dubii în privinţa multor date. La unele cu totul îndoielnice au renunţat. Au discutat mult dacă în principiu să păstreze datele sau nu. Nu s-au decis nici pentru o soluţie, nici pentru alta. Au lucrat aşa preţ de vreo două ceasuri sau aproape. Şi au pus la punct două volume" etc. etc. (Ivan Evdokimov, *Serghei Alexandrovici Esenin*, în *Воспоминания*, pp. 435–437).

litatea unor erori", ajunge la alte concluzii, în sensul respectării voinței autorului în cazurile discutate) pare a ține de domeniul strict și de minim interes al arhivisticei literare. Așa cum se va vedea însă, soluționarea acestei chestiuni nu e lipsită de legătură cu imaginea pe care ne-o facem despre poet, ea putînd înlesni înțelegerea și receptarea adecvată a operei. Plasarea postumelor de tinerețe la locul cuvenit și considerarea lor nu ca simplu accident involutiv și lipsit de orice motivare biografică, ci ca etapă obligatorie și firească, depășită printr-un salt de asemenea firesc, produs în jurul vîrstei de optsprezece-nouăsprezece ani, oferă o schemă logică, plauzibilă și confirmată prin documente a evoluției creatoare organice a lui Esenin.

Ce l-a făcut pe poet să renunțe la o mare parte din producția lui lirică, și anume la poeziile scrise în anii de școală și în prima etapă a stagiului moscovit, pare suficient de limpede. (Nu altfel au procedat Arghezi cu *Agatele negre* sau Barbu cu poeziile din prima serie a „Sburătorului"). Și nu e vorba în primul rînd de criteriul calitativ, caietele Hitrov și Ilin cuprinzînd cîteva piese nu lipsite de interes în genul lor minor-„poporanist". Ele reprezentau însă o experiență și o vîrstă lirică depășite, în care poetul nu se mai recunoștea.

Mai puțin clare sînt rațiunile care îl vor fi determinat pe poetul adesea ezitant și nu foarte muncit de grija pentru exactitatea și rigoarea datării să simtă nevoia de a umple golul perioadei 1910–1913 și să nu șovăie a împinge în trecut versuri de mai tîrziu în locul celor omise. Aici se pot cel mult schița niște ipoteze, emite unele presupuneri. Datorită climatului dominant în viața intelectuală a capitalei – climat care a contribuit și la succesul rapid al lui Esenin – în Petrogradul anilor 1915–1916 s-a impus imaginea unui talent genuin și necultivat, care vine „direct" de la țară, nealterat de studiu și necorupt de cultura urbană cosmopolită. (Zinaida Ghippius găsea în 1915 că modernitatea lui Esenin constă în „lipsa oricărei legături directe, imediate cu literatura", iar altcineva afirma într-o recenzie la *Raduniţa* că „tentațiile culturii n-au atins aproape de loc sufletul curat al acestui «Lel* din Reazan»", care și-ar fi luat cîntecele lui

* În climatul dat, bun de evocat printre clișeele publicisticii național-sentimentale era pînă și acest Lel, pretinsă divinitate a amorului și nupțialității, deși – ca rod al unei pioase mistificări – fusese de mult caterisit din aburosul panteon al slavilor.

„direct de pe ogoare, de pe lanuri şi de la coasă" şi le-ar emite „uşor şi simplu, asemeni cocîrliei"). Să fi fost aşa de mult ataşat Esenin de această imagine, asociată de primul lui mare succes, încît a ţinut să nu o dezmintă şi să sublinieze cronologic continuitatea *directă* dintre lumea folclorică de unde venea şi poezia care îl exprima cu adevărat?*

Sau, cunoscut fiind imensul rol „catalitic" jucat de Kliuev în propria descoperire de sine, să fi vrut Esenin să-şi afirme în acest fel independenţa de „mentorul" şi „tandrul apostol" *starover*, împingînd adică începuturile sale „majore" într-un trecut anterior contactului decisiv cu poezia acestuia?

---

* La impunerea şi perpetuarea unei asemenea imagini a contribuit însuşi Esenin, şi nu numai prin intensiva şi metodica ei exploatare la seratele unde apărea cu armonica podeofcile plisate şi rubăştile de mătase colorată, ca un mesager necioplit şi angelic al unei lumi ignorate, de care începea să depindă brusc soarta culturii ruse şi a imperiului rus. Exceptînd o solidă cunoaştere a slavei vechi, „anii de şcoală n-au lăsat nici o urmă asupra mea", afirmă el într-una din autobiografii (V, 16), iar altundeva, referindu-se la prezenţa cărţii în casa bunicului său: „aceasta nu m-a făcut să devin nici erudit, nici bibliofil". Şi mai departe, în legătură cu faptul că ignora superior cărţile din librăria la a cărei gestiune era asociat cu comilitonii imaginişti: „Eu n-am nici măcar cărţile pe care le-am scris eu. Cuvîntul vorbit a jucat un rol mult mai mare în viaţa mea. Aşa s-a întîmplat în copilărie, aşa şi după aceea..." (Ivan Rozanov, *Воспоминания о Сергее Есенине,* în culegerea cu acelaşi titlu, M., 1965 p. 298).

La fel de consecvent a fost Esenin de-a lungul anilor în evidenţierea precocităţii talentului său, presupusă cu necesitate de ideea saltului peste şcoală, a relaţiei nemijlocite între basmele bunicii şi marea poezie sau, pe planul aventurii personale, între ograda din Konstantinovo şi saloanele capitalei, neuitînd să specifice în toate schiţele autobiografice că a început să scrie versuri de pe la opt sau nouă ani, refăcînd în sens optimist finalul trist al cutărui basm ori imitînd acele agreabile şi săltăreţe cuplete populare care poartă numele de „ceastuşki". Tot în autobiografii însă, precizarea că exerciţiul conştient al scrisului aparţine vîrstei de 16–17 ani. (De unde ar reieşi că poezii de netăgăduit rafinament, integrate organic într-o viziune poetică proprie, cum sînt *„Strălucesc pe urzici...", „În timp ce zorii roşii...", „Calicii", „Seara pune horbotă...", „Aburi ling în treacăt...",* ca şi alte cîteva ar fi compuse în etapa premergătoare „exerciţiului conştient al scrisului", de vreme ce sînt datate 1910, cînd poetul mai avea încă un an, dacă nu doi, pînă la vîrsta amintită. Aceasta pentru a nu mai vorbi de o declaraţie consemnată de acelaşi scrupulos Rozanov, după care mai mult de jumătate din poeziile volumului *Raduniţa,* şi anume ciclul *Poveşti în floarea macului,* ar fi de fapt mai vechi şi de 1910, fiind scrise „pe la paisprezece ani" [I, 337], deci înaintea celor mai modeste încercări păstrate în caietele de şcolar la Spas-Klepiki).

Dar încă o dată, e vorba de simple presupuneri. Un răspuns clar nu se poate da deocamdată la această chestiune, dacă nu formulată explicit, prefigurată încă în urmă cu cinci decenii de poetul „țărănist" P. Oreșin care, constatînd într-o recenzie la ediția definitivă că „Esenin a început să se prezinte pe sine o dată cu prima poezie, în 1910, adică la cincisprezece ani", ținea să-și pună în gardă cititorii, precedînd observația de următoarea rezervă: „Dacă e să dăm crezare datelor menționate la finele poeziilor" ... (*Петр Орешин о Сергее Есенине,* în *Есенин и современность,* M., Изд. „Современник", 1975, p. 343).

CALICII (p. 21). — *Kaliki* nu sînt întocmai *calicii*, adică niște banali cerșetori, ci niște cîntăreți ambulanți — de regulă orbi — cu un repertoriu destul de rigid și specializat și cu statut aparte în eposul popular și în viața socială rusă: „La noi acasă veneau adesea orbi care cutreierau satele în grupuri și cîntau cîntece religioase (*duhovnîe stihi*, specie tradițională a folclorului poetic răsăritean slav) despre raiul minunat, despre Micola și despre mire, luminosul oaspete dintr-un oraș de taină" (din *Autobiografie*, 1924, V, 15). După cum nici „comedianții" din final nu sînt corespondentul exact al *skomorohi*-lor. Decăzuți, e drept, în epoca modernă pînă la situația de măscărici, păpușari și saltimbanci ai iarmaroacelor sătești, *skomorohii* fuseseră cîndva *Meistersingerii* Rusiei medievale; imortalizați într-o frescă, reprezentanții ghildei lor străjuiesc din sec. al IX-lea scara kievlenei Sofii.

„MAICA LA CUPALNIȚĂ ..." (p. 25). — V. I. Harcenikov vede în această poezie o „declarație poetică" (*Особенности фольклоризма раннего Есенина,* în *„Русский фольклор,"* XVIII, M., 1978, p. 133). Aparent elementară, observația nu e lipsită de importanță, în sensul că înlesnește prin comparație evaluarea corectă a locului și semnificației unor poezii manifest programatice din perioada de ucenicie, făcîndu-le să cadă oarecum de la sine pe planul al doilea ca niște încercări minore cum sînt de fapt, scrise în spiritul populist-militant al vremii și lipsite de consecințe în configurarea ulterioară a lirismului lui Esenin. Contrastul tranșant între cele două tipuri de „declarații" — presupunînd cu necesitate intervenția unui adevărat salt în sistemul de gîndire poetică — face și mai greu de acceptat data indicată de autor pentru *„Maica la Cupalniță ..."* — 1912 — și pentru celelalte cîteva poezii cu care se deschide ediția definitivă. Iată, spre exemplificare,

textele a două din piesele programatice datînd cu siguranţă din 1912, dar provenind evident dintr-o cu totul altă zonă a sensibilităţii şi fiind redevabile altei vîrste lirice decît „Maica . . .":

VISURILE MELE

Visurile mele vor să zboare-n depărtare,
Acolo unde se aud tînguiri şi hohote de plîns.
Să împărtăşească mîhnirea celorlalţi
Şi încercările amarei suferinţi.
Acolo pot să aflu
Bucurie în viaţă, desfătare
Şi, în pofida sorţii,
Acolo îmi voi căuta inspiraţia.

POETUL

Poet e acela care-i nimiceşte pe duşmani,
Cel căruia mamă bună îi este dreptatea,
Cel care pe oameni îi iubeşte ca pe nişte fraţi
Şi e gata să sufere pentru ei.
El duce cu uşurinţă la bun sfîrşit
Tot ce n-au fost alţii în stare.
El este poet, poet al poporului său,
El este poet al pămîntului natal!

Cupalniţa este o veche sărbătoare a solstiţiului de vară, adaptată calendarului bisericesc ca zi a sfintei Agripina (Agrafeona Cupalniţa, 23 iunie) şi ajun al zilei sf. Ioan Botezătorul (Ivan Cupala, 24 iunie; rus. *kupat'sia*=a se scălda). „Impetuos jubilantă şi frenetic orgiastică" la începuturile ei — după caracterizarea lui V. I. Harcevnikov, citat mai sus — sărbătoarea Cupalniţei (coincinzînd ca dată şi avînd unele elemente comune cu româneştile Sînziene sau cu Drăgaica, în care Cantemir vedea o reminiscenţă a cultului zeiţei Ceres) a rămas în continuare o sărbătoare populară însufleţită şi veselă, legată pînă la începutul secolului de un bogat complex de credinţe, ritualuri şi practici (saltul peste foc, abluţiunile, strîngerea de ier-

buri tămăduitoare etc.). Un text din Gaster, probabilă traducere din ruseşte, confirmă prin caracterul său tendenţios-didactic esenţa necanonică şi originea necreştină a sărbătorii: „... [mai exista la ruşi] un idol Cupalo, pre carele socotia a fi dumnezeul roadelor pămîntului, şi lui, celui întunecat, cu înşelăciune drăcească aducea mulţămite şi jirtve, la începutul secerişului. A aceluiaşi dumnezeu Cupalo, sau mai adevărat drac numindu-l, pomenirea lui pînă acum prin oarecare părţi ruseşti încă să ţine, mai ales în sara naşterii sfîntului Ioan Botezătoriului, adunîndu-să sara tinerii parte bărbătească şi muierească, îşi împretesc cununi lor, dintr-oarecare buruiană, şi le pun pe capu-ş, şi să încing cu dînsele; şi încă la acel joc drăcesc fac şi foc, şi împrejurul lui, luîndu-să de mînă, umblă ca nişte necuraţ şi joacă şi cîntări cîntă ale spurcatului Cupalo. Adese pohtorîndu-le (=repetîndu-le, *n.t.*) şi sărind preste foc, pre sine singuri aceluiaş drac Cupalo jărtfă să aduc şi alte lucruri dievoleşti multe în adunările cele spurcate fac, care a le scrie nu iaste cu putinţă". (M. Gaster, *Chrestomatie română*, Leipzig-Buc., 1891, vol. II, pp. 51–52. Dintr-un manuscris datat „cca 1750", intitulat *Istoria rosilor*, identificat însă ulterior, în *Introducerea* scrisă după tipărirea corpului lucrării, ca aparţinîndu-i „lui Costin", vol. I, p. LXVI).

MICOLA (p. 27). – „Am copilărit în atmosfera poeziei populare", spune Esenin într-o convorbire notată de Rozanov în 1921 (Ivan Rozanov, *Воспоминания о Сергее Есенине,* în culegerea cu acelaşi titlu, M., 1965, p. 298). O altă mărturisire, făcută aceluiaşi, e reprodusă în mai toate ediţiile de *Opere:* „Bunica mea, care mă răsfăţa foarte mult, aduna la ea pe calici şi cerşetori, care cîntau cîntece religioase. Cîntecul lui Micola îl ştiam de mic copil. Mai tîrziu am ţinut să-l prezint şi eu pe Micola, în felul meu" (I, 340 ş.a.) Cîteva din *parabolele lui Micola*, publicate în 1917 de prozatorul Alexei Remizov (v. nota la *Vulpea*, p. 286) într-un volum aşa intitulat, au fost culese şi comunicate de Esenin.

Micola este sf. Nicolaie făcătorul de minuni (sec. IV), sărbătorit la 9 mai şi 6 decembrie, distrugător de cápişti şi confesor sub Diocleţian şi Maximilian, arhiepiscop al Murului, în Asia Mică şi participant la primul congres ecumenic; în tradiţia populară apare mai degrabă ca ocrotitor al agriculturii.

Semănatul lor pe nea. – „În unele gubernii, de sf. Nicolaie se arunca secară pe zăpadă pentru a feri semănăturile de ger" explică Alla Marcenko în *Поэтический мир Есенина,* M., „Сов. пис.", 1972, p. 51.

„AU PORNIT PRIN TRESTII ŞUŞOTE DE VÎNT . . ." (p. 35). — La publicarea într-o revistă din Moscova, unde purta titlul *Alean*, poezia era dedicată lui Serghei Gorodeţki (v. nota la *Serghei Esenin*, p. 270).

Semic: joia din săptămîna Rusaliilor, a şaptea după Paşti; sărbătoare de fete, avînd anumite elemente comune cu unele sărbători populare româneşti, legată la ruşi de un vechi cult al arborilor şi desfăşurîndu-se pe ţărmuri de lacuri şi rîuri. Foarte răspîndit e ceremonialul împodobirii cu cununi împletite din ramuri de mesteacăn şi depunerea lor în apă pentru ghicirea viitorului.

Lesnoi este demon silvestru, antropomorf, invizibil, malefic. S-au relevat punctele comune cu satirii, silvanii şi, mai învecinaţi în spaţiu, cobolzii; smulgerea din rădăcini sau frîngerea arborilor îl apropie mai mult de românescul Strîmbă-lemne.

Domovoi. — Altă figură din demonologia slavă, protector al casei şi păzitor al tradiţiilor, invizibil, oracular, benefic/malefic.

„PORNI-VOI SCHIMNIC BLÎND PRIN LUME . . ." (p. 37). — E una din poeziile care au suferit modificări importante faţă de forma iniţială, în sensul „eliberării texturii poetice a lucrării de imaginile religioase şi de lexicul bisericesc" (I, 346). Iată, în traducere literală, varianta publicată în 1915:

SCHIMNICUL

Schimnic luminos, o să-mi pun pe cap o scufie
Şi o să iau prin stepă cărarea spre mănăstiri!
Pletele o să mi se răsfire
Peste coşul de nuiele uscate atîrnîndu-mi pe umeri.
Prin rouă vreau să-ţi măsor limitele,
Rusie natală
Şi pe o întindere de arătură grăpată
Să mă pătrund de credinţa în fericirea aproapelui.
Cum merg îmi fişiie toiagul prin iarbă
Şi în faţa mea zorii zilei flutură un şal;
Greblîndu-şi fînul de pe cosituri,
Cosaşii cîntă pentru mine.
Privindu-i prin gardurile de coajă de tei,
Un singur vis îmi ocupă mintea:

Fericit cel ce a împodobit viaţa sa
Cu truda existenţei terestre.
Surîzător de încîntare şi beatitudine,
Mă duc spre alte limanuri,
Gustînd o incorporală împărtăşanie,
Rugîndu-mă căpiţelor şi clăilor.

Unor revizuiri mergînd în acelaşi sens au fost supuse şi alte cîteva poezii din faza prerevoluţionară. Aceasta nu l-a scutit pe autorul lor de reproşurile criticii (care, dacă n-a insistat la timpul său, e numai fiindcă poezia lui Esenin oferea alte laturi şi mai vulnerabile). Interesant este că, sub presiunea spiritului dogmatic şi intolerant al criticii timpului, Esenin însuşi a simţit nevoia unor clarificări. Proiectînd reeditarea poeziilor de tinereţe, el scrie la începutul anului 1924 o *Prefaţă* — venind semnificativ imediat după o violentă şi foarte urîtă (după cum se poate deduce din zgîrcitele relatări ale lui Evgheni Karpov, *С. А. Есенин. Библиографический справочник,* М. Изд. Высшая школа, 1966, poziţiile 123, 125-137) campanie de presă împotrivă-i — *Prefaţă* care în întregul ei are aerul unei pure disculpări. „Nu sînt de loc o fire religioasă, nici un mistic" se apără poetul, care se consideră pe sine un „realist" — şi dacă este ceva ceţos în realismul lui, poate fi vorba cel mult de o notă romantică, şi aceea „autentic terestră", — recunoscînd însă că versurile sale de tinereţe, scrise sub influenţa educaţiei şi a climatului literar, constituie totuşi „etapa cea mai delicată" a biografiei sale creatoare. Etapă a cărei existenţă nu o va tăgădui desigur, tot aşa cum „umanitatea în ansamblul ei nu poate radia perioada de două mii de ani de cultură creştină", numai că „toate aceste nume proprii eclesiastice (Isus, Maica Domnului, Micola, *n.t.*) trebuie receptate la fel cu numele care au devenit pentru noi nişte mituri: Osiris, Oannes, Zeus, Afrodita, Atena etc." (V, 77—78).

Dacă această componentă a poeziei de tinereţe a lui Esenin era văzută de critica dogmatică a deceniului trei ca un aspect oarecum secundar şi de la sine înţeles al apartenenţei sale de clasă (el ţinînd de „grupul înstărit, patriarhal, de rit vechi al ţărănimii", iar „religiozitatea, colorînd multe din operele sale", fiind apropiată de „religiozitatea primitiv-concretă a ţărănimii avute", cum se precizează în vechea *Literaturnaia Enţiklopediia,* vol. IV, M., 1930, col. 80 şi 463), critica mai nouă dezvoltă în general explicaţiile şi motivările poetului, concentrîndu-şi atenţia mai cu seamă spre relevarea rădăcinilor arhaice, precreştine ale culturii populare ruseşti, hotărîtoare în structurarea viziunii despre lume a lui Esenin. Un punct de

vedere întrucîtva aparte adoptă Alla Marcenko, care subliniază prezența apăsată a „unui element pur estetic" în toate subiectele „religioase", Esenin receptînd universul vieții ortodoxe ruse „întîi de toate sub unghiul artei, și anume al artei adresate ochiului" (de unde și rolul iconografiei populare „lubočnaia" — de colportaj — în formarea poetului, v. Alla Marcenko, *Поэтический мир Есенина*, M., „Сов. пис.", 1972, p. 53).

„VINE RADUNIȚA DOMNULUI . . . " (p. 47)

Raduniţa. — Sărbătoare populară din ciclul reînvierii naturii, legată și de cultul morților, existentă, la date și sub forme diverse, la toate popoarele europene, la ruși avînd loc în prima zi de marți după Paști. Numele acestei sărbători a fost ales de Esenin ca titlu al volumului său de debut, apărut la Petrograd în 1916. Observînd că toate poeziile din *Raduniţa* evocă momente lirice care nu ies din cadrele calendaristice ale primăverii și verii și raportînd această limitare la amănuntul că Esenin proiecta, concomitent cu prima, o a doua culegere de versuri care ar fi urmat să se cheme *Avsen'* (cuvînt cu funcție de refren în colinde, *n.t.*), un comentator (A. A. Kozlovski, Op I, 385) crede că titlul cărții trebuie interpretat ca fiind legat „nu de sărbătoarea bisericească, ci de un ciclu de cîntece populare" adaptate special acestei zile, exaltînd primăvara și începerea muncilor agricole, cîntece prezumate a fi existat în trecut.

US (p. 52). — Preluat din folclor, eroul poemului recompune figura unui personaj real: Vasili Us (Mustață), hatman de cazaci, participant la răscoala țărănească din 1670—1671, condusă de Stepan Razin.

Pe mireasa ta . . . — Ideea morții ca nuntă, atît de organic legată prin ciclul *Mioriței* de gîndirea populară românească, ar fi preluat-o Esenin din cîntecele căzăcești, unde nu depășește, pare-se funcția de ornament stilistic.

Fiul meu, dar tu ești pruncul sfînt din ramă! — Motivul ipostazierii cristice mijește întîia oară aci; el va reveni cu mai mare forță expresivă în *„Clopoțel cu-argint pe limbă . . ."* (p. 150), *„Spre-o caldă lumină . . ."* (p. 155) și mai ales — angajant și dramatic — în *„Dans și plîns al ploilor în dungă . . ."* (p. 151).

RUSIA (p. 57). — Citită într-un grup de prieteni moscoviți la începutul anului 1915, înainte de călătoria la Petrograd, „poezia l-a făcut celebru și

i-a asigurat un nume" lui Esenin, își amintește un coleg din cercul de scriitori autodidacți Surikov (S. Fomin, Opll, 209) — cerc pe care poetul avea dealtfel să-l părăsească foarte curînd și pentru totdeauna. Piesă elocventă pentru poziția adoptată față de război, *Rusia* încorporează parțial — anulînd-o — o *Fluierătură de voinic*, poezie naiv-patriotică scrisă și publicată în 1914.

„NORII FÎLFÎIE-O HORBOTĂ RARĂ..." (p. 80). — Ultimul distih e preluat întocmai dintr-un cîntec „de ocnă", categorie aparte a folclorului tradițional rusesc.

STAVA (p. 86). — Apărută întîi în „Skifi", II, 1917 (decembrie), în încheierea unui ciclu de poezii intitulat *Sub acoperișul părintesc*, care au intrat apoi în sumarul volumelor *Albastru*, *Schimbarea la față* și *Ceaslovul satelor*. Detaliul nu e lipsit de interes chiar pentru cititorul unei selecții de traduceri, întîi fiindcă cele douăzeci și patru de poezii (între care cinci poeme de mai mare întindere) publicate în cele două numere cîte au apărut din acest periodic reprezintă calitativ o parte substanțială din opera poetică a lui Esenin, iar în al doilea rînd pentru că de „Skifi" se leagă într-un fel întreg așa numitul „ciclu biblic", începînd cu *Tovarășul* și culminînd cu *Inonia*, decisiv pentru a înțelege atitudinea poetului față de revoluție.

Demn de menționat este că la „Skifi" și la publicațiile gravitînd în jurul mișcării „scitiste" colaborau scriitori proeminenți ai epocii, de la simboliștii Blok și Belîi pînă la prozatorii independenți Evg. Zameatin, M. Prișvin, Alexei Remizov și la întreaga pleiadă a poeților țărăniști în frunte cu Kliuev.

Doctrina revistei și a mișcării — infirmată energic și fără întîrziere sub aspectul implicațiilor ei politice, de evoluția istoriei — și-a găsit expresie în special în articolele lui Ivan-Razumnik. În eseul *Două Rusii*, scris în noiembrie 1917, el contrapune Rusiei vechi, pravoslavnice și autocrate, regretată de Remizov într-o patetică lamentație, o „Rusie a viitorului", ieșită din „viscolul și furtuna revoluției", așa cum apare ea în amplele viziuni lirice, euforic-mesianice încă, ale lui Esenin și Kliuev.

De atmosfera și climatul spiritual al „scitismului" n-au rămas străini nici poeți ca Belîi (cu *Hristos a înviat!*) sau Blok (cu *Cei doisprezece* și *Sciții*).

... *ciufulita măiastră* traduce pe „vihrastîi gamaiun", personaj fabulos sălășluind în paradis și avînd înfățișarea — nu și firea — harpiei, pasăre-oracol cu chip și bust de femeie.

„PRAGUL BOLȚII DE CERNEALĂ . . ." (p. 90)

Cu predanie și rugi. — Una din soluțiile posibile pentru Светом книги голубиной, *golubinaia kniga* „cartea profundă" — subiect al uneia din cele mai importante și răspîndite opere ale literaturii religioase orale — fiind o carte imensă căzută din cer, accesibilă inițiaților, epuizînd domeniul cunoștințelor umane.

CÎNTECUL LUI EVPATIE COLOVRAT (p. 91). — După indicația din 1925 a lui Esenin, poemul ar data din 1912 (an menționat și în josul unei prime variante, apărute anterior într-un ziar moscovit). Cum însă existența poemului despre Evpatie, exponent al rezistenței populare locale la invazia mongolă, nu e atestată în vreun fel înainte de 1916, iar un interes marcat pentru antichitățile naționale apare la Esenin abia în anii războiului, parțial sub influența climatului literar din capitală (pe slavofilizanții Gorodețki, Remizov și Kliuev îi cunoaște abia în 1915), mai acceptabilă pare datarea propusă de P. Iușin: sfîrșitul lui 1915 sau începutul lui 1916 (în *Поэзия Сергея Есенина 1910—1923 гобов,* М., Изд. Моск. Университета, 1966, pp. 89–90). Tot acolo, un argument bazat pe analiza textului: ecouri incontestabile din Kliuev, necunoscut pînă în 1915. Mai puțin interes poate prezenta pentru cititorul român chestiunea surselor de inspirație: după Iușin, în afară de *Povestea distrugerii Reazaniei de către Batu* — singurul text din vechea literatură narativă care menționează numele și relatează luptele lui Evpatie — Esenin ar fi recurs și la o problematică tradiție folclorică, presupusă a fi existat în regiune la începutul secolului, sub formă de relicte care au scăpat înregistrării. Figura lui Evpatie Colovrat a mai atras atenția poeților N. Iazîkov (1824) și L. A. Mei (1859).

Ulîbuș, Zaraisk, Ciurilkov, Olșanî, Șviva, Pilevo sînt toate topo- sau hidronimice locale reale. Din Zaraisk — oraș vechi și centru religios situat între Reazan și Colomna — provine chiar codicele cuprinzînd *Povestea distrugerii . . .*

VULPEA (p. 102). *Alexei Remizov* (1887–1957) era un prozator de prestigiu în epocă, numele fiindu-i aureolat și de activitatea revoluționară din tinerețe, pentru care suferise o condamnare la exil în Nord. Esenin l-a cunoscut îndată după sosirea sa la Petrograd, unde au colaborat la aceleași publicații și au participat la manifestările unor grupări și cercuri literare de orientare tradiționalistă. Autor, printre altele, al unui *Cuvînt despre pieirea Țării Rusești;* unele note din *Inonia* și *Ceaslovul satelor* ar putea fi interpretate ca replici la acest *Cuvînt . . .,* deși o viziune apocaliptică în le-

gătură cu evenimentele revoluționare din Rusia nu-i era proprie numai lui Remizov în acei ani. Interesant de menționat, ca fiind caracteristic pentru orientarea „sciților" – revistă și grup – este faptul că Ivanov-Razumnik respinge energic poziția adoptată de Remizov, contrapunînd *Cuvîntului...* reacția pozitivă a „poeților noștri din popor", care „au înțeles *apelul melodios* al noii bunevestiri – și au cîntat revoluția rusă născută în ieslele Vifleemului" (poeții „din popor" fiind Esenin și Kliuev, iar „noua bunăvestire" decretul cu privire la pace adoptat de Congresul sovietelor a doua zi după Revoluția din octombrie 1917). „Remizov – spune criticul – stă de o parte a prăpastiei, Kliuev și Esenin de cealaltă parte a ei. Poet al Vechii Rusii, el e luminat de razele sumbre ale amurgului; primele raze aurii ale răsăritului încep să cadă pe creștetele poeților noii Rusii. *Cuvîntul despre pieire* are o rezonanță funerară la Remizov, *Apelul melodios* și *Cîntecul mesagerului solar* răsună triumfal la Esenin și Kliuev. Unul rostește posomorît «veșnică pomenire» Sfintei Rusii și poporului, ceilalți urează «mulți ani» viitoarei Rusii și revoluției; la prohodul oficiat de unul, aceștia răspund cu un Te-Deum" (etc. etc., *Две Росии,* în „Skifi", II – unde apărea și *Cuvîntul...* –, pp. 201–231).

Emigrat în 1921, Remizov a trăit a doua jumătate a vieții la Paris.

„CURMĂTURI ȘI GORGANE DE CEARĂ..." (p. 112). – Lucru specificat la întîia publicare, poezia era dedicată *Annei Sardanovskaia*, o dragoste de tinerețe a poetului. Despre Anna Sardanovskaia, cunoscută de Esenin la Konstantinovo, unde viitoarea învățătoare venea să-și petreacă vacanțele la rude, există prea puține date: cîteva în amintirile Ekaterinei Esenina, sora poetului (*В Константинове,* în *Воспоминания,* pp. 32–33), altele în prefața lui D. Konovalov la scrisorile lui Esenin către Maria Balzamova (publicate în *Есенин и современность,* M., 1975, p. 250 și urm.), o referire într-una din scrisorile lui Esenin către colegul său de la Spas-Klepiki Gr. Panfilov (V, 90). S-ar fi păstrat niște scrisori adresate de poet Annei Sardanovskaia; ele n-au fost publicate.

TOAMNA (p. 121). – R. V[*asilievici*] *Ivanov* nu este altcineva decît Ivanov-Razumnik (1878–1946), critic literar și publicist de orientare narodnicistă al cărui nume a mai fost întîlnit în aceste note, autor al unei *Istorii a gîndirii sociale în Rusia* și al unei panorame a literaturii ruse între 1870–1923, ideolog în perioada războiului și a revoluției al aripii stîngi, apoi al partidului socialist revoluționar de stînga. Sprijinitor și mentor al lui Esenin

(„în anii războiului Ivanov-Razumnik a încurajat starea mea de spirit revoluționară" îi mărturisea Esenin lui Ivan Rozanov, citat de P. Iușin în *Поезия Сергея Есенина 1910—1923 годов,* M., 1966, p. 176), de numele lui Ivanov-Razumnik se leagă promovarea „scitismului", un complex de idei, tendințe și orientări de nuanță slavofil-revoluționară, prezente în poezia lui Esenin, a lui Kliuev și Blok. Emigrat în împrejurările create de cel de al doilea război mondial, Ivanov-Razumnik este și autorul unor lucrări cu caracter memoralistic, apărute postum la New York *(Destine literare,* 1951, *Închisori și exiluri,* 1953).

ALBASTRU (p. 126). — E poemul care dă titlul celui de-al doilea volum de versuri al poetului *(Goluben')*, apărut în 1918 la Petrograd în editura „Revoliuționnîi soțializm" și cuprinzînd versuri scrise în anii 1916—1917, grupate în următoarele cicluri: *Albastru, Sub acoperișul casei părintești* și *Semănătură de aur.*

PRUNCUL ISUS (p. 131). — Apărută în 1916, după ce o primă încercare de publicare fusese inexplicabil refuzată de cenzură; editată după revoluție într-o plachetă cu ilustrații la editura „Segodnea" din Moscova.

„ROȘU-I SORBUL SUBȚIRE..." (p. 142). — *Volga* nu e fluviul, desigur, ci omul: Volga Seleaninovici, erou al unei populare bîline, diferenței de pronunție corespunzîndu-i una de grafie (*Vol'ga* antroponimul, față de *Volga,* numele fluviului).

Ultimele două versuri parafrazează un pasaj din *Plîngerea lui Daniil Întemnițatul,* operă a vechii literaturi rusești (sec. al XIII-lea): „Pomenește-mă pe mine pe ploaie, ai cărei stropi ca săgețile m-au străpuns". Același pasaj va reveni sub formă de motto la întîia publicare a poemului *Tovarășul.*

„NORII STAU SĂ FETE..." (p. 146). — *Noul Simion:* referirea e la Simion Primitorul de Dumnezeu (Luca II, 25—34).

„DANS ȘI PLÎNS AL PLOILOR ÎN DUNGĂ..." (p. 151). — *Eli, Eli, lama sabahtani* („Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, pentru ce m-ai părăsit?") sînt ultimele cuvinte rostite de Isus pe cruce, înainte de a-și da sufletul (Matei, XXVII, 46).

TOVARĂŞUL (p. 157). – *Cîmpul lui Marte* e numele purtat de una din pieţele vechiului Petersburg clasicizant; acolo a avut loc la 23 martie 1917 solemnitatea înhumării luptătorilor căzuţi în timpul revoluţiei din februarie.

Isus descinse-n lume ... – Imaginea lui Cristos participînd la evenimentele revoluţionare din Rusia, pentru explicarea şi justificarea căreia s-a cheltuit multă cerneală, avea să capete strălucire şi popularitate în deosebi prin poemul lui Blok *Cei doisprezece*, scris şi publicat cu un an mai tîrziu.

APEL MELODIOS (p. 162). – *Nu, viteaz setos de sînge,*
Nu te vreau pe tine!

Pasajul cunoaşte interpretări contradictorii. Pentru Alla Marcenko, care vede în *Apel* ... expresia unei „totale deziluzii", „viteazul" ar fi „figura centrală a revoluţiei" (v. *Поэтический мир Есенина,* M. „Cob. nuc.", 1972, p. 111), în timp ce V. A. Vdovin pune aceste versuri şi următoarele în legătură cu nişte fapte istorice concrete: „... la 1 aprilie 1917 a fost dată publicităţii nota ministrului de externe Miliukov, în care era formulată hotărîrea continuării războiului pînă la victoria finală şi se recunoştea necesitatea anexiunilor şi despăgubirilor. La Petrograd şi în alte oraşe din ţară au avut loc demonstraţii populare de protest împotriva acestei hotărîri a guvernului. Tocmai această stare de spirit a maselor populare protestînd împotriva continuării războiului se face auzită în cuvintele lui Esenin, care dezaprobă pe viteazul însetat de sînge, rîvnind victoria asupra altor popoare («Nu-ţi doresc izbînda-n luptă») şi spre despăgubiri de război («Nu vreau bir şi pradă»)" (V. A. Vdovin *„О новый, новый, новый, прорезавший тучи день!", Есенин и современность,* M., 1975, pp. 40–41). Exact aceeaşi interpretare la Ivanov-Razumnik, în art. citat din „Skifi" II, p. 201–202.

OTCEAR (p. 166). – Poemul are ca titlu numele unui personaj din folclor, la care Esenin apelează ca la un simbol al forţei, reprezentată aici prin ţărănime, în acord cu o viziune proprie despre revoluţie şi organizarea viitoare a societăţii. Finalul va fi reluat într-un pasaj din eseul *Cheile Mariei*, oferind o imagine a viitorului de o lirică, paradisiacă irealitate, cînd „oamenii vor încinge o horă a fericirii şi înţelepciunii sub crengile umbroase ale unui arbore colosal al cărui nume este socialism sau rai, fiindcă tocmai aşa este reprezentat raiul în creaţia populară, ca un loc

în care nu se plătesc impozite pentru pămînt, unde «casele sînt noi, acoperite cu şindrile de chiparos», unde timpul bătrîn, cutreierînd fineţele, invită la un prînz ecumenic toate ginţile şi popoarele şi pune în faţa fiecărui mesean o cupă aurită cu bere de orz" (V, 43).

Focarul cărunt traduce pe „sedoi ognevik", divinitate a furtunii la vechii slavi.

C-un semn starover. – În original „*dvuperstnîm krestom*" – cu semnul crucii făcut cu două degete, – particularitate care distingea pe credincioşii de legea veche (=*staroverî*, majoritatea copleşitoare ţărani), de adepţii bisericii oficiale.

Cu volhovnicul zvon ... – De la Volhov, numele rîului pe care e aşezat vechiul Novgorod; aluzie la îndelungata rezistenţă a oraşului-„republică" la eforturile primilor ţari moscoviţi de a-i anula autonomia şi de a-l supune puterii centrale despotice.

Buslaev (Vasil) este eroul unei foarte răspîndite bîline din ciclul novgorodian.

Solovkí – mănăstire de călugări din nordul Rusiei europene, datînd din sec. al XVI-lea, ridicată pe ţărmul sud-vestic al uneia din insulele arhipelagului Soloveţk din Marea Albă.

OCTOIH (p. 173). – *Sub crengi mamvrichiene* ... – În original „pod Mavrikiiskom dubom" – sub stejarul mamvrichian –, loc sacru de întîlnire a lui Avram cu Iehova (Moise I, XIV, 13, XVIII, 1–8, XXV, 9–10). Stejarul Mamvri ar fi după Esenin un simbol al familiei în arta şi gîndirea populară, similar frasinului veşnic Yggdrasil din mitologia scandinavă. Comparări posibile cu pomul vieţii din ornamentica populară românească.

„O, RUSIE-NDRĂZNEŞTE ..." (p. 181). – În „Skifi", II, unde a apărut întîi (decembrie 1917), purta drept titlu dedicaţia *Lui Nikolai Kliuev*, întărită şi printr-un distih din Lermontov care figura ca motto:

„Cred: noi doi
Sub aceeaşi stea ne-am născut".

Revendicîndu-se de la autodidactul Kolţov, clasic ruralizant în prima jumătate a secolului trecut, contemporan al lui Puşkin, Esenin îi asociază numele de afirmarea, tot mai puternică în contextul spiritual al epocii, a grupului relativ compact de poeţi „ţărănişti". Cît priveşte aprecierea lui Kliuev, ei i se vor adăuga în timp rezerve şi preciziuni care vor reflecta

evoluția sinuoasă a relațiilor dintre cei doi poeți. Nu mai departe decît peste cîteva luni, și anume îndată după apariția revistei, afectat se vede de faptul că Ivanov-Razumnik vedea în Kliuev și nu în el pe „cel dintîi poet autentic popular", Esenin îi scria criticului că numindu-l „fratele mijlociu" a făcut-o în sens depreciativ (cu trimitere la caracterul inform și mediocritatea fratelui mijlociu în basmele rusești), în timp ce arta cioplirii cuvintelor, atribuită de asemenea lui Kliuev mai departe, îl confirmă ca pe „un izograf și nu un descoperitor" (V, 129–130).

Aceeași interpretare comunicată la 3 ianuarie 1918 lui Blok:

„Kolțov e fratele mai mare (dar l-au dresat bine, Belinski nu l-a lăsat să se manifeste în voie), Kliuev – mijlociul – e «așa și așa» (izograf, colecționează cuvinte), iar eu sînt mezinul (prețuind cuvintele, «ouă abia clocnite»)". Și mai departe: „Kliuev (ca și Remizov) e adept al centuriilor negre (*cernosotennîi*, nume generic pentru șovin, ultrareacționar: acuză nedreaptă, venită în timp ce poezia lui Kliuev îl arăta a fi cu totul de partea revoluției, *n.t.*). Aceasta nu e creație, ci imitație (a naturii, dar creația trebuie să fie ea însăși natură . . .)" etc. etc. (Alexandru Blok, Собрание сочинений, 7, M.–L., Гос. изд. лим., Vol. I 1963, pp. 313–314).

Ceapîghin (Alexei, 1870–1937), prozator, originar din regiunea Olonețk, autodidact, apropiat de Esenin în anii războiului, cunoscut mai ales prin romanul despre răscoala lui Stepan Razin.

„TREZEȘTE-MĂ-N ZORII ZILEI . . ." (p. 185). – Întîia reacție a lui Esenin la evenimentele revoluționare din februarie, după cum singur ar fi mărturisit. Motivul musafirului va reveni – dar cu schimbare de semn – în *Sărindar* și în *„Sînt ultimul poet al satului . . ."*

„ATÎT DE ALB SĂ FIE CERUL PE RÎU . . ." (p. 186). – Esenin a vizitat mănăstirea Solovki în august 1917, împreună cu Zinaida Raih, viitoare actriță, cu care s-a căsătorit în cursul călătoriei.

Umba este un rîu în nordul Rusiei.

VENIREA (p. 187). – Pe *Andrei Belîi* (1880–1934) Esenin l-a cunoscut în 1917 la Țarskoe Selo, unde se aflau ambii în primele luni ale anului: întîiul în vizită la prietenul său Ivanov-Razumnik, pe care-l asista la pregătirea revistei „Sciții", cel de al doilea făcîndu-și serviciul militar la trenul sanitar imperial. Esenin, care în autobiografia din 1925 se va declara în-

datorat lui Belîi pentru cele învățate de la el sub latura formală a poeziei, a fost cu deosebire atras de teoria acestuia cu privire la originea magică a limbajului, ca și de ilustrarea ei în romanul autobiografic *Kotik Leteaev*.

SCHIMBAREA LA FAȚĂ (p. 193).

Doamne, fată! este singurul echivalent posibil a lui *Gospodi, otelis'!*, impus dealtfel de context, chiar dacă I. Rozanov, trimițînd la rădăcina *telo* „trup" și la o interpretare care i-ar aparține poetului, citește imperativul *otelis'* ca pe *voplotis'* „întrupează-te" (v. *Библиотека русской поэзии И. Н. Розанова,* М. Изд. „Книга", 1975, p. 299.)

„RADE IARBA..." (p. 198). — Neinclusă în ediția definitivă, poezia pare a fi scăpat atenției comentatorilor, deși este una din cele mai profund și autentic „eseniniene". Poetul obligă să stea laolaltă elemente atît de disparate ca perspectiva vagabondajului și a delincvenței, conștiința de a fi rus în condițiile unui universalism al suferinței și gîndul ratării unei așteptate, unice epifanii, totul abia ținut în frîu de imaginea vîntului care șuieră tîrîndu-se pe jos în primul vers, pentru a se înălța în dansul izbînzii cerșite de însăși victima în ultimul. E aici o altă zonă, mai obscură, a sensibilității decît cea din care provine beatitudinea schimnicului intinerant prin *slava stătătoare* (cum ar fi spus Barbu) a unei Rusii albastre, adorate cu o devoțiune ce merge „pîn'la durere și extaz", sau euforia clamantă și locvace, subliniată de un potop de apostrofări și interjecții („O, Patrie-a mea", „Te salut, mujicule", „O, Doamne", „Taumaturgule", „Izbăvitoare moarte", „Simone, Petre"), a celui care pune în mișcare enorma figuralitate a unei mitologii de origine păgîn-creștină pentru a converti liric evenimentele istoriei imediate. Înrudită cu alte cîteva poezii printr-un fond comun de tragism al singularizării și răzvrătirii („*Unde galbena urzică sare...*", „*Mi s-a urît la vatra mea...*", „*Deasupra unei sihle dese...*", „*Dans și plîns al ploilor în dungă...*"), „*Rade iarba...*" se înscrie pe o linie întreruptă, punctată cu ezitare și zgîrcenie, apărînd brusc din neliniștitoare unghere ale ființei și dispărînd apoi pentru multă vreme. Cînd va ieși definitiv la suprafață, acestui filon de adîncime îi va fi dat să se cheltuiască dezamăgitor — sub raportul experienței umane, existențiale, nu artistice — în *Moscova cîrciumărească* sau *Omul negru*.

O, PATRIE! (p. 199). — *Cheamă-ți vițelul, vită...* — Simplu subiect de pictură animalieră la început, tratat în spiritul realismului psihologic, vaca

părăsește cu timpul bestiarul agrar-domestic al lui Esenin și devine obiect de cult într-un crîmpei de viziune panteistă („*Picla-n zare, nori pe gîrle* . . ."). O dată însă cu ciclul poemelor biblice, inspirate de revoluție, imaginea ei va căpăta dimensiuni planetare și cosmice, încît dorința poetului de a vedea ridicîndu-se în Rusia o statuie vacii și nu lui Marx (v. *Cheile Mariei*, V, 52) nu mai apare chiar ca o enormitate. Motiv de reproș cîndva, mai ales în contextul cunoscutelor preocupări statale pentru un program de „educație prin statui", și prilej de a se face referiri la . . . ideologia chiaburimii, „apologia" vacii, denunțată la timpul său de Maiakovski, tinde să devină în noua exegeză un semn al constantelor care leagă această poezie de straturile cele mai profunde ale sufletului și culturii arhaice slave. Subliniind rolul emblematic al vacii ca simbol al belșugului, V. G. Bazanov reproduce un text din secolul trecut, care pare un comentariu pe marginea unora din poemele eseniniene: „Imaginația naivă a unui popor de păstori vedea prezența vacii chiar și în spațiile cerești; în norii de primăvară și vară vedea celeste vaci care cu laptele lor (ploaia) hrănesc pămîntul; pămîntul însuși era reprezentat în chipul unei vaci și chiar stelele erau văzute ca niște cirezi cerești avînd în fruntea lor un taur: luna. Un astfel de mod de a vedea natura s-a păstrat pînă astăzi în basme, eresuri, dictoane" (N. F. Sumțov, *Хлеб в обрядах и песнях,* Harkov, 1885, după V. G. Bazanov, *Судьба одного мифа,* în „Voprosî literaturî", 2, 1978, p. 224).

INONIA (p. 211). — S-a scris mult despre acest poem al unei alte țări (*inoi, inaia* „altul", „alta", explicație pe care însuși Esenin i-ar fi sugerat-o unui prieten, deși există și alte opinii cu privire la sensul titlului: *ino* „bine"), ocupînd un loc central într-o viziune conform căreia numai apelul la rădăcinile unei morale țărănești ar putea salva viitorul de dezumanizare. Apariție firească într-o literatură în care chestiunea țărănească era de mult o preocupare constantă și profundă și într-un moment cînd se căuta soluționarea ei radicală pe o altă cale decît cea bătută de vechile construcții utopice, poemul a provocat la timpul său o adevărată senzație, atît prin violenta lui iconoclastie, cît și prin împotrivirea răspicată față de o componentă de bază a programului revoluției socialiste: industrializarea. Dacă Ivanov-Razumnik, pentru care Esenin era „profetul" neocreștinismului, aprecia poemul ca fiind pătruns de „suflul unei noi credințe", pentru alți critici el era fie o palidă imitație a lui Maiakovski, fie un manifest de-a dreptul . . . „contrarevoluționar".

Kitej – oraş legendar situat la est de Volga, foarte popular în mediile rascolnice, salvat de invazia mongolă prin scufundare sub pămînt. În apele lacului apărut pe locul lui – Svetloiar – iniţiaţii pot auzi clopotele bisericilor subterane. O operă-mister a lui Rimski-Korsakov a readus la începutul secolului în actualitate legenda Kitejului.

Indicoplov – Cosma Indicoplov („navigatorul spre Indii"), negustor în Bizanţul sec. al VI-lea înainte de a se călugări în Alexandria, autor al unei *Topografii creştine* larg răspîndite în Orientul ortodox.

Radonej. – Esenin se referă la oraşul cu acest nume din regiunea Moscovei, ca şi la personajul care l-a făcut celebru: Serghei Radonejski (1321–1391), ctitor al „lavrei" Troiţa-Serghieva din apropierea localităţii de adopţiune, reformator al vieţii mănăstireşti din Rusia şi pionier al roirii ei spre nord, canonizat în 1452 şi considerat multe secole erou naţional.

Alimpie – sfînt mucenic al bisericii ruse (sfîrşitul sec. al XI-lea şi începutul celui următor), întîiul zugrav de icoane al cărui nume s-a păstrat.

Şi ţie-ţi vorbesc, Americă . . . – Realitate politico-geografică localizată concret, America va deveni mai tîrziu (în poemul dramatic *Ţară de canalii*, 1922–1923, în *Mirgorodul de fier* şi în *Autobiografia* din 1924); deocamdată ea e mai degrabă numele generic al unei stihii a civilizaţiei tehnice. Evocarea Americii trebuie interpretată ca o prevenire împotriva oricărui pragmatism, Esenin văzînd revoluţia întîi de toate ca o transformare spirituală a lumii. Vorbind de literaţii „Piterului" într-o scrisoare din 1917 către prietenul său Al. Şireaeveţ şi opunîndu-i poeţilor „ţărănişti", Esenin spune: „Ei vor America, în timp ce noi vrem un cîntec de la Jiguli şi focul aprins de Stenka Razin" (V, 126). În ce-l priveşte pe Kliuev, acesta sublinia semnificaţia categorială a noţiunii neacordîndu-i nici măcar beneficiul majusculei (într-o scrisoare din 1915 către Esenin): „Ah, cît îmi iubesc patria (aici în sens de locurile de obîrşie, *n.t.*) şi cît urăsc *america, indiferent în ce s-ar manifesta* (subl. mea, I. O.). Sînt nevoit să plec în curînd la Piter şi cu amare lacrimi mă despart de rîul cu bibani, de paraclisul din pădurea de pini . . ." etc. (v. K. M. Azadovski, *Есенин и Клюев в 1915 году*, în *Есенин и современность*, M., „Современник", 1975, p. 240).

CEASLOVUL SATELOR (p. 220). – În mod bizar, poemul nu figurează în volumul căruia îi cedează titlul (*Sel'skii ceasoslov*, M., Anul 2 al sec. I [1918]), apărut în editura „Cooperativei din Moscova a artiştilor cuvîntului" – întreprindere cu existenţă efemeră condusă de însuşi poetul în calitate de director – şi cuprinzînd *Porumbiţa de la Iordan*, *Otcear*, *Tovarăşul* şi *Apel melodios*, după cum la fel de inexplicabil nu a fost reţinut nici pentru ediţia definitivă (unde figurează toate celelate poeme inspirate de

evenimentele revoluționare). Presupunerea că omiterea poemului s-ar datora eventual „caracterului complex al imaginilor-simboluri" e greu de susținut, sub acest raport *Ceaslovul* . . . nedistingîndu-se de altele înrudite tematic. O explicație ar putea fi căutată mai degrabă în faptul, observat exact de Mihai Novicov, că în *Ceaslovul satelor* „analogia cu evenimentele legendare din Biblie este împinsă pînă-n ultima ei consecință, Rusia devenind patria celui de-al treilea testament". (Mihai Novicov, *Serghei Esenin. Poetul și revoluția*, în *Scriitori ruși*, Buc., Editura Univers, 1972, p. 358).

Vladimir Cerneavski (1889–1948) – actor, poet în tinerețe și prieten apropiat al lui Esenin în Petrogradul anilor 1915–1918, autor al unor texte memorialistice; între ele, cel intitulat *Primii pași*, scris și publicat îndată după moartea poetului, este una din sursele cele mai veridice pentru cunoașterea întîielor contacte ale lui Esenin cu lumea literară a capitalei (Merejkovski și Zinaida Ghippius, Blok, Kliuev ș.a.)

PORUMBIȚA DE LA IORDAN (p. 225)

Maica mea e patria,
Io-s bolșevic.

Declarația are aici o funcție poetică determinată, dar ea reflectă și o anumită evoluție în vederile politice ale lui Esenin. După ce gravitase în 1917 în jurul socialiștilor revoluționari de stînga – în timpul revoluției din luna octombrie ar fi făcut chiar parte din gărzile muncitorești *eseriste* –, la începutul lui 1919 poetul se consideră „ideologic comunist" (V, 133). Tot atunci face o încercare de a intra în partid, eșuată însă în urma ezitării prietenului său G. Ustinov, redactor la „Pravda", care nu se grăbește să-i dea recomandarea solicitată*, pentru ca mai tîrziu, în *Autobiografia* din 1922, să-și nuanțeze poziția bravînd: „Din P.C.R. n-am făcut parte nici odată fiindcă mă consider a fi situat mult mai la stînga" (v. p. 10).

Bunul apostol Andrei. – Frate al lui Petru și unul din cei doisprezece învățăcei ai lui Cristos, considerat patron al Rusiei. Conform unor tradiții apocrife bizantine, ar fi predicat „sciților" din jurul Mării Negre cuvîntul Scripturii; după ceea ce se bănuiește a fi o interpolare în *Cronica ..lui Nestor"*, de la Sinope în drum spre Roma ar fi urcat pe Nipru și Volhov, poposind pe locurile unde aveau să se ridice Kievul și Novgorodul, fiind în acest fel primul mesager al creștinismului la slavii de răsărit.

Mamvri – v. nota la *Octoih*, p. 290.

---

* Fragmentul respectiv din amintirile lui Ustinov la Iu. Prokușev, *„Он — вы"* în *Даль памяти народной*, M., „Молодая гвардия", 1978, p. 100.

„MESTEACĂN CA O FATĂ . . ." (p. 230).

L[idia] N. Kaşina. – „. . . . o femeie tînără, interesantă şi instruită, cunoscătoare a cîtorva limbi străine", aşa o va prezenta după mulţi ani Alexandra Esenina, sora poetului, pe Lidia Kaşina, proprietăreasă pînă după revoluţie a moşiei şi conacului boieresc din Konstantinovo, model probabil al Annei Sneghina, din poemul aşa întitulat.

CANTATĂ (p. 237). – De fapt a doua parte a unei *Cantate* – celelalte aparţinînd poeţilor Mihail Gherasimov şi respectiv Serghei Klîčkov – executată la 7 noiembrie 1918, în prezenţa lui Lenin, cu prilejul dezvelirii unei plăci memoriale fixate în zidul Kremlinului pentru a omagia amintirea eroilor revoluţiei.

„NINGE GREU . . ." (p. 238). – *A trecut moş Ajunul . . .* – În original *koleada,* termen care desemnează nu numai „colinda", „colindatul", ci şi pe un personaj: „Coleada, dumnezeul praznicelor", după autorul textului citat mai sus din Gaster (*Chrest. rom.,* II, p. 52) sau, după „prisăcarul Panko" al lui Gogol din *Noaptea de Crăciun:* „Coleada, om slab de minte, pe care însă mulţi îl ţineau drept sfînt".

TOBOŞARUL CERESC (p. 240). – *L[eonid] N. Stark* (1885–1937) – vechi ziarist bolşevic, activist de partid după revoluţie şi unul din conducătorii ziarului „Sovetskaia strana", al cărui colaborator, în 1919, era Esenin.

„DE CER I-I SUFLETULUI DOR . . ." (p. 251). – La prima apariţie într-o revistă din Moscova, poezia purta un titlu-dedicaţie: *Lui A. Kusikov.* Cu Alexandru Kusikov (1896–?), poet din grupul imaginiştilor, Esenin a editat în 1921 culegerea de versuri *Taur stelar.* Numele lui e asociat şi de escapadele mai mult sau mai puţin literare ale lui Esenin în Berlinul anului 1922.

SĂRINDAR (p. 261). – Există o mărturie a lui Rozanov a reacţiei la lectura în public a poemului:

„Sala de conferinţe a Muzeului Politehnic din Moscova. Seară de poezie. Aglomeraţie, cald. Se produc pe rînd cu versuri reprezentanţi ai diverselor grupări şi direcţii. Mulţi dintre poeţi declamă afectat, gesticulează, cîţiva îşi debitează modestele compuneri ca pe nişte revelaţii geniale, provocînd în sală rîsete şi exclamaţii ironice. Publicul e evident

plictisit şi caută prilej de zarvă. Miroase a scandal. Prezidează Valeri Briusov: grav, abia schiţînd din cînd în cînd un zîmbet forţat.

Urmează imaginiştii. E rîndul lui Esenin. Îşi începe *Sărindarul.* Nu ajunge bine la al patrulea sau al cincilea vers că se şi aude o fluierătură şi răsună exclamaţii de protest. E vorba acolo de păduchi, de un armăsar. Dar la al nouălea şi al zecelea vers, unde e un cuvînt neacceptat de limba literară (toate ediţiile cenzurează versul al cincilea; pe de altă parte, amintirile lui Rozanov, datînd din 1926, au fost revăzute spre sfîrşitul vieţii — *n.t.*), încep fluierăturile şi huiduiala, se aud voci care strigă «ajunge!» etc. Esenin încearcă să continue, dar nu se mai aude ce spune. Zgomotul devine tot mai puternic. Esenin se retrage.

O parte a publicului aplaudă, cerînd ca poetul să reia lectura. Era clar că sala se împărţise în două. Cu un efort inimaginabil şi ajutat de vocea de stentor a lui Şerşenevici*, preşedintele izbuteşte în cele din urmă să restabilească o relativă ordine. Briusov se ridică şi spune:

— Aţi auzit numai începutul şi nu-l lăsaţi pe poet să vorbească. Sper că persoanele aci de faţă mă vor crede cînd le voi spune că în materie de poezie nu sînt chiar un profan. Pot să afirm în consecinţă că această piesă a lui Esenin e lucrul cel mai bun din tot ce a apărut în poezia rusă în ultimii doi sau trei ani.

Esenin reia, gesticulînd larg cum obişnuia şi recurgînd de la început la o intonaţie declamatorie. Dar cum ajunge iar la „ţărănismele" neadmise în saloane, se declanşează un vacarm şi mai puternic decît cel de adineaori, însoţit de bătăi din picioare. «Ruşine!» «Ba, huligani sînteţi voi, că nu vă pricepeţi!» etc. Şerşenevici e singurul care izbuteşte să se facă auzit peste toate urletele sălii: «Şi totuşi va citi pînă la capăt!» Cîţiva inşi îl iau pe sus pe Esenin şi îl ridică pe masă. Aşa că îşi recită a treia oară versurile, şi poemul ţine mult, dar nu se aude nici măcar în primele rînduri, aşa de grozav e zgomotul.

După o săptămînă sau două însă, cred că nu exista în toată Moscova un tînăr sau măcar un amator de poezie la curent cu noutăţile care să nu spună pe de rost versurile despre mînzul cu coama roşcată. A venit apoi presa, care începu să citeze aceste versuri, lipind de numele lui Esenin o

---

* Vadim Şerşenevici (1893–1942), poet, întemeietor — împreună cu Esenin şi alţii — al imaginismului, grupare şi curent. Lui îi aparţine printre altele definiţia următoare: „Poetul e acel nebun care stă într-un zgîrie-nori cuprins de incendiu şi îşi ascute calm creioanele colorate ca să descrie incendiul".

etichetă: aceea de «poet al satului care se duce»" (Ivan Rozanov, *Воспоминания о С. Есенине,* în culegerea cu acelaşi titlu, M. 1965, p. 293–294).

În legătură cu poemul *Sărindar*, ca expresie a poziţiei faţă de evenimente, un mai mare interes decît scena relatată de Rozanov prezintă o scrisoare a poetului din vara anului 1920 către prietena sa Elena Livşiţ, pe atunci studentă la Harkov. Vorbind de tristeţea încercată în faţa asaltului a ceea ce e mecanic şi mort asupra naturii vii, Esenin îi scrie:

„Să-ţi dau un caz care ilustrează spusele mele. Mergeam cu trenul de la Tihoreţk la Peatigorsk. La un moment dat auzim nişte exclamaţii, ne uităm pe geam şi ce să vedem? Un prizărit de mînz alerga după locomotivă cît îl ţineau puterile. Şi după felul cum alerga, ne-am dat seama imediat că-şi pusese în cap să o întreacă. A ţinut-o aşa mult timp, pînă cînd l-a răzbit oboseala şi a fost oprit la una din staţii. Un episod lipsit de importanţă pentru altcineva; mie însă îmi spune foarte mult. Calul de oţel a învins calul viu. Vedeam în acest mînz prizărit imaginea concretă şi scumpă a satului pe cale de dispariţie şi chipul lui Mahnó. Şi unul, şi celălalt sînt teribil de asemănători în revoluţia noastră acestui mînz, forţei vii concurată de cea a fierului".

Şi mai departe:

„Acum regret foarte mult că istoria trece printr-o epocă dificilă de anihilare a persoanei ca făptură vie, fiindcă ceea ce vedem nu e nici pe departe acel socialism la care visam eu, ci unul programat şi decis, asemănător nu ştiu cărei insule Sf. Elena, lipsit de glorie şi de vis. În cadrele lui se simte strîmtorat ceea ce e viu, strîmtorat cel ce ridică o punte spre o lume invizibilă, pentru că aceste punţi sînt retezate şi aruncate în aer de sub picioarele generaţiilor ce vin. Desigur, cine va avea ochi, acela va vedea *atunci* aceste punţi, acoperite între timp de mucegai, dar oricum e trist să constaţi că s-a construit o casă în care nu locuieşte nimeni, că s-a scobit o luntre care nu poartă pe nimeni" (V, 140).

Prima parte a acestui text a dat şi va mai da multe satisfacţii căutătorilor de fapte transpuse „aidoma" din realitatea imediată în poezie (deşi poezia n-ar fi pierdut desigur nimic dacă poetul ar fi omis să dea şi un gir epistolar autenticităţii întîmplării cu mînzul), cea de a doua este însă preţioasă pentru corecta şi adecvata receptare a unei componente esenţiale în perspectiva istoriei literare a poeziei lui Esenin. Dincolo de deziluziile concrete pe care le va fi încercat (legate unele şi de circumstanţe ale timpului), scrisoarea rămîne un document relevant pentru starea de spirit a poetului aflat în plină încleştare a unor forţe de anvergură şi cu consecinţe istorice.

Anatoli Mariengof (1897–1962), poet, unul din corifeii imaginismului; a redactat împreună cu Esenin cele cîteva numere ale revistei cu nume bombastic „Hanul călătorilor spre frumos" (M., 1922–1923), ca şi alte publicaţii ale grupului. Autor, printre altele, al unui *Roman fără minciuni*, lucrare memorialistică de fapt, privindu-l în mare parte pe Esenin.

„SÎNT ULTIMUL POET AL SATULUI . . ." (p. 264)

În curînd, printre ţarini albastre
Va veni musafirul de fier . . .
Palme străine, reci, cu voi pe brazdă
Cîntecul n-o s-o mîie mult, vai!

Comparatiştii ar putea fi tentaţi de stabilirea unei paralele cu *Doina* eminesciană, dar apropierea pare a se localiza la motivul poeziei ameninţate de asaltul civilizaţiei maşiniste. Spre deosebire de lamentaţia resemnată a lui Esenin, strigătul de amărăciune şi revoltă al lui Eminescu e provocat de apariţia unui pericol oarecum mai complex decît cel reprezentat în viziunea poetului rus de „musafirul de fier", invazia „negrei străinătăţi" – în forme specifice locului şi veacului – putînd avea consecinţe mai profunde sub raportul existenţei naţionale decît cele reprezentate de înlocuirea unei tehnici sau a unei orînduiri prin altele.

De menţionat că un alt poet rus – e vorba de contemporanul şi prietenul lui Puşkin, Evgheni Baratînski (1800–1844) – într-o poezie cu titlu aproape identic: *Ultimul poet*, deplîngea la timpul său retragerea poeziei în faţa civilizaţiei tehnice şi a spiritului întreprinzător şi mercantil:

Înaintează secolul pe drumul său de fier,
Cupiditatea şi-a făcut loc în inimi şi pe zi ce trece
Utilul şi profitabilul devin tot mai evident
Şi mai fără jenă obiect al rîvnei generale.
La lumina civilizaţiei au pierit
Visurile copilăreşti ale poeziei
Şi nu spre ea năzuiesc generaţiile
Robite preocupărilor industriale.

ALTE TRADUCERI DIN ESENIN

Poezia lui Esenin a pătruns în România prin traducerile lui Zaharia Stancu (*Tălmăciri din Serghei Esenin*, Buc., Editura Cartea Românească, 1934) şi George Lesnea (*Poeme de Serghei Esenin*, Iaşi, Librăria „Socec", 1937), venite la puţin timp după ce Ion Buzdugan şi apoi Lucian Blaga îşi opriseră un moment atenţia asupra poetului rus şi dăduseră primele mostre de echivalare românească a versurilor lui. Ambele culegeri s-au bucurat la apariţie de un ecou neobişnuit. Dintre consemnările şi comentariile critice ale timpului îşi păstrează pînă azi deplinul interes un articol publicat în 1937 de Şerban Cioculescu (*Serghei Esenin şi lirica noastră tînără*, în *Aspecte literare contemporane*, 1932–1947, Buc., Editura Minerva, 1972, pp. 113–125). Important în primul rînd pentru consideraţiile privind influenţa poetului rus la noi – apreciată a fi altceva decît o modă, şi anume un „ferment viu" care-şi dovedea oportunitatea şi vigoarea prin reactualizarea temei dezrădăcinării şi prin introducerea unei note de „sinceritate şi realism" în poezia română de inspiraţie agrestă – articolul menţionat schiţează fizionomia artistică şi relevă meritele celor două lucrări. Astfel, Zaharia Stancu ar fi izbutit să dea „un Esenin în româneşte şi nu un Esenin românizat", intuiţia, tactul în selecţie, priceperea tehnică – la care se adăuga afinitatea electivă – ajutîndu-l să păstreze un nedefinit „sunet exotic" al poeziei traduse şi să înfăţişeze „icoana totală" a autorului ei, de la „poetul marilor nelinişti" şi „cinicul zurbagiu" la „rarul pictor animalier" şi cîntăreţul nostalgic „al stepei şi al izbei" natale. Mai aproape de noi, Dinu Pillat găseşte termeni înrudiţi pentru a descrie, într-o formulare pregnantă, traducerea realizată de autorul *Poemelor simple:* „Fără să ştie limba lui Esenin, (...) Zaharia Stancu izbuteşte totuşi să intuiască spiritul originalului ca nimeni altul, realizînd echivalenţe, cu o valoare de eveniment literar, cum nu s-a mai întîmplat la noi decît în cazul traducerilor lui Al. A. Philippide din Rilke". (Dinu Pillat, *Esenin şi noi*, în *Mozaic istorico-literar*, Buc., EPL, 1969, p. 159).

Cît privește traducerea lui George Lesnea, al cărui volum cuprindea șaizeci și două de poezii față de douăzeci și nouă la Stancu și repeta selecția aceluia numai în treisprezece cazuri, ea a înregistrat aprecieri mai nuanțate. Dacă pentru Ionel Teodoreanu, care îi prefața cu vădită simpatie și adeziune cartea, „în ordinea calitativă" Lesnea rămînea „întîiul, suveranul traducător al lui Esenin", pentru Șerban Cioculescu versiunea poetului de la Iași, mai cursivă și „mai literală"*, nu conserva „timbrul străin" și oferea „un Esenin mai puțin furtunos, mai potolit, pentru folosința publicului românesc mijlociu". Cu unele excepții, această apreciere a fost acceptată și ea s-a fixat în opinia criticii. Trebuie spus însă că reticențele puteau fi determinate și de selecție (lucru la care Șerban Cioculescu se referă dealtfel). Într-adevăr, în ediția din 1937 lipsesc o serie de piese de mare tensiune dramatică: cele din ciclul *Moscova circiumărească*, *Inonia*, *Drumul meu*, *Omul negru*, existente la Stancu), preferința traducătorului mergînd spre poeziile pur lirice, unde e de presupus că își putea desfășura mai liber — uneori, e drept, producînd un efect de saturație — virtuozitatea metaforic-plasticizantă.

Dar oricîte rezerve s-ar putea face la una sau alta din cele două versiuni, atît de deosebite ca stil întîi de toate, un lucru rămîne incontestabil: prin intermediul lor, poezia lui Esenin a fost nu numai receptată ca un fapt de cultură, ci pur și simplu încorporată sensibilității lirice a timpului. Influența poetului rus asupra poeziei românești de la sfîrșitul deceniului patru și de la începutul celui următor a fost mai semnificativă în extensiune decît a oricărui alt poet cunoscut prin traducere în toată perioada dintre cele două războaie (Poe, Whitman, Baudelaire, Rilke, Fr. Jammes, Saint-John Perse, Ady . . .). Au fost citate în acest sens, uneori cu relevarea apropierilor și corespondențelor (vitalitate, nostalgie a formelor rurale de viață, violență a imaginilor), nume de poeți ca Virgil Carianopol, N. Crevedia, Mihai Beniuc, Stancu și Lesnea înșiși, nu însă cu foarte multe temei, Vl. Cavarnali (G. Călinescu a grupat chiar pe cîțiva dintre poeții amintiți într-un paragraf special: „eseniniștii", în *Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent*, Buc., 1941); ar mai putea fi numiți Const.-Virgil Gheorghiu cu *Caligrafie pe zăpadă*, basarabeanul N. F. Costenco cu *Ore*, ca și alți poeți ai timpului, mai ales dintre cei grupați în jurul „Gândirii" sau situați pe o

* Oricît de surprinzător ar părea, la analiză se constată că lucrurile stau exact invers: abstracție făcînd de unele interpretări riscate și contrasensuri, preluate foarte probabil odată cu traducera „brută", Stancu își îngăduie mult mai puține libertăți decît Lesnea față de *litera* textului original (detaliu care nu infirmă însă judecata de ansamblu a criticului).

linie general tradiționalistă*. Ca o ilustrare a interesului viu pentru Esenin, Dinu Pillat menționează în studiul citat „cazul poetei Madeleine Andronescu" (pp. 164–165), autoare a unui poem pe drept considerat ca fiind „demn de a figura în antologii", în care imaginea ideală a poetului rus e invocată ca un posibil ferment de regenerare lirică într-un moment de marasm:

Doamne, atîția poeți și nici unul
Cu versul tare ca rachiul și aspru ca tutunul
Corăbierilor snopiți de uragan
Pe valurile Atlanticului ocean.
...
Ehei!
A fost o dată unul Serghei...

(etc. etc., *Ehei!* în *Zilele babii*, Buc., Editura Librăriei Pavel Suru, 1942).

După două decenii, ambele traduceri au fost reeditate în același an: 1957, dar fără un ecou notabil de această dată, – momentul Esenin trecuse, literar experiența era de mult consumată, ștearsă și lăsată în urmă de șocul altei experiențe: cea imediată a istoriei reale. *Tălmăcirile*... reapăreau întocmai, plasate fiind la finele unui volum care aduna mai toată recolta poetică a lui Stancu de pînă la acea dată (*Poeme simple*, 1923–1943, cu un cuvînt înainte al autorului și o postfață de Sorin Arghir, Buc., ESPLA, 1957). Spre sfîrșitul vieții, pare-se că la îndemnuri venite din partea redacției revistei „Secolul 20", Stancu a mai tradus un număr de șaisprezece poezii care, adăugate vechilor *Tălmăciri*..., și-au găsit loc în vol. 2 de *Scrieri* (Buc., Editura Minerva, 1971).

La rîndul său, după ce *Poemele*... se opriseră la ediția a treia în 1943, (neschimbată, apărută tot la Iași, în editura „Cartea Moldovei"), Lesnea își reeditează volumul în același an 1957 la „Cartea rusă" din București, adăugînd vechilor traduceri cîteva din poeziile scrise de Esenin în ultimii ani de viață, ca și întinsul poem dramatic *Pugaciov*, dispunînd cronologic tot cuprinsul și renunțînd la titlurile sugestive date în 1937 poe-

* Cît despre afirmația privind o pretinsă influență, și încă „profundă" asupra „formației creatoare" a lui... Blaga (!), avansată într-un articol din culegerea relativ recentă *Сергей Есенин. Проблемы творчества* , (M., „Sovremennik", 1978, p. 305), ea nu poate fi decît rodul unei grave neînțelegeri.

ziilor neîntitulate de autor. Surpriză însă: cartea poartă de data aceasta titlul oarecum tautologic de *Poezii şi poeme* (impus probabil de editură şi cu totul normal în ruseşte, unde „poema" este totdeauna poemul epic, mai ales de tipul roman sau nuvelă „în versuri"). Aproximativ în această formă şi mai totdeauna cu acest titlu, culegerea a apărut după aceea în numeroase ediţii, ultima, cea din BPT, 1976, fiind şi cea mai bogată: 82 de poezii (. . . „şi poeme").

Din poezia lui Esenin au mai tradus în ultimele decenii, mai mult ocazional, în maniere diverse dar mai totdeauna interesant, Ion Caraion şi Victor Kernbach (în memorabila publicaţie multilingvă „Agora", 1946), Victor Tulbure (în *Antologia poeziei sovietice* din 1956), A. E. Baconsky (în *Panorama poeziei universale contemporane*, Buc., Editura Albatros, 1972), Alexandru Andriţoiu, Igor Blok, Al. Pintescu, Madeleine Fortunescu ş.a. Din această enumerare, chiar incompletă şi sumară cum e, nu poate lipsi întreprinderea serioasă şi demnă de tot interesul a lui Igor Creţu, poet din R. S. S. Moldovenească, ale cărui traduceri din Esenin (publicate în „şriftul" local) sînt aproape cu totul şi pe nedrept ignorate la noi. Igor Creţu traduce pe Esenin într-un vers fluent, oarecum apropiat de Lesnea dar depăşindu-l uneori în rigoare şi aplicaţie la text.

Faţă de o atît de largă şi intensă circulaţie a operei lui Esenin, e firesc ca volumul de faţă să nu reprezinte decît parţial o noutate pentru cititor. Într-adevăr, patruzeci şi opt din cele o sută cincizeci şi şapte de poezii cîte sînt prezentate aici au mai fost traduse în româneşte, unele înregistrînd cîte două sau chiar mai multe versiuni realizate de autori diferiţi. Se cunosc de asemenea alte patru poezii traduse din perioada de pînă în 1920 — an la finele căruia se opreşte prezenta culegere — rămase în afara selecţiei. Cum datele privitoare la aceste traduceri nu se găsesc nicăieri reunite (bibliografia alcătuită de Filip Roman [Barbu Teodorescu]: *Literatura rusă şi sovietică în limba română*, Buc., ESIP, 1959, incompletă chiar la vremea ei, e azi învechită, în afara faptului că nu permite totdeauna identificarea originalelor după titlurile sau inscripturile româneşti, menţionate şi acelea numai cînd e vorba de periodice, nu şi de cărţi), am crezut că o listă a poeziilor traduse pînă azi — chiar dacă limitată la perioada cuprinsă în acest volum şi, desigur, şi ea perfectibilă — poate fi utilă cititorului interesat să studieze fie procesul încetăţenirii la noi a operei lui Esenin, fie pur şi simplu chestiuni legate de tehnica traducerii versurilor.

•

NOTĂ. – Titlurile poeziilor sînt date în ordine cronologică, iar versiunile românești – atunci cînd există mai multe pentru o singură poezie – în ordinea primei lor publicări.

Indicațiile privind apariția poeziilor se dau o singură dată pentru fiecare sursă, iar titlurile versurilor înregistrate numai atunci cînd diferă de cele ale culegerii de față.

– – –

„Strălucesc pe urzici..." – I. Crețu (*„E-n amurg. Pe urzici..."*)*

„Seara pune horbotă roșie pe lunci..." – George Lesnea (*„Se țese zarea rumenă pe-un iaz cu țărmi molatici..."*)**; (I. Crețu (*„Țese molcom ezerul fir din zorii roși..."*).

„Mi-am cioplit o luntre-n crîng..." – Galina Maievschi și Elena Dragoș (*„Sub cununa margaretei..."*)***

Dangăt pascal: – I. Crețu (*„Clopotul destramă..."*).

Bună dimineața! – I. Crețu.

„Hei, tu, Rusie străbună..." – Al. Pintescu (*„Ei tu, Rusie, pămînt natal..."*)****

„Sînt ciurdar..." – George Lesnea (*„Sînt păstor; am drept palate..."*)

Mălinul. – I. Crețu (*Mălinii*); Zaharia Stancu*****.

„Unde galbena urzică sare..." – George Lesnea (*„Garduri vechi, urzici îngălbenite..."*)

Vaca. – Zaharia Stancu; George Lesnea.

Stava. – Ion Buzdugan (*Herghelii*)******; I. Crețu (*Tabunul*).

Cîntecul cățelei – Lucian Blaga (*Cîntecul cîinelui*)*******; George Lesnea; I. Crețu.

---

* În săptămînalul „Cultura" din Chișinău, nrul din 11 aprilie 1967, împreună cu alte cincisprezece poezii, precedate de un text introductiv nesemnat – aparținînd, se vede, redacției – unde se afirmă că versurile lui Esenin ar fi... „traduse prima dată în moldovenește". Între timp traducerile lui I. Crețu ar fi apărut într-un volum, tot la Chișinău, cuprinzînd probabil o selecție mai largă; din păcate, nu l-am putut consulta.

** Toate traducerile lui George Lesnea menționate aici au apărut în Serghei Esenin, *Poezii și poeme*, în românește de George Lesnea, prefață de Lucian Raicu, tabel cronologic de Mihai Dascal, Buc., Editura Minerva, 1976 (BPT).

*** În „România literară", nr. 52 din 25 decembrie 1980.

**** Cele trei traduceri de Al. Pintescu menționate aici au apărut în „Echinox", Cluj, nr. 11–12 din noiembrie–decembrie 1975, într-un grupaj mai amplu, unde selecția e făcută cu precădere din poezia ultimilor cinci ani din viața lui Esenin, perioadă care rămîne în afara limitelor prezentului volum.

***** *Scrieri, 2. Poezii.* Buc., Editura Minerva, 1971.

****** În Ion Pillat, Perpessicius, *Antologia poeților de azi*, vol. I, Buc., Editura Cartea Rom., 1925, p. 81. Versiunea poetului basarabean Ion Buzdugan pare a fi cea dintîi traducere din Esenin apărută în românește (încă în timpul vieții autorului; e însă puțin probabil ca acesta să fi avut cunoștință de ea).

******* Întîi în „Gîndirea", nr. 11, noiembrie 1928, împreună cu *Tot ce trăiește poartă semn*, republicată apoi în cîteva rînduri.

Vulpea. – Zaharia Stancu; George Lesnea; I. Creţu. *Vulpea* fiind una din poeziile cele mai populare ale lui Esenin, poate nu e lipsită de interes o lectură comparativă a versiunilor existente. Iată-le aşadar:

S-a tîrît cu piciorul zdrobit
Şi în vizuină s-a încolăcit.
O dantelă de sînge-nflorată
Se scria pe zăpada curată.

Se împleticea prim fumul detunăturii,
În ochi i se clătinau copacii pădurii.
Din tufişuri vîntul zbucnise cu părul vîlvoi
Şi risipise alice sonore prin foi.

Deasupra ei întunericul se zbătea.
Seara umedă şi roşie creştea,
Capul se ridica speriat să audă.
Limba încremenea pe rana udă.

Apoi coada galbenă, flacără, în viscol a căzut.
Buzele morcov copt s-au făcut.
Mirosea a frunză putredă, a zăpadă ca luna.
În vizuină sîngele picura într-una, într-una . . .

(*Zaharia Stancu*)

Şchiopătase pîn' la vizuină
C-un picior zdrobit.
Lîngă gura ei s-a-ncolăcit
Şi-n omăt, c-o horbotă de sînge, fină,
Chipul prins de somn şi-a zugrăvit.

Larma-mpuşcăturii roşii stăruise,
Codrul i se legăna-n priviri,
Pletos, vîntul printre ramuri se iuţise,
Risipind grăunţele-i sonore şi subţiri.

Negura creştea deasupra-i, moale,
Rumenă-nserarea jilavă sporea,
Capul tresălta tot mai agale
Şi pe rană limba se răcea.

Căzu-n viscol coada de jăratic.
Buzele de morcov putred s-au umplut.
Era miros de frunziș și lut.
Și-n vizuină, răsfirîndu-se molatic,
Sîngele se prelingea tăcut...

(*George Lesnea*)

Șchiopătă așa cu laba ruptă
Pînă drept la covru îndărăt.
Se încolăci și fața suptă
Înflori cu sînge pe omăt.

Trosnetul de pușcă, fumul iute,
Clocoteau în ochii ei buimaci.
Vîntul se zburli pe neștiute,
Împroșcînd alice prin copaci.

Bezna se zbătea ca o prigoare,
Roș amurgul jilav se lățea.
Capul tresărea în aiurare
Și pe rană limba amorțea.

Jarul cozii îi căzu ca-n spuză,
Mirosea a lut și a polei.
Cu un iz de morcov scopt în buză
Sîngele mustea prin colții ei.

(*I. Crețu*)

„Mi s-a urît la vatra mea..." – Zaharia Stancu (*Mi s-a urît trăind*); George Lesnea (*„Sînt obosit de traiul meu statornic..."*)

„Deasupra unei sihle dese..." – Zaharia Stancu (*După șuvița-ntunecată...*); George Lesnea (*„Peste lunca mea sihastră..."*); I. Crețu (*„Pe după coama zării dese..."*)

„Nu mai dau prin lobodă tîrcoale..." – Zaharia Stancu (*Nu rătăcesc*); George Lesnea (*„Printre crengi eu n-am să-mi lunec văzul..."*)

„Din nou la pragul meu natal..." – Zaharia Stancu (*Iată-mă iarăși în familia mea*).

„De vedenii prin poiană . . ." – Zaharia Stancu *(Magdalena)*; Galina Maievschi şi Elena Dragoş *(„Peste vale furişată . . .")*.

Toamna. – Zaharia Stancu; George Lesnea *(Toamnă)*.

Albastru. – George Lesnea *(Seninul)*.

„Seara fumegă stinsă şi vagă . . ." – George Lesnea *(„Apusu-şi stinge-aripa purpurie . . .")*

„Drumul e pus pe gînduri de roşia-nserare . . ." – Zaharia Stancu *(Prin seara roşcovană . . .)*; George Lesnea *(„Drumul fură gîndul serii pe meleaguri . . .")*; I. Creţu *(„La sara roşie cu gîndul e meleagul . . .")*

„După-acei prieteni veseli . . ." – George Lesnea *(„După toţi cei care i-am lăsat departe . . .")*

„Norii stau să fete . . ." – Ion Caraion şi Victor Kernbach *(Norii de pe şură)**.

„Dans şi plîns al ploilor în dungă . . ." – George Lesnea *(„Potopul ploii s-a topit în sine . . .")*

Luna dispărută. – George Lesnea.

Apel melodios. – Zaharia Stancu *(Chemare cîntată)*.

Octoih. – Zaharia Stancu (traducere fragmentară: capitolul trei din cele patru ale poemului, sub titlul *Doamne, tu oare)*.

„Nu-n zadar a fost furtună . . ." – George Lesnea *(„Nu-n zadar suflat-ai vînt . . .")*

„Tărîm al ploii şi-al furtunii . . ." – George Lesnea *(„Tu, ţara mea, de ploi neocolită . . .)*; Zaharia Stancu *(O, ţinut al ploilor)*.

„Trezeşte-mă-n zorii zilei . . ." – George Lesnea *(„Scoală-mă în zori de dimineaţă . . .")*; I. Creţu *(„Mă trezeşte mîne devreme . . .")*; Zaharia Stancu *(Trezeşte-mă mîine devreme)*.

„Unde eşti tu, prag natal . . ." – Zaharia Stancu *(Unde eşti casă părintească)*.

„Codrii-s pustii, cîmpu-i secerat şi golit . . ." – Zaharia Stancu *(Luceafărul roşu . . .)*; George Lesnea *(„Pădurile-s goale, ogoarele seci . . .")*; I. Creţu *(„Mirişti ude, crînguri goale . . .")*

„Ies pe-ntîia zăpadă din sat . . ." – Zaharia Stancu *(Rătăcesc pe întîia zăpadă)*; George Lesnea *(„Pe-ntîia zăpadă păşesc în neştire . . .")*

Inonia. – Zaharia Stancu; George Lesnea.

---

* Într-un grupaj de trei poezii, celelalte două datînd însă din 1923, în singurul număr apărut din „Agora" (Buc., 1947, p. 63), „colecţie internaţională de artă şi literatură" redactată de Ioan Caraion şi Virgil Ierunca.

„*Mesteacăn ca o fată . . .*" — Al. Pintescu („*Verde pieptănătură . . .*")

„*Ce vreți, cîntece, cu văicărelile voastre?*" — George Lesnea („*De ce strigați voi, cîntece sihastre?*")

Toboșarul ceresc. — George Lesnea.

„*Am părăsit micul sălaș părintesc . . .*" — Zaharia Stancu (*Am părăsit casa părintească*); George Lesnea („*Părăsit-am casa părintească . . .*"); I. Crețu („*De acasă pribeag sînt azi . . .*")

„*Azi nu mai țin la ce-am iubit . . .*" — Zaharia Stancu (*Acum, dragoste . . .*);* George Lesnea („*Dragostea mea astăzi este alta . . .*")

„*Foi de aur în lină rotire . . .*" — George Lesnea („*Învîrtejite frunze se destramă . . .*")

„*Ce bine e-n prospețimea toamnei ce cade . . .*" — George Lesnea („*Bine e în primăvara trează . . .*")

„*O, Doamne-acest imens nimic . . .*" — Zaharia Stancu (*Doamne, azurul . . .*)

Iepe corăbii. — Zaharia Stancu (traducere fragmentară: trei capitole — 2, 3 și 4 — din cele cinci ale poemului, prezentate ca piese independente sub titlurile *Cîmp leșinat*, *Pe cine să cînt* și *Ciinilor*); George Lesnea (traducere de asemenea fragmentară: capitolele 1, 2, 4 și 5, sub titlul comun „Din ciclul CORĂBIILE IEPEI").

„*Vîntule, vîntule, vînt cu ninsoare . . .*" — George Lesnea („*Vînturi, vînturi pline de zăpadă . . .*")

„*A toamnă descîntă un huhurez . . .*" — Al. Pintescu („*Bufnița strigă tomnatic . . .*")

„*Sînt ultimul poet al satului . . .*" — Zaharia Stancu (*Sînt ultimul poet*); George Lesnea („*Sînt ultimul poet cu satu-n glas . . .*")

Spovedania unui huligan. — Zaharia Stancu; George Lesnea (*Spovedania unui derbedeu*).

---

* Impunîndu-mi să nu fac aprecieri asupra traducerilor mai vechi din Esenin, voi observa totuși că Stancu interpretează originalul ca pe o poezie de dragoste și operează în consecință adaptările cerute de o asemenea lectură; în realitate, cum reiese fără echivoc din text și dedicație: „Lui Kliuev" — omisă și de Stancu, și de Lesnea — poezia e o expresie a schimbărilor de umoare intervenite în prietenia discordantă dintre cei doi poeți. În legătură cu cele de mai sus, e semnificativ că Stancu însuși a simțit nevoia unei precizări cu prilejul primei reeditări a *Tălmăcirilor . . .*: „Astăzi socotesc că «tălmăcirile» din Esenin au fost cam nepotrivit numite «tălmăciri». Nu am urmărit să redau cu exactitate versurile marelui poet sovietic. Cu nepriceperea mea de acum un sfert de veac, nici nu aș fi izbutit. M-am străduit să torn materialul poetic eseninian în forma care, atunci, mi s-a părut a fi cea mai potrivită mijloacelor de expresie de care dispuneam." (În „cuvîntul înainte" la *Poeme simple*, 1923—1943, Buc., ESPLA, 1957).

Dintre poeziile aparţinînd aceleiaşi perioade de pînă în 1920, dar care n-au intrat în volumul de faţă, au mai fost traduse şi publicate următoarele:

Ce *să fie?* (I. Creţu).

„Pe cerescul blid albastru . . .“ (George Lesnea; Zaharia Stancu).

Cerşetoarea (George Lesnea).

În ceas străveziu („V ceas kogda noč' votkneot . . .“, Zaharia Stancu).

INDICE ALFABETIC

al poeziilor cuprinse în volum, după titlurile şi incipiturile din original

„Алый мрак в небесной черни . . .“ / 90
„Без шапки, с лыковой котомкой . . .“ / 135
„Белая свитка и алый кушак . . .“ / 78
Береза / 14
„Весна на радость не похожа . . .“ / 114
„Ветры, ветры, о снежные ветры . . .“ / 256
„Вечер как сажа . . .“ / 97
„В зеленой церкви за горой . . .“ / 116
„В лунном кружеве украдкой . . .“ / 110
„Вот оно, глупое счастье . . .“ / 235
„Вот уж вечер. Роса . . .“ / 15
„В том краю желтая крапива . . .“ / 83
В хате / 40
„Выткался на озере алый свет зари . . .“ / 18
„Гаснут красные крылья заката . . .“ / 136
„Где ты, где ты, отчий дом . . .“ / 200
„Гляну в поле, гляну в небо . . .“ / 177
„Гой ты, Русь моя родная . . .“ / 43
Голубень / 26
„Даль подернулась туманом . . .“ / 120
Девичник / 77
Дед / 76
„День ушел, убавилась черта . . .“ / 129
„Душа грустит о небесах . . .“ / 251
„Дымом половодье . . .“ / 19
„Есть светлая радость под сенью кустов . . .“ / 165
„Еще не высох дождь вчерашний . . .“ / 115
„Заглушила засуха засевки . . .“ / 50
„За горами, за желтыми дóлами . . .“ / 112
„Задымился вечер, дремлет кот на брусе . . .“ / 26
„Заиграй, сыграй, тальяночка, малиновы меха . . .“ / 24
„Закружилась листва золотая . . .“ / 245

* Cifrele indică paginie corespunzătoare din volumul de faţă.

„Заметает пурга . . .“ / 238
„Занеслися залетною пташкой . . .“ / 74
„Запели тесаные дроги . . .“ / 123
„За рекой горят огни . . .“ / 100
„Заря над полем — как красный тын. . .“ / 180
„За темной прядью перелесиц . . .“ / 105
„Зашумели над затоном тростники . . “ / 35
„Зеленая прическа . . .“ / 230
„И небо и земля все те же . . .“ / 229
Инония / 211
Иорданская голубица / 225
Исповедь хулигана / 265
Исус-младенец / 131
Калики / 21
Кантата / 237
Кобыльи корабли / 252
„Колокольчик среброзвонный . . .“ / 150
Корова / 85
Королева / 67
„Край любимый! Сердцу снятся . . .“ / 44
„Край ты мой заброшенный . . .“ / 49
„К теплому свету, на отчий порог . . .“ / 155
Лебедушка / 62
Лисица / 102
„Матушка в купальницу по лесу ходила . . “ / 25
„Месяц рогом облако бодает . . .“ / 113
Мечта / 117
Микола / 27
Молотьба / 101
„На лазоревые ткани . . .“ / 70
„На плетнях висят баранки . . .“ / 81
„Наша вера не погасла . . .“ / 79
Небесный барабанщик / 240
„Небо ли тако белое . . .“ 186
„Небо сметаной обмазано . . .“ / 122
„Не бродить, не мять в кустах багряных . . .“ 107
„Не ветры осыпают пущи . . .“ / 39
„Не напрасно дули ветры . . .“ / 178
„Не от холода рябинушка дрожит . . .“ / 171
„Не стану никакую я девушку ласкать . . .“ / 236

„Нивы сжаты, рощи голы . . .“ / 204
Нищий с паперти / 111
Ночь („Тихо дремлет река . . .“) / 13
„Нощь и поле, и крик петухов . . .“ / 184
„О боже, боже, эта глубь . . .“ / 247
„О верю, верю, счастые есть! . . .“ / 206
„О край дождей и непогоды . . .“ / 179
„О красном вечере задумалась дорога . . .“ / 138
Октоих / 175
„О матерь божья . . .“ 201
„О муза, друг мой гибкий . . .“ / 207
„О пашни, пашни, пашни . . .“ / 209
„Опять раскинулся узорно . . .; / 124
О родина! / 199
„О Русь, взмахни крылами . . .“ / 181
Осень / 121
„Отвори мне, страж заоблачный . . .“ / 233
„О товарищах веселых . . .“ / 140
Отчарь / 166
Пантократор / 248
Пасхальный благовест / 33
Певущий зов / 162
„Песни, песни, о эем вы кричите? . . .“ / 234
Песнь о Евпатии Коловрате / 91
Песнь о собаке / 88
„Под венком лесной ромашки . . .“ / 22
„Под красным вязом крыльцо и двор . . .“ / 156
Подражанье песне / 17
„По дороге идут богомолки . . .“ / 48
„Поет зима — аукает . . .“ / 16
„Пойду в скуфье смиренным иноком . . .“ / 37
„Покраснела рябина . . .“ / 142
„По лесу леший кричит на сову . . .“ / 99
Поминки / 75
„По-осеннему кычет сова . . .“ / 260
Пороша / 32
„По селу тропинкой кривенькой . . .“ / 41
Преображение / 193
Пришествие / 187
Пропавший месяц / 153

„Проплясал, проплакал дождь весенний . . .“ / 151
„Прощай, родная пуща . . .“ / 141
„Прячет месяц за овинами . . .“ / 98
„Пушистый звон и руга . . .“ / 210
„Разбуди меня завтра рано . . .“ / 185
Русь / 57
„Свищет ветер под крутым забором . . .“ / 198
С добрым утром! / 34
Сельский часослов / 220
„Серебристая дорога . . .“ / 232
„Синее небо, цветная дуга . . .“ / 139
„Снег, словно мед ноздреватый . . .“ / 202
Сорокоуст 261
„Сохнет стаявшая глина . .“ / 46
Старухи / 68
„Сторона ль моя, сторонка . . .“ / 72
„Сыплет черемуха снегом . . .“ / 20
Табун / 86
„Там, где вечно дремлет тайна . . .“ 145
„Там, где капустные грядки . . .“ / 257
„Твой глас незримый, как дым в избе . . .“ / 144
„Тебе одной плету венок . . .“ / 73
„Теперь любовь моя не та . . .“ / 244
Товарищ / 157
„То не тучи бродят за овином . . .“ / 148
„Топи да болота . . .“ / 56
„Троицыно утро, утренний канон . . .“ / 36
„Туча кружево в роще связала . . .“ / 80
„Тучи с ожереба . . .“ / 146
„У крыльца в худой логушке деготь . . .“ / 69
Ус / 52
„Устал я жить в родном краю . . .“ / 103
„Хороша была Танюша, краше не было в селе . . .“ / 23
„Хорошо под осеннюю свежесть . . .“ / 246
Хулиган / 258
Черемуха / 61
„Черная, потом пропахшая выть . . .“ / 55
„Чую радуницу божью . . .“ / 47
„Шел господь пытать людей в любовью . . .“ / 38

„Я — пастух; мои палаты . . .“ / 45
„Я покинул родимый дом . . .“ / 243
„Я по первому снегу бреду . . .“ / 205
„Я последний поэт деревни . . .“ / 264
„Я снова здесь, в семье родной . . .“ / 109
„Я странник убогий . . .“ / 71

CUPRINSUL*

Prefață / 5
SERGHEI ESENIN / 10
NOAPTEA / 13
MESTEACĂNUL / 14
Strălucesc pe urzici / 15
Sălbatic iarna cîntă / 16
DUPĂ UN CÎNTEC / 17
Seara pune horbotă roșie pe lunci / 18
Aburi ling în treacăt / 19
Ninge mălinul cu floare / 20
CALICII / 21
Mi-am cioplit o luntre-n crîng / 22
Mîndră mai era Taniușa, nu-i găseai pereche-n sat / 23
Zmeuriu burduf, armonică / 24
Maica la Cupalniță / 25
Seară, fum. Pe meșter-grindă / 26
MICOLA / 27
FULGUIRE / 32
DANGĂT PASCAL / 33
BUNĂ DIMINEAȚA / 34
Au pornit prin trestii șușote de vînt / 35
Zorii de Rusalii / 36
Porni-voi schimnic blînd prin lume / 37
Și se luă Cel-sfînt pe țară-n ispitire / 38
Nu-i vînt ce bîntuie-n dumbravă / 39
ÎN CASĂ / 40
Seara-i limpede și miérie / 41

* Se dau cu majuscule titlurile acelor poezii care sînt și în original intitulate astfel.

Hei, tu, Rusie străbună / 43
Vatră scumpă / 44
Sînt ciurdar / 45
Se mai zvîntă din noroaie / 46
Vine Raduniţa Domnului / 47
Pelerine spre sfinte lăcaşuri / 48
Vatră-a mea-n paragină / 49
Cum de secetă nu dă ovăzul / 50
US / 52
Ce-ar mai fi viaţa fără să te cînt / 55
Mlaştini vechi şi smîrcuri / 56
RUSIA / 57
MĂLINUL / 61
LEBĂDA / 62
CRĂIASA / 67
BABELE / 68
Din ştiobul cu dohod de lîngă tindă //69
Chinovar pe boltă-aşterne / 70
Sărac pelerin / 71
Glie-a mea fără de vlagă / 72
Cununi doar ţie îţi ofer / 73
Ca păsările călătoare / 74
COMÎND / 75
MOŞU / 76
GĂTEALA MIRESEI / 77
Brîu ca de flacără, alb chepeneag / 78
Nu s-a stins credinţa noastră / 79
Norii fîlfîie-o horbotă rară / 80
Covrigei pe gard se-nşiră / 81
Unde galbena urzică sare / 83
VACA / 85
STAVA / 86
CÎNTECUL CĂŢELEI / 88
Pragul bolţii de cerneală / 90
CÎNTECUL LUI EVPATIE COLOVRAT / 91
Seara funingine / 97
Luna îşi ascunde după şură / 98
Ţipă la buhă prin codru Lesnoi / 99
Focuri peste rîu s-aprind / 100
LA ÎMBLĂTIT / 101

VULPEA / 102
Mi s-a urît la vatra mea / 103
Deasupra unei sihle dese / 105
Nu mai dau prin lobodă tîrcoale / 107
Din nou la pragul meu natal / 109
De vedenii prin poiană / 110
CERŞETORUL DIN TINDA BISERICII / 111
Curmături şi gorgane de ceară / 112
Luna a luat în coarne norii / 113
E-o primăvară fără-avînturi / 114
De ploaie lutul mai mustește / 115
Într-o biserică de foi / 116
ILUZIA / 117
Pîclă-n zare, nori pe gîrle / 120
TOAMNA / 121
Ceru-i mînjit cu smîntînă / 122
Căruţa durgăle subţire / 123
Se-aşterne iar de-a lungul văii / 124
ALBASTRU / 126
Tot mai scăzută-i ziua — şi iată că s-a dus / 129
PRUNCUL ISUS / 131
Cu capul gol, cu-o traistă-n spate / 135
Seara fumegă stinsă şi vagă / 136
Drumul e pus pe gînduri de roşia-nserare / 138
Vînăt e cerul, căpestrele noi / 139
După-acei prieteni veseli / 140
Adio, lunci natale / 141
Roşu-i sorbul subţire / 142
Invizibil ţi-e glasul, ca fumu-n odaie / 144
Arături transcendentale / 145
Norii stau să fete / 146
Nu e frigul / 148
Clopoţel cu-argint pe limbă / 150
Dans şi plîns al ploilor în dungă / 151
LUNA DISPĂRUTĂ / 153
Spre-o caldă lumină / 155
Tîrnaţul, ograda cu ulmul cel roşu / 156
TOVARĂŞUL / 157
APEL MELODIOS / 162
Cît farmec în lina zăbavă prin sat / 165

OTCEAR / 166
Nu de frig scorușul mic a tremurat / 171
OCTOIH / 175
Uite-n țarini și pe boltă / 177
Nu-n zadar a fost furtună / 178
Tărîm al ploii și-al furtunii ; 179
Cer matinal / 180
O, Rusie-ndrăznește / 181
Noapte, cîmp și cocoși / 184
Trezește-mă-n zorii zilei / 185
Atît de alb să fie cerul pe rîu / 186
VENIREA / 187
SCHIMBAREA LA FAȚĂ / 193
Rade iarba / 198
O, PATRIE! / 199
Unde ești tu, prag natal / 200
Cazi, maică bună / 201
Neaua-i ca mierea bătrînă / 202
Codrii-s pustii / 204
Ies pe-ntîia zăpadă / 205
O, cred, există fericire / 206
Suplă, geloasă muză / 207
O, lanuri / 209
Iclejia. Și ninge / 210
INONIA / 211
CEASLOVUL SATELOR / 220
PORUMBIȚA DE LA IORDAN / 225
Aceleași sînt: ape, și cer, și pămînt / 229
Mesteacăn ca o fată / 230
Lungă pîrtie-argintie / 232
Deschide-mi, paznic al celor suse / 233
Ce vreți, cîntece, cu văicărelile voastre? / 234
Deci fericirea cretină / 235
Nici gînd de-aci-nainte / 236
CANTATĂ / 237
Ninge greu / 238
TOBOȘARUL CERESC / 240
Am părăsit micul sălaș părintesc / 243
Azi nu mai țin la ce-am iubit / 244
Foi de aur în lină rotire / 245

Ce bine e-n prospeţimea toamnei ce cade / 246
O, Doamne-acest imens nimic / 247
PANTOCRATORUL / 248
De cer i-i sufletului dor / 251
IEPE CORĂBII / 252
Vîntule, vîntule, vînt cu ninsoare / 256
În timp ce zorii roşii / 257
HULIGANUL / 258
A toamnă descîntă un huhurez / 260
SĂRINDAR / 261
Sînt ultimul poet al satului 264
SPOVEDANIA UNUI HULIGAN / 265

Note / 268

Alte traduceri din Esenin / 300
Indice alfabetic al poeziilor cuprinse în volum, după titlurile şi incipiturile din original / 315

Lector: VASILE IGNA
Tehnoredactor: A. MOLNAR

Apărut: 1981. Bun de tipar: 22. X. 1981. Comanda nr.: 2099
Coli de tipar: 20. Hîrtia: velină de 90 g/m². Format. 16/70×100.

Tiparul executat sub comanda nr. 293/1981,
la Întreprinderea Poligrafică „Crișana" Oradea, str. Moscovei nr 5.
Republica Socialistă România

EDITURA
DACIA